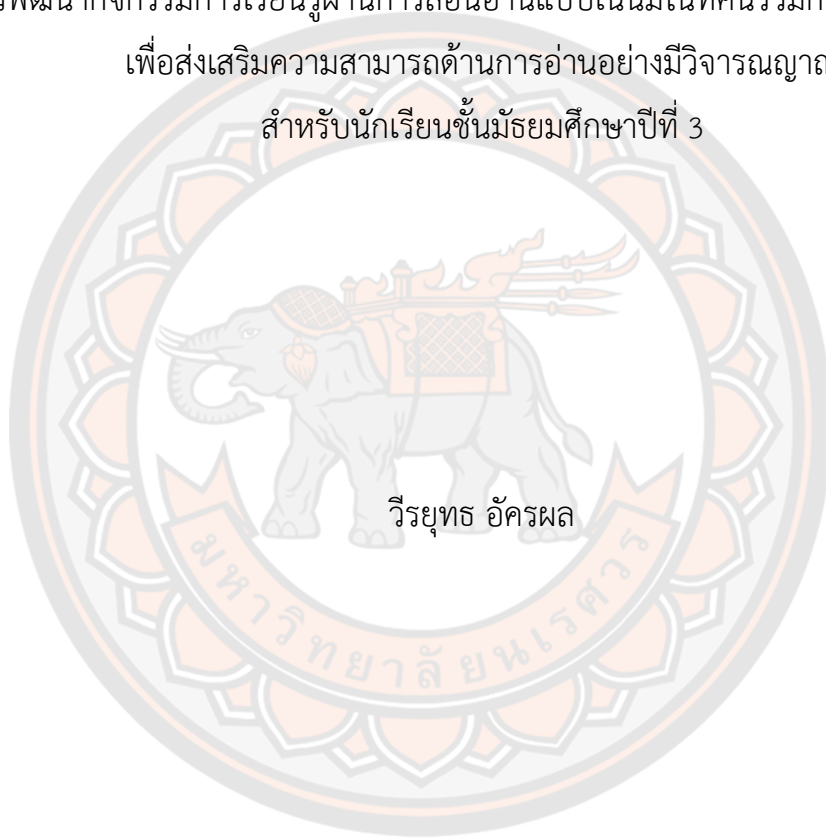

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วีรยุทธ อัครผล

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมนต์ร่วมกับ

อินโฟกราฟิก

เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3"

ของ วีรยุทธ อัครผล

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบสุข คงมนัส)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชำนาญ ปาณาวงษ์)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษา

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ผู้วิจัย	วิริยยุทธ อัครผล
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบสุข คงมนัส
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. หลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565
คำสำคัญ	การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์, อินโฟกราฟิก, ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 2) ใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย 2.1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก 2.2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มี 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ซึ่งพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางเอน (ราชประชานุเคราะห์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา เวลา และสื่อ แล้วปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 9 คน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 ขั้นตอนที่ 2 การใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน

22 คน โดยใช้แบบแผนการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก 2) แบบบันทึกภาคสนาม 3) แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test แบบ dependent sample และหาค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สูตร E1/E2

ผลการวิจัย พบว่า

1. กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง 2) ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน 3) ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ 4) ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.65, S.D. = 0.26) และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.48/80.37

2. ผลการใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 นักเรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทุกองค์ประกอบระหว่างปฏิบัติและสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ผ่านการสร้างอินโฟกราฟิก

Title	A DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITY THROUGH CONCEPT-ORIENTED READING INSTRUCTION COMBINED WITH INFOGRAPHIC TO ENHANCE CRITICAL READING ABILITY FOR MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS
Author	Werayut Akkaraphon
Advisor	Assistant Professor Kobsook Kongmanus, Ph.D.
Academic Paper	M.Ed. Independent Study in Curriculum and Instruction - (Plan B), Naresuan University, 2022
Keywords	Concept-Oriented Reading Instructions, Infographic, Critical Reading Ability

ABSTRACT

The purpose of this independent study was twofold: 1) to construct and assess the efficiency of a learning activity through concept-oriented reading instruction combined with infographic to enhance critical reading ability for Matthayomsuksa 3 students, using a criterion of 80/80, and 2) to implement and study the outcomes of this learning activity by comparing the critical reading ability of students before and after the activity, and examining the results of the activity itself. The study followed a research and development process in two steps. Step 1: involved constructing and assessing the effectiveness of the learning activity through concept-oriented reading instruction combined with infographic. The activity was certified by five experts and tried out with three students of Matthayomsuksa 3 at Watjantawanook School under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1 in the second semester of academic year 2022, to evaluate the appropriateness of the language, time, and learning materials. After revising the activity, it was tried out with nine students of Matthayomsuksa 3 at the same school to assess its effectiveness using a standard criterion of 80/80. Step 2: involved implementing and studying the outcomes of the learning activity through concept-oriented reading instruction combined with infographic. The sample group was 22 students of Matthayomsuksa 3 at Watjantawanook School under the Phitsanulok

Primary Educational Service Area Office 1 in the second semester of academic year 2022. The research tools included the learning activity through experiential learning theory combined with being a content creator on social media, field notes, and a Chinese speaking ability test. The data were analyzed using mean scores (\bar{x}), standard deviation (S.D.), and effectiveness equal (E1/E2).

The results of the study revealed that:

1. The learning activity through concept-oriented reading instruction combined with infographic involved four steps: 1) Observe and personalize 2) Search and retrieve 3) Comprehend and integrate 4) Communicating to others. The activity was of appropriate quality with the highest level of effectiveness (\bar{x} = 4.65, S.D. = 0.26) at 81.48/80.37.

2. The implementation and study of the outcomes of the learning activity through through concept-oriented reading instruction combined with infographic showed that:

2.1 Critical reading ability in the posttest was higher than in the pretest with a statistical level of .01.

2.2 Students gained proficiency in Critical reading ability in every element during the learning activity and they can summarize the new knowledge by using infographic.

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบสุข คงมนัสอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้อุทิศสละเวลาอันมีค่ามาเป็นทีปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ตลอดระยะเวลาในการทำการวิจัยฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการวิจัยที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัย จนทำให้การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงภพ ชุมมธรรส ดร.เบญจวรรณ อินต๊ะวงศ์ ดร.วาริช รัตนกรรดิ นางดวงเดือน กิติประสาท และนางสาวแววมยุรา จันทรสังข์ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัยอย่างละเอียด จนทำให้การวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้จริง

กราบขอบพระคุณ นายเอกสิทธิ์ จำปาแก้ว ที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และให้กำลังใจในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณนางสาวแววมยุรา จันทรสังข์ ครูโรงเรียนพุทธชินราชพิทยาลัยเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาติดต่อให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณนางสาวนิตยา พันธุ์จันทร์ ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยและนักเรียนเป็นอย่างดีในการสร้างอินโฟกราฟิก และขอบคุณนักเรียนทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณเพื่อน ๆ C&I รหัส 64 ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดระยะเวลาการทำวิจัย โดยเฉพาะนายสาวิทย์ แก้วโสภา ที่คอยถามไถ่ด้วยความห่วงใยเสมอมา อีกทั้งยังคอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาการทำวิจัย ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรื่องราวในการทำวิจัยอย่างกล้าหาญมิตร

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณมารดา และพี่สาวของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและผู้สนใจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณุปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
สมมุติฐานของการวิจัย.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการนำไปใช้.....	14
กิจกรรมการเรียนรู้.....	21
การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์.....	37
อินโฟกราฟิก.....	48

การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	76
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอน อ่าน แบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80	77
ขั้นตอนที่ 2 การใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้น มโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	88
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	97
บทที่ 5 บทสรุป.....	122
บรรณานุกรม.....	131
ภาคผนวก.....	139
ประวัติผู้วิจัย.....	200

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้กับองค์ประกอบของแผนการสอน.....	24
ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมและวรรณคดี รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	79
ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดจำนวนข้อคำถามของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามเกณฑ์ของ McKee (1966).....	89
ตารางที่ 4 แสดงแบบแผนการวิจัย	92
ตารางที่ 5 แสดงวันและเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	93
ตารางที่ 6 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (n = 5).....	99
ตารางที่ 7 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของ.....	102
ตารางที่ 8 แสดงผลการตรวจสอบการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน (ชั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง).....	105

<p>ตารางที่ 9 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้น มโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 จำนวน 9 คน (ชั้นการประเมิน ประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก).....</p>	<p>106</p>
<p>ตารางที่ 10 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3</p>	<p>107</p>
<p>ตารางที่ 11 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการ จัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริม ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3... ..</p>	<p>152</p>
<p>ตารางที่ 12 แสดงผลพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการ สอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....</p>	<p>181</p>
<p>ตารางที่ 14 แสดงผลการวิเคราะห์แบบวัดรายข้อของแบบวัดความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จำนวน 60 ข้อ).....</p>	<p>186</p>
<p>ตารางที่ 15 แสดงผลหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้น มโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน (ชั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก).....</p>	<p>196</p>
<p>ตารางที่ 16 แสดงผลคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างก่อน เรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้น มโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 22 คน</p>	<p>197</p>

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	76
ภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นโมโนทัศน์ ร่วมกับอินโฟกราฟิก	98
ภาพที่ 3 แสดงภาพผู้เรียนรับฟังผู้สอนอ่านออกเสียงบทอ่านตัวอย่างตามกิจกรรมการ เรียนรู้ขั้นตอนที่ 1	108
ภาพที่ 4 แสดงภาพผู้เรียนเรียนรู้กลยุทธ์การอ่านและแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ขั้นตอนที่ 2	112
ภาพที่ 5 แสดงภาพอินโฟกราฟิกของผู้เรียนที่ได้สรุปองค์ความรู้จากใบงาน	115
ภาพที่ 6 แสดงนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในขั้นตอนที่ 3	116
ภาพที่ 7 แสดงภาพการนำเสนออินโฟกราฟิกและประเมินผลงานจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนใน ขั้นตอนที่ 4	120
ภาพที่ 8 แสดงภาพผลงานอินโฟกราฟิกของผู้เรียน	121
ภาพที่ 9 แสดงการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน	199

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของบุคคลในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมกิจการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดง ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมประเพณี สุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่า ควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 3) นอกจากนี้ภาษาไทย มีความสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารของสังคมประชาชาติไทย และเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษาเล่าเรียนตลอดจนการสืบทอดวัฒนธรรมไทย การใช้ภาษาได้ดีทำให้สามารถประกอบ กิจการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการช่วยให้เกิดความร่วมมือของคนในชาติ (ฐาปะนีย์ นาครทรรพ, 2556, หน้า 348) จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปข้างต้นแสดงให้เห็นถึง ความสำคัญของการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและดำเนินชีวิตในปัจจุบันนี้ เนื่องจากการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ตรงตามวัตถุประสงค์และมีภาษาเป็นส่วนประกอบ นอกจากนี้ทักษะการสื่อสารในด้านการอ่านนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประชาชน และประเทศชาติ เพราะทักษะด้านการอ่านนั้นจะทำให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้และความคิดที่ได้รับ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและสังคมได้ ยุคปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีมีความทันสมัย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของคนในสังคมมีความรวดเร็ว ผู้รับสารจึงจำเป็นต้องคิดพิจารณา แยกแยะ และประเมินข้อมูลข่าวสารหรือเรื่องราวเหล่านั้นว่ามีความถูกต้อง มีความเป็นเหตุเป็นผล มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด เพราะคนในสังคมปัจจุบันมักเชื่อข้อมูลที่รับมาโดยขาดการคิด ไตร่ตรองว่าข้อมูลใดควรเชื่อหรือไม่ ขาดความสามารถในการสกัดข้อมูลและตัดสินใจบนความถูกต้อง ซึ่งสาเหตุดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับการดำเนินชีวิตใน สังคมปัจจุบันนี้ และเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

ในการเรียนการสอนภาษาไทยให้ได้ประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น จะต้องครอบคลุมทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน แต่จากผลการทดสอบ PISA (Programme for International Student Assessment) ในช่วงปี 2018 ที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่า คะแนนการทดสอบการอ่านเมื่อเปรียบเทียบกับระดับนานาชาติแล้ว ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 49 (412) และช่วงปี 2020-2022 พบว่า ผลคะแนนการทดสอบการอ่านของนักเรียนลดน้อยลงไปอีกเป็นลำดับที่ 49-50 (องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ, 2566, หน้า 19) นอกจากประเด็นที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว จากการรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564 พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย ตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ (สาระที่ 1 การอ่าน, สาระที่ 2 การเขียน, สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด, สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม) จำนวนทั้งหมด 32 ตัวชี้วัด โดยรวมทุกสังกัดมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลง (3.10) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลงสูงสุด (6.05) รองลงมา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลง (5.31) และสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (4.96) ตามลำดับ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาการอ่านที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และตระหนักได้ว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียนไทยตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน นอกจากนี้ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียนในทุกสาขาวิชาและผู้คนในทุกวิชาชีพ เพราะเป็นความสามารถพื้นฐานของการ ดำเนินชีวิตและการประกอบวิชาชีพ เพื่อเป็นการฝึกให้ผู้รับสารมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ้ง และมีวิจารณญาณไตร่ตรอง ไม่หลงเชื่อคนอื่นโดยง่ายหรือหลงเชื่อคำโฆษณาที่เกินจริง มีทักษะในการ แยกแยะและหาแนวทางในการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นผู้ที่รอบคอบและมีเหตุผลยิ่งขึ้น ทำให้มีความรู้กว้างขวางและเป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ดังนั้น จากปัจจัยที่ได้กล่าวไป ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญอย่างยิ่ง นักเรียนจำเป็นต้องใช้ การอ่านเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับอนาคตในการเสริมสร้างสติปัญญาและเพิ่มพูนความรู้ เนื่องจาก หนังสือและสิ่งพิมพ์ทางวิชาการมีมากมาย หากอ่านไม่เป็นจะทำให้เสียเวลา และไม่เกิดประโยชน์ต่อ การเรียนในสาขาวิชาชีพต่อไป (อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติเจริญ, 2542) ซึ่งความสำคัญดังกล่าว ยังสอดคล้องกับที่ สุวิมล โสมวงศ์ (2548) ได้กล่าวว่า การอ่านในระดับนี้จึงเป็นการอ่านที่ลุ่มลึก ในศาสตร์สาขาวิชาชีพที่ศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถก่อน ออกไปประกอบอาชีพนั่นเอง และสถาบันการศึกษาควรส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักการใช้เหตุผล สามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ มากมายโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้อง

ในสาขาวิชาที่เรียนหรือที่ตนเองสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและปรับตัวให้ทันกับสังคมยุคข้อมูลข่าวสารได้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ช่วยสนับสนุนความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามที่บุชชี่ชานันท์ มณเฑียร (2563) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเลือกรับข้อมูล ข่าวสารที่มีความหลากหลายอย่างมากในปัจจุบัน หากผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแล้วนั้น ก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิด พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือ และคุณค่าของสารที่ได้อ่านอย่างถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงสำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน (Manarin, Carey, Rathburn, Ryland, and Hutchings, 2015 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2555)

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์สามารถเพิ่มพูนทักษะด้านการอ่านแก่ผู้เรียนได้ เนื่องจากการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นกระบวนการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดโดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านแบบต่าง ๆ เพื่อหาแนวคิดหรือประเด็นสำคัญ ค้นหาองค์ประกอบหรือลักษณะเฉพาะที่เป็นแนวสำคัญของเรื่อง รวมถึงการหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องด้วยการสนับสนุนการใช้กลยุทธ์ในการรับรู้หรือกลยุทธ์ในการอ่าน เช่น การทบทวนความรู้เดิมการให้ข้อมูลพื้นฐาน การตั้งคำถาม การสรุปความ การใช้ผังไม่ว่าจะเป็นการวาดรูปหรือทำผังมโนทัศน์จากเรื่องที่อ่าน และการวิเคราะห์โครงสร้างของบทอ่าน เพื่อให้ได้มโนทัศน์จากเรื่องที่อ่าน (Reading Rockets, 2015) นอกจากนี้ Guthrie and Cox (2001) ได้กล่าวว่า การให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกบทอ่านที่ใช้ในการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจในการอ่านและเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน เพราะเมื่อมีแรงจูงใจสูง ความสนใจในการอ่านก็เพิ่มมากขึ้นและเกิดการเรียนรู้ที่มากขึ้นตามมา แรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และตั้งเป้าหมายในการอ่าน แรงจูงใจในการอ่านจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและช่วยผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงขึ้น และการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เลือกบทอ่านที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเองจนเกิดแรงจูงใจภายในได้ควรเป็นบทอ่านที่ทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้เรื่องราวจากบทอ่านว่ามีความเกี่ยวข้องระหว่างเนื้อหาบทอ่านกับผู้อ่านอย่างไร เช่น ตรงกับความสนใจเหมาะสมกับวิชาชีพ ดังนั้น ลักษณะสำคัญของการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ที่ให้ผู้เรียนสังเกตและสำรวจความต้องการและความเกี่ยวข้องมีต่อบทอ่าน เพื่อเลือกบทอ่านที่สนใจและเหมาะสม โดยเฉพาะกับวิชาการและวิชาชีพ ฝึกการเชื่อมโยงประสบการณ์จริง ทำให้สามารถค้นคว้าหรือเลือกข้อมูลอย่างมีเหตุผลจากการตั้งเป้าหมายในการอ่าน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ของ Guthrie and Wigfield (2000) มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนที่

ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยขั้นตอนการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการสังเกตและสำรวจตนเอง 2) ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน 3) ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ 4) ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนได้เลือกบทอ่านที่ตัวเองมีความสนใจ จากนั้นผู้สอนจะนำเสนอกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการอ่านบทอ่านแต่ละประเภท เพื่อให้ผู้เรียนได้อ่านและลองตีความจากเรื่องราวที่เลือกอ่าน และในตอนสุดท้ายจะสามารถสรุปใจความสำคัญและตระหนักถึงข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ และบทอ่านที่ผู้วิจัยได้เลือกมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ยังเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ นิทานคำกลอน พระอภัยมณี และบทพากย์เอราวัณ ซึ่งการใช้วรรณคดีประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยฝึกผู้เรียนในเรื่องของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ ฝึกการตีความเรื่องราว แยกแยะข้อเท็จจริงหรือสิ่งชวนเชื่อออกจากกัน ประเมินค่าและสรุปสิ่งที่ได้จากวรรณคดี เพื่อนำสิ่งที่ได้ไปประยุกต์และปรับใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ช่วยสนับสนุนการนำวรรณคดีไทยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนว่า เนื้อหาด้านวรรณคดีสามารถช่วยเสริมสติปัญญาและความรู้ให้แก่ผู้อ่านได้อย่างหลากหลาย เช่น ในด้านภาษา ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีความรู้ด้านความหมายของคำ การใช้ภาษาของแต่ละยุคสมัยแต่ละภูมิภาค แบบแผนของฉันทลักษณ์แต่ละประเภท นอกจากนี้วรรณคดียังให้คุณค่าทางอารมณ์อย่างหลากหลาย เพราะวรรณคดีเป็นเรื่องศิลปะของการถ่ายทอดความรู้สึกและอารมณ์ด้วยวิธีร้อยกรองถ้อยคำให้มีชีวิตจิตใจ ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตาม ได้รับรสสุนทรียภาพ การอ่านวรรณคดีทำให้ผู้อ่านมีประสบการณ์ชีวิตที่กว้างขวางและหลากหลายกว่าชีวิตของตนเอง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดและการกระทำของมนุษย์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้เห็นสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความเชื่อต่าง ๆ อีกด้วย นอกจากนี้วรรณคดียังช่วยสะท้อนภาพสังคม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม ความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษ และความเชื่อต่าง ๆ ที่กวีได้สอดแทรกอยู่ในวรรณคดี (เรีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2549) จึงเห็นได้ว่าวรรณคดีเป็นสิ่งที่ช่วยยกระดับจิตใจของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจโลกและเข้าใจชีวิตมากขึ้น ประโยชน์ของการเรียนวรรณคดีหรือวรรณกรรมทำให้เราได้ศึกษาสิ่งต่าง ๆ หลายแง่มุมจากสิ่งที่อ่าน ได้สัมผัสเรื่องราวที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัยโดยผ่านทางความรู้สึกและอารมณ์ของกวี สภาพสังคม วัฒนธรรม การศึกษาลักษณะคำประพันธ์ที่กวีใช้ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านมีประสบการณ์มากขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มเติม เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจมากขึ้น พบว่า หากนำอินโฟกราฟิก (Infographics) ที่มีการนำข้อมูลหรือความรู้มาสรุปเป็นสารสนเทศในลักษณะของข้อมูลและกราฟิกที่อาจเป็นลายเส้น สัญลักษณ์ กราฟ แผนภูมิ ไดอะแกรม แผนที่ ที่ออกแบบเป็นภาพนิ่ง

หรือภาพเคลื่อนไหว จะทำให้เนื้อหาดูแล้วเข้าใจง่ายในเวลารวดเร็วและชัดเจน สามารถสื่อให้ผู้ชมเข้าใจความหมายของข้อมูลทั้งหมดได้โดยไม่ต้องมีผู้นำเสนอมาช่วยขยายความเข้าใจอีก จากความน่าสนใจดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำอินโฟกราฟิกมาสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ เนื่องจากในขั้นตอนที่ 4 คือ ขั้นตอนติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ผู้เรียน จะได้ใช้อินโฟกราฟิกในการสรุปใจความสำคัญและข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน ทำให้เนื้อที่สรุปออกมา นั้นกระชับ ได้ใจความสำคัญ และมีรูปแบบสวยงามตามการออกแบบของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งข้อมูล ดังกล่าวสอดคล้องกับ Jun Sakurada (2008) ที่ได้กล่าวว่า pictogram ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งใน อินโฟกราฟิกจะช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้ที่พบเห็น ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูล และการออกแบบอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นหัวใจสำคัญในการออกแบบอินโฟกราฟิก เพื่อช่วยให้ การสื่อสารมีประสิทธิภาพและสามารถส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ปัจจุบันอินโฟกราฟิกถูก นำไปใช้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ป้าย แผนที่ การรณรงค์เชิงชุมชน เป็นต้น สามารถสรุปได้ว่า การใช้ อินโฟกราฟิกมาประยุกต์เป็นสื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และนำเสนอหน้าชั้น ที่มากกว่านั้น ลักษณะการเรียนการสอน อ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ยังมีลักษณะเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยอาศัย การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ การอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลใหม่ ๆ อันจะนำไปสู่การสร้างมโนทัศน์ และบูรณาการความรู้ได้ในที่สุด และผู้สอนยังได้ใช้อินโฟกราฟิกในการสรุปเนื้อหาสำคัญให้ผู้เรียน เข้าใจง่ายหลังจัดการเรียนการสอนอีกด้วย โดยอินโฟกราฟิกที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นนั้นมีลักษณะเป็น รูปภาพตัวละครในวรรณคดีกำลังดำเนินเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง และมีคำบรรยายสั้น ๆ ที่ผู้วิจัยได้ สรุปออกมาแล้วประกอบ เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย

จากความเป็นมาที่กล่าวไปข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอน อ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนจากแนวทาง การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ของ Guthrie and Wigfield (2000) ร่วมกับการใช้อินโฟกราฟิก โดยใช้เนื้อหาในวรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิกจะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนมีความสามารถ ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้เป็นอย่างดี ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจพร้อมกับ นำเสนอแนวทางการอ่านที่เหมาะสม เพื่อสรุปออกมาเป็นเนื้อหาที่สำคัญโดยใช้อินโฟกราฟิกช่วย ในตอนสุดท้าย รวมถึงส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม ฝึกการทำงานเป็นทีม จนทำให้ผู้เรียนเกิด ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน

อย่างมีวิจารณญาณผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป และเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่ช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนของนักเรียนโดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ได้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ได้แนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตของแต่ละขั้นตอน

ออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ในการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในการตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย

1.1 อาจารย์ระดับอุดมศึกษา ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

1.2 ครูหรือศึกษานิเทศก์ สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการสอน ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

1.3 ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ สาขาวิชาภาษาไทย มีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้ที่มีคุณลักษณะสูง 1 คน ปานกลาง 1 คน และต่ำกว่าปานกลาง 1 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในด้านภาษา เวลา และสื่อที่ใช้ในการทำกิจกรรม

2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ที่มีคุณลักษณะสูง 3 คน ปานกลาง 3 คน และต่ำกว่าปานกลาง 3 คน เพื่อพิจารณาประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัด ม.3/1, ม.3/3, ม.3/5, ม.3/6 และ ม.3/9 โดยเลือกเนื้อหาในภาคเรียนที่ 2 ตามโครงสร้างรายวิชาภาษาไทย จำนวน 2 เรื่อง เรื่องละ 7 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 14 ชั่วโมง ดังนี้

1. ศึกษาศิลปะศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัยมณี เวลา 7 ชั่วโมง
2. บทพากย์เอราวัณ เวลา 7 ชั่วโมง

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

ขั้นตอนที่ 2 การใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 22 คน โดยวิธีการการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัด ม.3/1, ม.3/3, ม.3/5, ม.3/6 และ ม.3/9 โดยเลือกเนื้อหาในภาคเรียนที่ 2 ตามโครงสร้างรายวิชาภาษาไทย จำนวน 2 เรื่อง เรื่องละ 7 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 14 ชั่วโมง ดังนี้

1. ศึกษาศิลปะศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัยมณี เวลา 7 ชั่วโมง
2. บทพากย์เอราวัณ เวลา 7 ชั่วโมง

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก หมายถึง ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) คือ ผู้เรียนสังเกตบทอ่านเพื่อสำรวจความรู้เดิมของตนเองและเชื่อมโยงบทอ่านกับสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือประสบการณ์จริง โดยผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอ่านบทความตัวอย่างจากสื่อการสอนอินโฟกราฟิกแล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนผู้เรียนเกิดความต้องการอ่านและนำข้อมูลมาวางแผนการอ่านได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve) คือ ผู้สอนสอนกลยุทธ์ในการอ่านที่หลากหลาย อาทิ การอ่านตีความ การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ การอ่านประเมินคุณค่าด้วยรูปแบบสื่ออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนนำไปทำความเข้าใจและทบทวนความรู้เดิม และนำมาผสมผสานกับบทอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอด วิเคราะห์ เชื่อมโยงประเด็นสำคัญ เรียบเรียงความคิดและประเมินคุณค่าจากเรื่องที่ได้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) คือ ผู้เรียนนำกลยุทธ์การอ่านมาใช้เพื่อสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เพื่อหาประเด็นจากเรื่องที่ได้ไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์โดยสนับสนุนการจัด

การอ่านแบบอภิปรายกลุ่ม ผู้เรียนจึงเลือกกลยุทธ์ในการอ่านและวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณศิลป์ที่เหมาะสมกับบทอ่านของตนเอง โดยผู้สอนมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่ผู้เรียนประมวลผล เพื่อที่ผู้เรียนจะได้นำองค์ความรู้ไปบูรณาการ และออกแบบให้เกิดความน่าสนใจและเข้าใจผ่านอินโฟกราฟิก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others) คือ ผู้เรียนนำเสนอผลการอ่านในรูปแบบของการเขียนที่ใช้ภาษาเฉพาะตัวถ่ายทอดความเข้าใจของตนเองเพื่ออธิบายใจความสำคัญ บันทึกการวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน และถ่ายทอดแนวคิดที่ผู้แตงนำเสนอโดยใช้คำพูดของตนเอง และให้ตกผลึกเป็นผลลัพธ์ในการเขียน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นเพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่านในรูปแบบอินโฟกราฟิก

2. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ลักษณะการอ่านที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ คือ 1) การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact and opinion) 2) การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ (Recognizing propaganda) 3) การสรุปเรื่องที่ได้ อ่านได้ (Concluding) 4) วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ (Analyzing) 5) คาดเดาผลที่จะเกิดได้ (Anticipating outcome) 6) รู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (Recognizing the author's purpose) 7) ตัดสินเรื่องที่อ่านโดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน (Judging the story by analyzing from the author's background) และ 8) จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ (The author's concept) จากการเรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก โดยให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกตอบจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่มีลักษณะเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก หมายถึง ผลที่ได้จากการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ $\bar{X} \geq 3.51$, S.D.<1

4. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มาจากผลที่ได้จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และการประเมินความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนโดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ ได้แก่ 80/80 โดย

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ คิดเป็นร้อยละเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากการทำกิจกรรมในใบงาน ใบกิจกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมกลุ่ม และอินโฟกราฟิก ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก คิดเป็นค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับ อินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการนำไปใช้

- 1.1 ทำไมต้องเรียนภาษาไทย
- 1.2 คุณภาพผู้เรียน
- 1.3 มาตรฐาน และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 1.4 คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 1.5 โครงสร้างรายวิชากลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. กิจกรรมการเรียนรู้

- 2.1 ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.2 ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.3 องค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.5 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
- 2.6 การกำหนดเกณฑ์และประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

3. การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

- 3.1 ความหมายของการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์
- 3.2 กรอบของการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์
- 3.3 แนวทางของการจัดการเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์
- 3.4 กลยุทธ์การอ่านตามการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์
- 3.5 การสร้างแรงจูงใจในการอ่านตามการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

4. อินโฟกราฟิก

- 4.1 ความหมายของอินโฟกราฟิก
- 4.2 องค์ประกอบของอินโฟกราฟิก
- 4.3 รูปแบบของอินโฟกราฟิก
- 4.4 การออกแบบอินโฟกราฟิก
- 4.5 การสร้างอินโฟกราฟิกให้ดึงดูดความสนใจ
- 4.6 ประโยชน์ของอินโฟกราฟิก

5. การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

- 5.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 5.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 5.3 องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 5.4 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 5.5 ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 5.6 ประโยชน์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 5.7 การวัดและประเมินผลผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 6.1 งานวิจัยในประเทศ
- 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และการนำไปใช้

ทำไมต้องเรียนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จาก แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

คุณภาพผู้เรียน

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจ ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอน และความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่อง ที่อ่าน
2. เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ อัดชีวประวัติ และประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจัย และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า และเขียนโครงการ
3. พุดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจัย ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพุด พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพุดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผล นำเชื่อถือ มีมารยาทในการฟัง การดู และการพุด
4. เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลี สันสกฤต คำภาษาถิ่น คำภาษาต่างประเทศ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพุด ภาษาเขียน โครงสร้าง

ของประโยชน์ ประโยชน์ ข้อ ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ การแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

5. สรุปเนื้อหาจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดี วรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐาน และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และ บทร้อยกรอง ได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วที่เป็น บท ความทั่วไป และบทความปณิธาน
2. ระบุความแตกต่างของคำที่มีความหมาย โดยตรงและความหมายโดยนัย	- บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนเสภา กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และโคลงสี่สุภาพ
3. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน
4. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความและรายงาน	- ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ
5. วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจดีขึ้น	- บทความ - บันทึกคดี
6. ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน	- สารคดี - สารคดีเชิงประวัติ
7. วิจาร์ณความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง	- ตำนาน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์
8. วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	- เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้
9. ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จาก	อื่น

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
งานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	<p>การอ่านตามความสนใจ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสืออ่านตามความสนใจและตามวัยของนักเรียน - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตาม
2. เขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับภาษา	รูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย การเขียนข้อความตามสถานการณ์และ
3. เขียนชีวประวัติหรืออัตชีวประวัติโดยเล่าเหตุการณ์ ข้อคิดเห็น และทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ	โอกาสต่าง ๆ เช่น - คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ
4. เขียนย่อความ	- คำขวัญ
5. เขียนจดหมายกิจธุระ	- คำคม
6. เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็น และโต้แย้งอย่างมีเหตุผล	- โฆษณา - คติพจน์
7. เขียนวิเคราะห์ วิจัย และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้ง ในเรื่องต่าง ๆ	- สุนทรพจน์ การเขียนอัตชีวประวัติหรือชีวประวัติ
8. กรอกรูปแบบสมัครงานพร้อมเขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้และทักษะของตนเองที่เหมาะสมกับงาน	การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ประวัติน่าสนใจ สารคดีทางวิชาการ พระราชดำรัส พระบรมราชโองการ จดหมาย
9. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า และโครงการ	ราชการ
10. มีมารยาทในการเขียน	การเขียนจดหมายกิจธุระ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<ul style="list-style-type: none"> - จดหมายเชิญวิทยากร - จดหมายขอความอนุเคราะห์ - จดหมายแสดงความขอบคุณ การเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็น และโต้แย้งในเรื่องต่าง ๆ การเขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งจากสื่อต่าง ๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - บทโฆษณา - บทความทางวิชาการ การกรอกแบบสมัครงาน การเขียนรายงาน ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> - การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า - การเขียนรายงานโครงการ มารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. แสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจากการฟังและการดู	การพูดแสดงความคิดเห็น และประเมินเรื่องจากการฟังและการดู
2. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	การพูดวิเคราะห์วิจารณ์จากเรื่องที่ฟังและดู การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ
3. พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพูดในโอกาสต่าง ๆ เช่น
4. พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์	- การพูดได้วาที

5. พุด์โน้มน้ำวโดยนำเสนอหลักฐานตามลำดับ เนื้อหาอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ	- การอภิปราย การพุด์โน้มน้ำว
6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพุด	มารยาทในการฟัง การดู และการพุด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ประโยคซับซ้อน
2. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคซับซ้อน	ระดับภาษา
3. วิเคราะห์ระดับภาษา	คำทับศัพท์
4. ใช้คำทับศัพท์และศัพท์บัญญัติ	คำศัพท์บัญญัติ
5. อธิบายความหมายคำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ	คำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ โคลงสี่สุภาพ
6. แต่งบทร้อยกรอง	

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น	วรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับ
2. วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	- ศาสนา - ประเพณี
3. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	- พิธีกรรม - สุภาษิตคำสอน
4. ท่องจำและบอกคุณค่าบทร้อยกรองตามทิว	- เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง	- บันเทิงคดี การวิเคราะห์วิถีไทย และคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรม บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

ท 23101 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 60 ชั่วโมง/ภาคเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ 1

จำนวน 1.5 หน่วยกิต

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง อ่านวรรณคดี วรรณกรรม ระบุความแตกต่างใจความสำคัญ การใช้กรอบความคิด วิเคราะห์วิจารณ์ มีมารยาทในการอ่านเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต คัดลายมือ เขียนข้อความ เขียนชีวประวัติ เขียนย่อความ เขียนจดหมาย มีมารยาทในการเขียน พุดแสดงความคิดเห็น พุดในโอกาสต่างๆจากการฟัง การดู ประเมินเรื่อง วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศ วิเคราะห์โครงสร้างประโยคซับซ้อน วิเคราะห์ระดับภาษา แต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่น วิเคราะห์วิถีไทย เห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมท้องถิ่น ท่องจำบอกคุณค่าบทอาขยานสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้

ใช้กระบวนการอ่าน การฟัง การดู การพูด การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การแต่งคำประพันธ์ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจทักษะปฏิบัติ เห็นคุณค่า เกิดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม

รหัสตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.3/1,ม.3/2,ม.3/3,ม.3/4,ม.3/5,ม.3/10

ท 2.1 ม.3/1,ม.3/2,ม.3/3,ม.3/4,ม.3/5,ม.3/10

ท 3.1 ม.3/1,ม.3/2,ม.3/4,ม.3/6

ท 4.1 ม.3/1,ม.3/2,ม.3/3,ม.3/6,

ท 5.1 ม.3/3,ม.3/4

รวม 18 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชากลุ่มสาระภาษาไทย รหัสวิชา ท 23101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ภาคเรียนที่ 1 เวลา 60 ชั่วโมง/ ภาคเรียน (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา/ ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
1	ลีลาภาษาไทย	ท 1.1 ม 3/1,ม.3/2, ม.3/3,ม.3/4, ม.3/5,ม.3/6 ม.3/9	อ่านออกเสียงได้ ถูกต้องเหมาะสม จับใจความสำคัญ วิเคราะห์วิจารณ์ ประเมินค่า	14	30
2	เขียนอย่างไรให้ สนุก	ท 2.1 ม.3/1, ม.3/2,ม.3/3, ม.3/4,ม.3/5, ม.3/10	คัดลายมือ เขียนข้อความ เขียนชีวประวัติ เขียนย่อความ เขียนจดหมายกิจธุระ	8	10
3	ยุคการสื่อสาร	ท 3.1 ม.3/1, ม.3/2,ม.3/4, ม.3/6	พุดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ พุดในโอกาสต่าง ๆ	8	15
4	งานภาษาน่ารู้	ท 4.1 ม.3/1, ม.3/2,ม.3/3, ม.3/6,	จำแนกคำ ภาษาต่างประเทศ ประโยคซับซ้อน	10	15
5	เชิดชูวรรณกรรม	ท 5.1 ม.3/3,ม. 3/4	สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและ วรรณกรรมท้องถิ่น วิเคราะห์วิถีไทย คุณค่าวรรณคดีและ	10	15

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา/ชั่วโมง	น้ำหนักคะแนน
			วรรณกรรม		
6	คำประพันธ์สรรคสร้าง	ท 2.1 ม.3/10	เขียนเรียงความ แต่งคำประพันธ์	10	15
รวม				60	100

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ลีลาภาษาไทย เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัด ม.3/1, ม.3/3, ม.3/5, ม.3/6 และ ม.3/9 โดยเลือกเนื้อหาในภาคเรียนที่ 2 ตามโครงสร้างรายวิชาภาษาไทย จำนวน 2 เรื่อง เรื่องละ 7 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 14 ชั่วโมง มาใช้ในการวิจัย โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนการสอน หรือหลักสูตรปัจจุบันจะใช้คำว่า กิจกรรมการเรียนรู้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553, หน้า 72) ซึ่งมีนักการศึกษาได้ใช้คำที่แตกต่างกัน บางท่านใช้กิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแท้จริงแล้วคือ คำ ๆ เดียวกัน ซึ่งทั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าการวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า “กิจกรรมการเรียนรู้” เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้

ทิตินา แคมณี (2545, หน้า 147) ได้ให้ความหมายของคำว่า กิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการนำหลักสูตรไปปรับใช้ในระดับชั้นเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูได้วางแผนการสอน เตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า อันจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ชนาธิป พรกุล (2552, หน้า 7) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ คือ งานที่ผู้เรียนทำแล้วเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยแสดงเป็นพฤติกรรมที่ผู้สอนกำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 48) ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องจากระบวนการเรียนรู้ โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้นจะเกิดขึ้นค่อนข้างถาวรหรือถาวร

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 72) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและการเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุจุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2555, หน้า 11) ได้ให้ความหมายคำว่า “กิจกรรม (Activity)” ไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้หรือสร้างนิสัยที่มีลำดับขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่ากิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนที่ใช้ในการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

แกรนท์ และเจย์ (Grant Wiggins and Jay Mc Thighe, n.d. อ้างอิงใน เฉลิม ฟ้าอ่อน, 2552) ได้เสนอวงจรการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจในแต่ละเรื่องไว้ ดังนี้

1. ได้รับความรู้
2. สรุปเป็นองค์ความรู้
3. นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน

ในการจัดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ถ้าจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจแล้ว ครูต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับความรู้โดยการให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากกิจกรรมที่ครูจัดให้ ไม่ใช่ครูบอกความรู้ หรือครูบอกความเข้าใจของครูให้กับผู้เรียน จากนั้นครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้รับเป็นองค์ความรู้อย่างเข้าใจ เป็นภาษาของตนเอง เพื่อให้เป็นองค์ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวของผู้เรียน และสุดท้ายต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้นี้ไปใช้สถานการณ์ใหม่ที่เป็นสถานการณ์ใหม่ ที่เป็นการนำความรู้ ความเข้าใจ ที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิต จึงจะครบกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเรื่องหนึ่ง ๆ ที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนและเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องที่เรียนอย่างเข้าใจ ได้องค์ความรู้หรือเป็นความเข้าใจที่ฝังอยู่ในตัวของผู้เรียนที่เรียกว่า “ความเข้าใจที่คงทน (Enduring understand)”

บุรชัย ศิริมหาสารคาม (2547, หน้า 16-17) ได้อธิบายถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นหลักฐานที่ แสดงถึงการเป็นครูมืออาชีพ โดยมีการเตรียมการล่วงหน้า กิจกรรมการเรียนรู้ของครู สะท้อนให้เห็นถึงเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อนวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก มาผสมผสานกันหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน

2. กิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรม วิธีการวัด และประเมินผล เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน

3. กิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้ครูผู้สอน และครูที่ทำการสอนแทน สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมั่นใจ และมีประสิทธิภาพ

4. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัด และการประเมินผล ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไป

5. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพซึ่งสามารถนำไปเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อประกอบการพิจารณาความดี ความชอบประจำปีเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง และเพื่อใช้ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

สำลี รักสุทธี (2544, หน้า 78) ได้อธิบายความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีวัดผลประเมินผลศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและบูรณาการกับวิชาอื่น

2. ทั้งในเรื่องทรัพยากรของโรงเรียน ทรัพยากรของท้องถิ่น ค่านิยม ความเชื่อและสภาพเป็นจริงของท้องถิ่นตลอดจนการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวิชาอื่นด้วย

3. เป็นเครื่องมือของครูในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น ท่านจะเหมือนนักเรียนที่เดินลงสนามอย่างองอาจกล้าหาญ

4. ผู้สอนสามารถใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เสนอแนะแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเพื่อนครูที่สอนวิชาอื่น

5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่สอนแทนได้

6. เป็นการพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพครูที่แสดงว่างานสอนต้องได้รับการฝึกฝน โดยเฉพาะ มีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพ

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญ แสดงถึงการเป็นครูมืออาชีพโดยมีการเตรียมการล่วงหน้า ทำให้การเรียนการสอนมีความหมาย สะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร ช่วยให้ครูผู้สอน และครูที่ทำการสอนแทน สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลทางด้านการเรียนการสอน การวัด และการประเมินผล ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไป

องค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2545, หน้า 22 ได้สรุปองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.2 จุดประสงค์นำทาง
3. เนื้อหาสาระ
4. กิจกรรมการเรียนรู้
5. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผล
 - 6.1 วิธีการวัดและประเมินผล
 - 6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล
 - 6.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล
7. กิจกรรมเสนอแนะ (ถ้ามี)

ชวลิต ชูกำแพง (2551, หน้า 96 - 97 ได้สรุปความแตกต่างระหว่างองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ กับองค์ประกอบของแผนการสอน ดังตาราง

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้กับองค์ประกอบของแผนการสอน

องค์ประกอบของแผนการสอน	องค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้
1. จุดประสงค์การเรียนรู้	1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้
2. สาระสำคัญ	2. สาระการเรียนรู้
3. เนื้อหาสาระ	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนการสอน	4. การวัดและประเมินผล
5. สื่อการเรียนรู้	5. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผล	6. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม
7. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม	7. ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร
8. ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร	9. บันทึกผลหลังการใช้แผนการสอน

องค์ประกอบของแผนการสอน	องค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้
10. ภาคผนวก / หมายเหตุ	8. บันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 9. ภาคผนวก / หมายเหตุ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551, หน้า 114) ได้สรุปองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยที่จัดการเรียนรู้และสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด)
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนรู้
5. สื่อการจัดการเรียนรู้
6. วัตถุประสงค์ประเมินผล

สิริวรรณ สุวรรณอาภา (2544, หน้า 166-170) ได้นิยามองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ ไว้ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการกำหนดกิจกรรมที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อช่วยเร้าหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และทราบจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ในบทเรียนนั้น ๆ อย่างแท้จริง หากกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนไม่ได้ช่วยกระตุ้นหรือเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจก็จะขาดการเรียนรู้ที่ดี ไม่มีการจำและคิดเพื่อตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่ง ผลสุดท้ายก็จะไม่เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ต้องการ การจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนจำเป็นต้องช่วยกระตุ้นหรือเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน และต้องให้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมในชั้นสอนด้วย ดังนี้

1.1 เพื่อทบทวนพื้นฐานความรู้เพิ่มเติมให้สัมพันธ์กับการสอนเนื้อหาใหม่หรือแนวความคิดใหม่หรือหลักการใหม่ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการระลึกได้และเกิดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนต่อไป

1.2 เพื่อวางแผนการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดงานที่จะปฏิบัติว่าจะต้องทำอะไร อย่างไร เมื่อไหร่

1.3 เพื่อแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียนให้ผู้เรียนทราบโดยตรงหรือโดยทางอ้อมก็ได้ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบว่าเมื่อเรียนจบบทเรียนแล้วเกิดการเรียนรู้อะไรต่อตนเองบ้าง

ข้อควรคำนึงในการกำหนดกิจกรรม ในการกำหนดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน ควรคำนึงถึง 4 สิ่งต่อไปนี้

1. ต้องเป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความต่อเนื่อง และสัมพันธ์กับขั้นสอน
2. ต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสมกับลำดับขั้นตอนการสอน ซึ่งโดยปกติจะใช้เวลาไม่เกินร้อยละ 20 ของเวลาเรียนทั้งหมด และสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม
3. ต้องกำหนดสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นหรือเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ นำตื่นตัว มีความสนุกสนานและเพลิดเพลิน หรือมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
4. ต้องกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของผู้สอนเอง ซึ่งจะช่วยให้การสอนประสบผลสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน เป็นการกำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะสำคัญ 2 ขั้นตอน คือ

2.1 กิจกรรมแกนหลักเป็นการกำหนดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของการสอนในครั้งนั้น ๆ ซึ่งถือเป็นการกำหนดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง จึงมีความสำคัญมากที่สุดต่อการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ของบทเรียนเรื่องนั้น ๆ ในการกำหนดกิจกรรมแกนหลักให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของการสอนแต่ละครั้งมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

2.1.1 ต้องพิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้ของการสอนในครั้งนั้นว่ามีพฤติกรรมตรงกับการเรียนรู้ชนิดใดนั้น จะพิจารณาเฉพาะคำกริยาของจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องพิจารณาข้อความที่เป็นพฤติกรรมของจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ จึงจะตัดสินได้ว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ของการสอนครั้งนั้น ๆ ตรงกับการเรียนรู้ชนิดใด

2.1.2 ต้องเลือกหรือกำหนดกิจกรรมแกนหลักตามชนิดการเรียนรู้นั้นให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2.1.3 กิจกรรมทดสอบ เป็นการกำหนดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด การแก้ปัญหา ทักษะทางกาย และเจตคติ ในการตอบปัญหาหรือแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมแกนหลักหรือไม่ หากผู้เรียนยังไม่เกิดการเรียนรู้ก็ควรจะให้คำแนะนำเพิ่มเติมหรือสอนใหม่ โดยไม่ให้ผู้เรียนเสียกำลังใจจนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป เป็นการกำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะสำคัญ 2 ขั้นตอน คือ

3.1 กิจกรรมสรุปบทเรียนเป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียบเรียงความรู้ ความคิด และทักษะทางกาย แล้วสรุปเป็นแนวความคิด มโนภาพ หลักการ ข้อสรุป หรือลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ผู้สอนควรจะตระหนักถึงการกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกร่วมกันโดยการอภิปรายหรือเขียนตอบก็ได้ตามความเหมาะสม แต่ผู้สอนไม่ใช่เป็นผู้สรุปเสียเอง ผู้สอนควรเป็นเพียงผู้ช่วยแนะนำแนวทางบางประการเท่านั้น หรืออาจช่วยรวบรวมข้อสรุปเขียน

ไว้บนกระดานบ้างก็ได้ เพื่อเป็นการเน้นให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง หลังจากผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียนแล้ว ก็ต้องจดจำข้อสรุปนั้น ๆ ต่อไป มิฉะนั้นผู้เรียนอาจจำได้ไม่นานหรือลืมได้ง่าย ดังนั้นผู้สอนควรหาวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้นาน

3.2 กิจกรรมฝึกทักษะ เป็นการกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เพิ่มเติมทักษะทางสมอง และหรือทางกายให้มีความชำนาญเพิ่มสูงขึ้น เช่น ทำแบบฝึกหัด ศึกษาค้นคว้า ทำรายงาน ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทำกิจกรรมจากใบงาน ปฏิบัติตามโครงการเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ เป็นต้น

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ผู้วิจัยได้นำไปไว้ในส่วนของแผนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญต่อผู้เรียน เพราะการทำกิจกรรมจะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเสริมทักษะให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ชัดเจนขึ้น กว้างขวางขึ้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 78-80) กล่าวถึงขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนหลักเหมือนกัน 3 ขั้นตอนหลักได้แก่

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
2. ชี้นำปฏิบัติกิจกรรม
3. ชี้นำสรุปและวัดผล

แต่ละขั้นตอนมีหลักการจัดดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนและสร้างความสนใจให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็น อยากคิด อยากทำ เพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน หลักการนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 น่าสนใจ หมายถึง นำให้น่าสนใจ โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ เช่น ปริศนา คำทาย เล่นนิทาน ใช้เพลง ใช้เกม ใช้การแสดงท่าทาง

1.2 ให้ตรงเรื่อง หมายถึง นำให้ตรงกับเรื่องที่สอน เช่น สอนเรื่องอาหารหลัก 5 หมู่ ควรนำด้วยการสนทนา ซักถาม เกี่ยวกับอาหาร ที่นักเรียนได้รับประทานในวันนี้ว่ามีอะไรบ้าง ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวและตรงเข้าสู่เรื่องที่เรียนทันที

1.3 ไม่เปลืองเวลา หมายถึง ควรใช้เวลาไม่มากในการนำเข้าสู่บทเรียน เช่น ถ้าสอนในเวลา 1 ชั่วโมงไม่ควรใช้เวลาเกิน 10 นาที

2. ชั้นปฏิบัติการกิจกรรม (ชั้นสอน) เป็นชั้นที่ต่อจากชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ถือว่าเป็นชั้นสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ กิจกรรมที่ผู้เรียนจะปฏิบัติในชั้นนี้มีหลายอย่าง เช่น การค้นคว้า การอภิปรายกลุ่ม การรายงาน การแสดงบทบาทสมมติ การพูดแสดงความคิดเห็น การสาธิต ผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรม ดังนี้

2.1 เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

2.2 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์

2.3 เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัย วุฒิภาวะและความพร้อมของผู้เรียน

2.4 เป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

2.5 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม

2.6 เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเวลาและสภาพแวดล้อม

2.7 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

2.8 เป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนเป็นไปตามลำดับความยาก รูปธรรมไปนามธรรม และความเรียบง่ายไปสู่ความสลับซับซ้อน

2.9 เป็นกิจกรรมที่ใช้สื่อการสอนได้สอดคล้องเหมาะสม

3. ชั้นสรุปและวัดผล เป็นชั้นการสรุปเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้วทั้งหมด สรุปทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะที่ผู้เรียนได้รับ ตลอดจนการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในการสรุปนี้ผู้สอนผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเป็นผู้สรุป หรือผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันสรุปก็ได้ หลังจากนั้นวัดผลการเรียนรู้ว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยอาจใช้วิธีให้ตอบคำถาม ให้ทำแบบทดสอบ ให้ทำแบบฝึกหัดหรือ ทำรายงาน ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้

ศุภชัย ตันศิริ (2546, หน้า 56-57) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน โดยจะยึดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเป็นหลักตลอดบทเรียนไม่ได้ เพราะกิจกรรมต่าง ๆ มีเป้าหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งจะแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนชั้นจูงใจเข้าสู่บทเรียน

เป็นกิจกรรมที่ใช้เร้าความสนใจผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะศึกษาเนื้อหาสาระ นอกจากนั้นยังเป็นการตรวจสอบว่า สามารถปะติดปะต่อกับเนื้อหาใหม่ได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้น กิจกรรมที่ควรจัดก็คือ ตรวจสอบความรู้ผู้เรียนและใช้การสาธิต หรือ การแสดง ประกอบกับคำถามที่เกี่ยวกับเนื้อหาใหม่ ๆ

2. กิจกรรมการเรียนการสอนชั้นการศึกษาเนื้อหาสาระ

เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนรับเนื้อหาสาระเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

เช่น การบรรยาย การสาธิต การถามตอบ เพื่อตรวจสอบและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมตลอดเวลา นอกจากนั้นการใช้สื่อประกอบ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

3. กิจกรรมการเรียนการสอนชั้นนำความรู้มาใช้

เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนมาใช้ เพื่อจะได้ตรวจสอบดูความเข้าใจว่ามีมากน้อยเพียงไร กิจกรรมที่นำข้อมูลมาใช้อาจทำได้หลาย ๆ รูปแบบ เช่น ให้ตอบคำถาม ให้ทำแบบฝึกหัด หรือแก้ปัญหาโจทย์ หรือมอบหมายงานให้ทำ โดยเน้นปัญหาที่จะนำมาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. กิจกรรมการเรียนการสอนขั้นตรวจสอบผลสำเร็จ

เป็นกิจกรรมเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ว่าพัฒนาตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด กิจกรรมเพื่อการตรวจสอบเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการนำข้อมูลมาใช้ลักษณะกิจกรรมอาจทำได้หลายลักษณะ เช่น ผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบ กลุ่มผู้เรียนเป็นผู้ตรวจสอบเองหรือผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันตรวจสอบ

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนหรือปฏิบัติ และขั้นสรุปและวัดผล เพราะทั้ง 3 ขั้นตอน เป็นหัวใจของการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หรือการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมายที่จะทำกิจกรรมหรือใช้กิจกรรมตลอดจนวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เพราะกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอหลักการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2545, หน้า 20-23) กล่าวว่า ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดทุกข้อ โดยกิจกรรมนอกจากจะต้องสร้างเสริมพฤติกรรมและทักษะทุกด้าน ตามผลการเรียนรู้ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จะต้องสร้างมโนทัศน์ในสาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาที่กำหนดอย่างชัดเจน ครบถ้วนและทันสมัย

2. กิจกรรมการเรียนรู้ ควรเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการที่สำคัญ ซึ่งกระบวนการในที่นี่ หมายถึง

2.1 การมีขั้นตอนต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้แสดงออกหรือปฏิบัติโดยใช้ร่างกาย ความคิด การพูดในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ คือ ได้ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติหลังจากทำกิจกรรมแล้ว

2.2 การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติเป็นขั้นตอนติดตัวนำไปใช้ในชีวิตจริง ดังแนวคิดที่ว่า แทนที่จะให้เด็กกินทุกวัน เราควรฝึกวิธีหาปลาให้กับเขาเพื่อให้เขาสามารถหาปลาเองได้ตลอดชีวิตจะดีกว่า

3. เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียน เพราะผู้เรียน คือ หัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่ตนจะสอนก่อน เพื่อคัดเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติ วัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนเป็นส่วนรวม และขณะเดียวกันจะสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนด้วย

4. เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง ทั้งในและนอกห้องเรียน ครูจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศถึงสถานที่ และวิทยากรท้องถิ่นหรือแหล่งวิทยาการใดบ้างที่ครูจะใช้ได้ เพราะอาจจะมีกิจกรรมบางอย่างที่ครูต้องการนำมาใช้ แต่ทำไม่ได้เพราะขาดแหล่งวิทยาการที่สำคัญ ๆ หรือครูมีเวลาและสถานที่ เหมาะสมในการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่องเพียงใด ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพของห้องเรียน โรงเรียน และชุมชน โดยพยายามใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วให้มากที่สุด เช่น หัวข้อที่กำหนดในการทำรายงานการศึกษาค้นคว้าโครงการ หรือชิ้นงาน ก็ควรเป็นหัวข้อ เกี่ยวกับท้องถิ่นหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความถนัด ความสามารถและความสนใจ เพื่อพัฒนาตนเองทั้งทางด้านวิชาการ การประกอบอาชีพ การดำรงตนเองในสังคมและบุคลิกภาพส่วนตน

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นที่ประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ พยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีบทบาทสำคัญ ได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ตื่นตัว ตื่นใจ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ การที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ มีบทบาทเป็นผู้กระทำในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ รวมทั้งเกิดทักษะและพฤติกรรมตามจุดเน้นที่ต้องการด้วย

ทัศนีย์ มโนสมุทร (2546, หน้า 243) ได้เสนอหลักการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ไว้ 4 อย่าง ไว้ดังนี้

1. รูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีจิตวิทยา
2. เมื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แล้ว ก่อนนำไปใช้ได้ต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในลักษณะของการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

3. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ อาจพัฒนาให้นำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางหรือใช้เฉพาะจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

4. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้เป็นหลักจะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ใช้เป็นหลักในการพิจารณาเลือกใช้รูปแบบการเรียนการสอน ถ้าผู้ใช้นำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลักก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบการเรียนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ หากพิจารณาเห็นว่ามีความเหมาะสม แต่ประสิทธิภาพของรูปแบบอาจลดน้อยลง

กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา (2553, หน้า 11-12) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ครูผู้สอน จึงควรให้ความสำคัญและสรรหากระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ นำพาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ผู้เรียนควรได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และมุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความหลากหลาย ทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา ให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า หรือเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้หลักการที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า คิดแก้ปัญหาและปฏิบัติงานที่สร้างความรู้ได้ด้วยตนเองโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนจัดสถานการณ์ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อวางรากฐานของชีวิตให้เจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบและแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูผู้สอนจึงควรมีข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล สำหรับใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

3. การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับการทำงานของสมอง การเชื่อมโยง วงจรสมอง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ขัดต่อการทำงานของสมองจะทำให้เกิดการเรียนรู้ไม่ได้เต็มตามศักยภาพ

อีกทั้งต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ที่เป็นกัลยาณมิตรให้เรียนอย่างมีความสุข โดยใช้ประสบการณ์ตรงด้านร่างกายที่เป็นรูปธรรม ข้อเท็จจริงและทักษะด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในชีวิตจริงตามธรรมชาติ ตลอดจนสื่อการเรียนรู้ที่ดึงดูด ความสนใจเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง ในแต่ละช่วงวัย จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ ความตั้งใจ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานและอยู่กับผู้อื่นอย่างมีความสุข

4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ได้รับรู้ เกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 73-76) ได้ให้หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักสูตรฉบับปัจจุบัน มีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย สามารถคิด ค้นคว้าแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรักการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีคิด วิธีการทำ วิธีการแก้ปัญหา และสอนอย่างมีลำดับขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรมุ่งหวัง ผู้สอนจึงต้องตามหลักสูตร แล้วจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน กล่าวคือ ผู้สอนต้องพิจารณาว่าจุดประสงค์การสอนในครั้งนั้นมุ่งเน้นพฤติกรรมด้านใด ผู้สอนก็ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดทักษะดังกล่าวขึ้น

3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน เช่น นักเรียนในระดับประถมศึกษาชอบเรียนป่วนเล่น ครูจึงควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทได้แข่งขัน ได้เล่นเกม ได้ร้องเพลง ได้เต้น ให้ได้แสดงออกตามวัย ผู้เรียนจะเรียนด้วยความสนุกเพลิดเพลิน ดีกว่าที่จะนั่งฟังครูพูดอธิบายแต่เพียงอย่างเดียว

4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชามีหลายประเภท เช่น ประเภทข้อเท็จจริง การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม เนื้อหาวิชาแต่ละประเภท ต้องอาศัยเทคนิควิธีสอน หรือการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น ถ้าเป็นประเภททักษะก็ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกฝนอย่างมีขั้นตอน จึงจะเกิดทักษะได้ ยกตัวอย่างการสอนคัดเขียนไทย นักเรียนจะคัดเขียนตัวอักษรไทยได้สวยงาม ต้องได้ฝึกการคัดบ่อย ๆ ตามลำดับขั้นตอน และมีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง จนสามารถคัดได้อย่างสวยงาม ในเวลาที่กำหนดหรือถ้าเป็นเนื้อหาวิชาประเภทการแก้ปัญหาก็ต้องให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหา และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหานั้น เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น

5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน เพื่อผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน และสามารถโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เรียนได้ การจัดลำดับขั้นตอนควรเริ่มจากง่ายไปยาก รูปธรรมไปนามธรรม ไกลตัวไปใกล้ตัว และส่วนรวมไปส่วนย่อย จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี

6. จัดกิจกรรมที่น่าสนใจ โดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม สื่อการสอน สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

6.1 สื่อบุคคลและของจริง หมายถึง ผู้สอน ผู้ช่วยสอน วิทยากรพิเศษ หรือของจริงต่าง ๆ เพื่อช่วยในการประกอบการสอน

6.2 วัสดุและอุปกรณ์เครื่องฉาย เช่น ภาพยนตร์ แผ่นโปร่งใส สไลด์ फिल्म สตรีป

6.3 วัสดุและอุปกรณ์เครื่องเสียง เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

6.4 สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร รูปภาพ

6.5 วัสดุที่ใช้แสดง เช่น แผนที่ ลูกโลก ของจำลองต่าง ๆ

การใช้สื่อการสอนต้องคำนึงถึงข้อต่อไปนี้ 1) ความเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน 2) การใช้สื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3) ความเหมาะสมของชนิดของสื่อกับกิจกรรมการเรียนการสอน 4) สื่อที่สามารถหาได้ในแหล่งวิชาการหรือในห้องเรียนนั้น และ 5) ความสะดวกในการใช้

7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่วนตัวความรู้เป็นผลพลอยได้จากการกระทำกิจกรรม ทั้งนี้ เพราะระหว่างทำกิจกรรม ผู้เรียนจะได้รับผล คือ เกิดการพัฒนาตนเองทางการคิด การปฏิบัติ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน การวางแผนจัดการ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เรียกว่า เรียนรู้ วิธีการหาความรู้ (Learn how to learn) ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าตัวความรู้ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมจึงควรเน้นวิธีการหาความรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเป็นการเรียนการสอนที่มีคุณค่ายิ่ง

8. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ท้าทายความคิดความสามารถของผู้เรียน ฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างแท้จริง เช่น จัดกิจกรรมให้ได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ จากการศึกษาออกสถานที่ จากการแข่งขันการอภิปราย การสัมมนา หรือจัดแสดงนิทรรศการ แสดงละคร จัดโต้วาที จัดแข่งขันการแต่งกลอนสด จัดประกวดเรียงความ ให้จัดป้ายประกาศวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นทั้งกิจกรรมในวิชาที่เรียน และ กิจกรรมเสริมประกอบการเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถความถนัด และได้พัฒนาศักยภาพส่วนตัวของผู้เรียนได้ดี

9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ในการสอนแต่ละเนื้อหาวิชา

และแต่ละครั้ง ผู้สอนไม่ควรใช้วิธีเดียวกันตลอด ควรคิดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ เลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา เช่น สอนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้เรียนได้คิดคำนวณ ได้แก้ปัญหา ได้ทดลอง ได้สืบเสาะหาความรู้ ดังนั้น ผู้สอนอาจเลือกใช้วิธีสอนแบบทดลอง แบบวิทยาศาสตร์ แบบแก้ปัญหาหรือแบบสืบสวนสอบสวน ตามความเหมาะสม เป็นการเปลี่ยนใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย โดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ผู้เรียนก็จะเรียนด้วยความกระตือรือร้น และเกิดการเรียนรู้ได้ดี

10. จัดกิจกรรมโดยให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง เพราะทำให้ผู้เรียน เรียนด้วยความสุข สบายใจ ไม่ตึงเครียด อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนบรรยากาศ จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้สอนเป็นสำคัญ ถ้าผู้สอนเข้มงวด เคร่งขรึมและเคร่งเครียด บรรยากาศจะตึงเครียด ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจในการเรียน แต่ถ้าผู้สอนเข้าใจผู้เรียน ให้ความเมตตา มีบุคลิกที่ร่าเริง แจ่มใส ไม่เข้มงวด ดุดัน ให้อิสระแก่ผู้เรียน ในการซักถามปัญหา และปรึกษาหารือกันระหว่างทำกิจกรรม โดยไม่วุ่นวายสับสน มีวินัยในตนเอง ก็จะเป็นบรรยากาศ ที่ส่งเสริมการทำกิจกรรมได้ดี

11. จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง เพื่อค้นหาข้อดี ข้อบกพร่อง แล้วนำผลไปปรับปรุงแก้ไขสำหรับใช้ในครั้งต่อไป ในการวัดผลควรมีทั้งการวัดผล ระหว่างที่ผู้เรียนทำ กิจกรรม และภายหลังการทำกิจกรรม โดยครูอาจใช้วิธีการสังเกต ซักถาม ตรวจสอบผลงานหรือนั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการทดสอบ เมื่อวัดผลแล้วถ้าพบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ได้ดี ก็สามารถนำไปใช้ต่อได้ แต่ถ้าผู้เรียนพบปัญหาขณะปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนควรได้วิเคราะห์หาสาเหตุ แล้วแก้ไขให้ตรงจุด กิจกรรมนั้นอาจยากเกินระดับความสามารถของเด็ก สถานการณ์ สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยหรือ ผู้เรียนยังขาดประสบการณ์พื้นฐานก็จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ คือ กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับหลักสูตร สาระการเรียน ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ และเนื้อหา ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญในการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง และจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ของธรรมชาติ วัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน อีกทั้งกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องมีลำดับ ขั้นตอนต่อเนื่องกันจากง่ายไปยาก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน ตลอดจน กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและชีวิตจริง ที่นักเรียนสามารถ นำไปปรับใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของนักเรียนได้ โดยเน้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้ กระบวนการหาความรู้ มากกว่าการให้ความรู้ และมีการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

การกำหนดเกณฑ์และการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการประกันคุณภาพของกิจกรรมที่จะทำให้ผู้สอนมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระในกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม และสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ได้ โดยเกณฑ์ของกิจกรรมการเรียนรู้จะแสดงถึงขีดระดับประสิทธิภาพของกิจกรรมที่ผู้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ยอมรับได้ว่า สิ่งใดหรือพฤติกรรมใด มีคุณภาพหรือปริมาณที่จะรับได้

ความหมายของการประเมินประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรณีวิทยา (2523, หน้า 494) ได้ให้ความหมายของการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ระดับประสิทธิภาพของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตกิจกรรมการเรียนรู้จะพึงพอใจ หากแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว กิจกรรมการเรียนรู้นั้นก็มีคุณค่าต่อการลงทุนผลิตออกเป็นจำนวนมาก

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, หน้า 494-495) การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำโดยการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) ดังนี้

1. ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือ การประเมินผลต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยหลาย ๆ พฤติกรรม เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ของผู้เรียนที่สังเกตได้จากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานของกลุ่ม) และรายบุคคลได้แก่ งานที่ได้รับมอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

2. ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Transitional Behavior) คือ การประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้จะกำหนดเป็นเกณฑ์ ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่น่าพอใจ โดยกำหนดให้เป็นร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมดนั้นคือ E1/E2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์การกำหนดเกณฑ์ E1/E2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติ อาจตั้งไว้ 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ เพราะตั้งเกณฑ์ต่ำไว้เท่าใดมักจะได้ผลเท่านั้น

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545, หน้า 496-497) ได้เสนอขั้นตอนในการทดสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมการศึกษาไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการหาประสิทธิภาพ 1:1 (แบบเดี่ยว) เป็นการทดลองกับนักเรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวนี้อาจได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก

2. ขั้นการหาประสิทธิภาพ 1:10 (แบบกลุ่ม) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน (คณะผู้เรียนเก่งกับอ่อน) คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์

3. ขั้นการหาประสิทธิภาพ 1:100 (ภาคสนาม) เป็นการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น 40-100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

เมื่อทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาคสนามแล้ว ให้เทียบค่า E1/E2 ที่หาได้จากกิจกรรมการเรียนรู้กับ E1/E2 เกณฑ์ เพื่อดูว่าเราจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือค่าแปรปรวน 25-50% นั่นคือ ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์ 5% โดยการยอมรับประสิทธิภาพการเรียนรู้มี 3 ระดับ คือ 1) สูงกว่าเกณฑ์ 2) เท่าเกณฑ์ และ 3) ต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพนั้นจะต้องบวกกลับ ไม่เกิน 2.5%

รัตนะ บัวสนธ์ (2552, หน้า 50-51) การประเมินประสิทธิภาพของนวัตกรรมศึกษามีลำดับขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1) หมายถึงการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้กับบุคคลที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยที่บุคคลดังกล่าวนี้จะคัดเลือกมาจากผู้ที่มีคุณลักษณะเป็นตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย 3 คน ได้แก่ ผู้ที่มีคุณลักษณะสูง ปานกลาง และต่ำกว่าปานกลาง โดยการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งนั้นจึงมุ่งไปที่การค้นหาข้อจำกัดที่ได้ จากคำแนะนำบอกเล่าของบุคคลที่มีคุณลักษณะเป็นตัวแทนของคุณลักษณะกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นสำคัญเพื่อที่จะนำคำแนะนำที่ได้นี้มาปรับปรุงนวัตกรรมในเรื่องของเวลา กิจกรรม และสื่อ

2. การประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก หมายถึง นำนวัตกรรมที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งมาทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนมากขึ้น เช่น อาจจะใช้การประเมินแบบหนึ่งต่อสาม (1:3) หรือแบบหนึ่งต่อสี่ (1:4) ก็ได้ หากในกรณีการประเมินแบบหนึ่งต่อสาม ก็หมายถึงต้องใช้กลุ่มบุคคลจำนวน 9 คน โดยแบ่งเป็นมีคุณลักษณะสูง 3 คน ปานกลาง 3 คน ต่ำกว่าปานกลาง 3 คน แต่ถ้าเป็นแบบหนึ่งต่อสี่ ก็ต้องใช้กลุ่มบุคคลจำนวนทั้งสิ้น 12 คน การประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็กนี้จะมีการวิเคราะห์หาค่าแบ่งบอกดัชนีหรือเกณฑ์ประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่เรียกว่า E1/E2

โดยที่เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E1/E2) ของนวัตกรรมการศึกษา เท่าที่นิยมใช้จะมีอยู่สามเกณฑ์ ได้แก่ 75/75 หรือ 80/80 และ 90/90 การจะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพนวัตกรรมการศึกษา เกณฑ์ใด เกณฑ์หนึ่งจากสามเกณฑ์นี้ มีหลักพิจารณาว่าถ้า นวัตกรรมศึกษานั้น ๆ มุ่งแก้ไขปัญหาหรือ พัฒนาความสามารถของผู้เรียนที่มีลักษณะซับซ้อนหรือมีเนื้อหาสาระค่อนข้างยากก็จะใช้เกณฑ์ ประสิทธิภาพ 75/75 แต่ถ้ามีเนื้อหาสาระไม่ยากมากนักมุ่งแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาความสามารถของ ผู้เรียนที่มีลักษณะปานกลางจะนิยมใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 มากที่สุด ในทำนองเดียวกัน ถ้าเป็นนวัตกรรมที่มีเนื้อหาการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) จะใช้เกณฑ์ ประสิทธิภาพ 90/90 นอกจากนี้จะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพตามหลักการที่กล่าวแล้ว สิ่งที่น่าสนใจพิจารณา ประกอบในการเลือกใช้เกณฑ์ก็คือ พื้นฐานความรู้ เดิมหรือความสามารถทางการ เรียนรู้ของกลุ่มผู้ได้รับการทดลองใช้และกลุ่มเป้าหมายด้วยเช่นกัน

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์และประเมินประสิทธิภาพของ กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนววิวัฒนาการ บัณฑิต เนื่องจากเป็นการประเมินประสิทธิภาพของนวัตกรรม การศึกษาที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และจากขั้นตอนที่มีเพียง 2 ขั้นตอน จึงง่ายและสะดวก ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ กำหนดเกณฑ์การหาประสิทธิภาพโดยเน้นกระบวนการและผลลัพธ์และกำหนดตัวเลขร้อยละของ คะแนนเฉลี่ยมีค่าเป็น 80/80 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิด ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะขั้นสูง มีเนื้อหา ค่อนข้างยาก และมีความซับซ้อนในการคิด

การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (COR) ได้รับการพัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 1996 โดย John T.Guthrie และคณะ ซึ่งเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่ Mary and University ประเทศ สหรัฐอเมริกา โดยเริ่มจากการเรียนการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจที่บูรณาการเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ เข้ากับกิจกรรมการอ่านของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 5 และการใช้ บทความหรือหนังสือที่มีเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ (National Reading Panel, 2000 cited in Wigfield et al, 2008)

ความหมายของการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์พัฒนาขึ้นมาจากต้นแบบของการสร้างความผูกพันกับการอ่าน เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดผลลัพธ์เชิงบวกในการอ่านและผสมผสานแรงจูงใจกับกลยุทธ์ในการอ่านเข้าด้วยกัน (Guthrie, Wigfield, and Parnencevich, 2004; Guthrie. et al., 1996) จุดมุ่งหมาย ของการใช้กลยุทธ์ในการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์จึงเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเป็นนักอ่านที่

กระตือรือร้น มุ่งพินิจบทอ่าน สร้างแรงจูงใจในการอ่าน และช่วยให้สามารถทำความเข้าใจบทอ่านได้ในระยะยาว รวมทั้งยังช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน (Guthrie, 2004)

การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นการบูรณาการระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการอ่าน โดยใช้บทอ่านที่ผู้เรียนสนใจหรือมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ บทอ่านได้เร็วขึ้นและมีแรงจูงใจในการอ่านเพิ่มขึ้น ผสานกับการใช้กลยุทธ์การอ่านที่หลากหลายเพื่อใช้ทำความเข้าใจในบทอ่าน (Guthrie and Cox, 2001)

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์คือการส่งเสริมแรงจูงใจในการอ่าน(reading motivation) ทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก และการสอนกลยุทธ์การอ่าน(cognitive reading strategies) ตามลักษณะและประเภทของบทอ่าน จนผู้เรียนสามารถอ่านได้อย่างชำนาญ (Anderson, 1999) ลักษณะสำคัญทั้ง 2 ประการนี้จะกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและเกิดความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านอย่างมีเป้าหมาย ตั้งใจอ่าน และส่งผลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Guthrie, 2004) ความสัมพันธ์ของกระบวนการสร้างแรงจูงใจและการใช้กลยุทธ์ในการอ่าน

กรอบของการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

Guthrie, Wigfield, and Parnencevich (2004) กล่าวว่า การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มีกรอบการดำเนินกิจกรรม (framework) อยู่ 4 ระยะ (Phases) ได้แก่

ระยะที่ 1 การสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) ผู้สอนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงบทอ่านกับความสนใจหรือความรู้เดิมเพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่านและสำรวจความรู้เดิมของตนเองเพื่อเชื่อมโยงกับสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือประสบการณ์จริง ช่วยสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้กับผู้เรียน

ระยะที่ 2 ค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve) เป็นการกระตุ้นความสนใจอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนต้องสอนกลยุทธ์ในการอ่านอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนนำไปทำความเข้าใจบทอ่านและทบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาผสมผสานกับบทอ่าน

ระยะที่ 3 ทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) ผู้เรียนนำกลยุทธ์การอ่านมาใช้เพื่อสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เช่น การตั้งคำถาม การอ้างอิง การสรุป การใช้ผังมโนทัศน์ เพื่อหาประเด็นจากเรื่องที้อ่านแล้วนำไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์ที่มีโดยสนับสนุนการจัดการอ่านแบบอภิปรายกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการจากแหล่งข้อมูลได้มากกว่าการอ่านคนเดียว

ระยะที่ 4 ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others) ผู้เรียนนำผลการอ่านหรือมโนทัศน์ที่ได้จากการอ่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นและผู้สอนเพื่อสรุปประเด็นสำคัญของ

บทอ่าน ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความรู้ ความคิดออกมาเป็นผลงาน เช่น การเขียนเรื่อง การทำโปสเตอร์ การทำสื่อวีดิทัศน์ เป็นต้น

จากกรอบการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า กรอบการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ทั้ง 4 ระยะ คือ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ และขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เป็นกระบวนการพัฒนาการอ่านที่ผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

แนวทางของการจัดการเรียนการสอนตามการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

แนวทางของการจัดการเรียนการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ที่ใช้จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนประกอบด้วยแนวทาง 9 ประการ (Guthrie 2001) ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายในการแสวงหาความรู้ (Learning and knowledge goals) โดยเป็นเป้าหมายที่ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดร่วมกัน เพื่อสร้างให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการอ่าน และเชื่อมโยงกับความรู้เดิม (Roeser, Midgley, and Urdan, 1996 cited in Guthrie, 2004)

2. การสร้างปฏิสัมพันธ์กับโลกแห่งความจริง (Real World Interaction) เพื่อให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเองจนเกิดแรงจูงใจในการอ่าน โดยในห้องเรียนจะให้โอกาสผู้เรียนในการเชื่อมโยงประสบการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกันกับมโนทัศน์ ทำให้ผู้เรียนตื่นตัว กระตือรือร้น รู้สึกมีพลัง และนำไปสู่การเชื่อมโยงกับบทอ่านได้ รวมถึงการให้โอกาสผู้เรียนในการตั้งคำถาม การมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริงจะช่วยเพิ่มคุณภาพของคำถาม เพราะผู้เรียนจะระลึกถึงความรู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังควรเชื่อมโยงกระบวนการสอนกับประเด็นอื่น ๆ เช่น การเชื่อมโยงระหว่างวิทยาศาสตร์กับบทอ่าน นอกจากนี้ ผู้สอนสามารถเลือกความเกี่ยวข้องกันโดยเชื่อมโยงกิจกรรมสื่อวัสดุอุปกรณ์ บริบทต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงได้

3. การสนับสนุนการเรียนรู้อย่างอิสระ (Autonomy support) ผู้สอนจะต้องจัดการสอนและสร้างทางเลือกให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกบทอ่านตามความสนใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจภายในจะทุ่มเทความพยายามเพื่อให้ได้ข้อมูลจากบทอ่านนั้น (Guthrie and Cox, 2001) ห้องเรียนที่สนับสนุนการเรียนรู้อย่างอิสระ ผู้สอนจะให้โอกาสผู้เรียนในการถามคำถามที่นำไปสู่การเรียนการสอน ผู้เรียนจะตั้งเป้าหมายในการอ่านและรู้สึกเป็นอิสระในการเลือกหนังสือที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด การสนับสนุนการเรียนรู้อย่างอิสระมีความสำคัญมาก เพราะทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีคุณค่า และมีสมาธิ นอกจากนี้ยังสนับสนุนการให้ทางเลือกกับผู้เรียนในการแสดงความรู้ เช่น การเขียนโปสเตอร์ การเขียนเรื่องราว เป็นต้น

4. การใช้บทอ่านที่น่าสนใจอย่างหลากหลาย (Interesting texts) ซึ่งเป็นบทอ่านที่น่าสนใจ และเกี่ยวข้องกับเป้าหมายในการอ่าน มีความสำคัญ ทันสมัย เหมาะสมกับผู้อ่านทั้งความรู้และวัย

5. การสอนกลยุทธ์การอ่าน (Strategic Instruction) จะทำให้ผู้เรียนรับรู้ความสามารถของตนเองและควบคุมการอ่านของตนเองได้ เป็นวิธีสอนที่ให้ความสำคัญกับแรงจูงใจภายในในการอ่าน จึงต้องสอนกลยุทธ์การอ่านเพื่อให้ผู้อ่านมีความมั่นใจในศักยภาพการอ่านของตนเอง ผู้สอนจะสนับสนุนผู้เรียนให้ใช้กลยุทธ์ในการอ่านและแสดงออกซึ่งความรู้ในเชิงมโนทัศน์ผ่านงานประเภทต่าง ๆ ผู้สอนจะช่วยชี้แนะผู้เรียนในการเรียนรู้กลยุทธ์เหล่านั้นโดยผู้สอนจะสอนกลยุทธ์การอ่านและเป็นต้นแบบให้

6. การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ (Collaborative Support) เช่น การอ่านร่วมกันเป็นกลุ่ม การพูดคุยอภิปรายในประเด็นที่ได้จากการอ่าน การสอบถามเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ เป็นต้น ผู้สอนจะสนับสนุนให้ผู้เรียนทำงานด้วยกันเพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจแนวคิด การเรียนรู้ที่จะติดต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพในกลุ่มผู้เรียนมีหลากหลายแบบ เช่น การจับคู่ทำงานร่วมกัน กิจกรรมกลุ่มเล็ก และกิจกรรมกลุ่มใหญ่ทั้งห้อง จากงานวิจัยหลายงานพบว่า การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการเรียนรู้จะทำให้เกิดความเข้าใจที่กว้างขวาง เพราะผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนผลกระทบ ข้อมูล และสร้างความคิดระหว่างกัน นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจด้วย เมื่อผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้และใช้กลยุทธ์การอ่านนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันจะทำให้ได้ปรับปรุงทักษะระหว่างกัน เช่น การฟัง การพูด การให้กำลังใจ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างผลลัพธ์และความสนุกสนานในกลุ่ม

7. คำชมเชยและรางวัล (Praise and reward) เป็นกลยุทธ์ของผู้สอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนทุ่มเทความพยายามและความตั้งใจมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างแรงจูงใจภายนอกที่มีผลต่อการทำความเข้าใจบทอ่าน

8. การประเมินผล (Evaluation) ในการประเมินผล การอ่านจะต้องประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของการสอน การประเมินผู้เรียนจะเป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าซึ่งอาจเป็นการประเมินจากแบบสอบถามมาตรฐาน หรือการประเมินความก้าวหน้าเป็นรายบุคคล เช่น การทำแฟ้มสะสมงาน หรือ การสนับสนุนให้แสดงออก เช่น การเขียนรายงาน การทำโปสเตอร์ การทำวีดิทัศน์ การสอนกับเพื่อน การแต่งกวีนิพนธ์ การเขียนเล่าเรื่อง การแสดงออกของผู้เรียนจะส่งเสริมความรับผิดชอบในหัวข้อที่คัดเลือกมาด้วยกัน โดยเลือกจากความสนใจระหว่างสิ่งที่ตนเองรู้กับการเรียนรู้ที่ได้รับ ผู้สอนจะให้เวลาผู้เรียนสำหรับคิด วางแผน เขียน และทบทวน

9. การมีส่วนร่วมของผู้สอน (Teacher involvement) ผู้สอนควรจะรู้จักผู้เรียนทั้งในด้านระดับความรู้ ความสนใจ และพฤติกรรมการเอาใจใส่การอ่านในภาพรวม เป้าหมายในการอ่านกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอนสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หากผู้สอนรู้จักธรรมชาติและลักษณะของผู้เรียน

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์จะเกิดประสิทธิภาพได้เมื่อผสานแนวทางการจัดการเรียนการสอนเหล่านี้เข้าด้วยกัน (Guthrie 2001) กล่าวคือ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีแรงจูงใจจากการสร้างปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ บทอ่านที่น่าสนใจ การสนับสนุนการให้ความร่วมมือ การให้อิสระรางวัลและคำชมเชย ส่วนความสามารถในการรับรู้จะเพิ่มขึ้นได้ด้วยการสอนกลยุทธ์ในการอ่านโดยตรง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มีขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับอินโฟกราฟิก โดยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการสังเกตและสำรวจตนเอง ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ และขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาแรงจูงใจและกลยุทธ์ในการอ่านเพื่อนำมาทำความเข้าใจบทอ่าน

กลยุทธ์การอ่านตามการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

กลยุทธ์การอ่านตามการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ได้รับการพัฒนาเป็นระยะ ที่ปรากฏเด่นชัดคือในปี 2004 Guthrie, Wigfield, and Prencevich (2004) ได้พัฒนาเรื่องของแรงจูงใจและการใช้กลยุทธ์การอ่านเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความผูกพันในการอ่านของผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 6 กลยุทธ์การอ่านที่สำคัญ ได้แก่ 1) การให้ข้อมูลพื้นฐานในการอ่าน 2) การตั้งคำถาม 3) การหาข้อมูลที่สัมพันธ์กัน 4) การสรุปความ 5) การใช้ผังมโนทัศน์ และ 6) การวิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน ต่อมาในปี 2007 Guthrie (2007) ได้พัฒนาแนวคิดนี้เพิ่มเติมโดยตัดกลยุทธ์การหาข้อมูลอื่นที่สัมพันธ์กันออกไป

ในปี 2012 (Guthrie et al., 2012) ได้พัฒนาการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์สำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงกรอบของการสอนอันประกอบไปด้วยการสร้างแรงจูงใจและการใช้กลยุทธ์การอ่าน ได้แก่ 1) การอ้างอิง (การอ่านวิจารณ์) 2) การสรุปความ 3) การใช้ผังมโนทัศน์ (วิเคราะห์) 4) การใช้ผังมโนทัศน์ร่วมกับการเชื่อมโยงและการอ้างอิง (การอ่านตีความ) 5) การใช้กลยุทธ์ทุกอย่างร่วมกัน และ 6) การบูรณาการกลยุทธ์กับผลงานอื่น ๆ เช่น โปสเตอร์ จากกรอบของการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ในปี 2012 ทำให้สามารถสรุปการใช้กลยุทธ์การอ่านที่ถูกลำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังนี้

1. การอ้างอิง (inferencing)

การอ้างอิง (การอ่านวิจารณ์) เป็นกลยุทธ์ที่ผู้เรียนต้องใช้เพื่อลงข้อสรุประหว่างแต่ละประโยคในย่อหน้านั้น ๆ เช่น ในย่อหน้าที่ 7 ผู้เรียนต้องสามารถสร้างการอ้างอิงให้ได้รายละเอียดของเนื้อหา การอ้างอิงที่ประสบความสำเร็จจะสามารถทำให้ผู้เรียนสร้างความหมายจากบทอ่านและสร้างความเข้าใจจากบทอ่านได้ การอ้างอิงจึงเป็นการเพิ่มความเข้าใจในการอ่านให้สูงขึ้น

2. การสรุปความ (summarizing)

Brown and Day cited in Guthrie et al. (2012) กล่าวว่า การสรุปความเป็นกลยุทธ การอ่านที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากย่อหน้าแต่ละย่อหน้า เพื่อหาคำสำคัญ ใจความสนับสนุนการจัด ข้อมูลที่มีความสำคัญน้อยที่สุดออกไปและเขียนองค์ประกอบที่สรุปได้ออกมา กลยุทธนี้จะเริ่มจากย่อ หน้าเดียวไปสู่อ่านย่อหน้าคู่ จนนำไปสู่ทั้งหน้ากระดาษและทั้งบทในที่สุด การสรุปเป็นกลยุทธที่มีความสำคัญและมีประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับผู้ที่มีทักษะความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับต่ำ

3. การใช้ผังมโนทัศน์ (concept mapping)

การใช้ผังมโนทัศน์ (วิเคราะห์) เป็นกลยุทธที่ผู้เรียนถูกสอนให้ใช้โครงสร้างผังพีระมิดในข้อมูล ของบทอ่านแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่สำคัญที่สุดและเชื่อมโยงไปสู่แนวคิด 2-5 แนวคิดที่เป็นตัวอย่าง หรือหลักฐานสนับสนุนแนวคิดหลัก เป็นการจับคู่ผังมโนทัศน์กับโครงสร้างของความรู้ในหนังสือ ผังมโนทัศน์จะเป็นตัวทำนายการเจริญเติบโตขององค์ความรู้ของผู้เรียนด้วย

4. การใช้ผังมโนทัศน์เพื่อเชื่อมโยงและอ้างอิง (concept mapping with links and inferences)

ผังมโนทัศน์ที่ใช้ในการเชื่อมโยงและอ้างอิงเป็นกลยุทธที่ผู้เรียนคาดหวังที่จะเชื่อมโยงแนวคิด หรือเพิ่มเติมลงไปใน การอ้างอิงของตนเองในผังแนวคิดเป็นการใช้กลยุทธ 2 อย่างรวมกัน เพื่อสามารถ เป็นแนวทางในการตีความของเนื้อหาให้ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

5. การใช้ทุกกลยุทธรวมกันหรือการใช้กลยุทธอื่น ๆ ที่หลากหลาย (all strategies)

การใช้กลยุทธที่หลากหลายและการบูรณาการกลยุทธการอ่านไปสู่ภาระงาน เช่น การแสดงโปสเตอร์ เป็นต้น

นอกจากกลยุทธการอ่านที่ Guthrie และคณะได้แนะนำมาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีกลยุทธ การอ่านแบบอื่น ๆ ที่น่าสนใจและนักวิชาการได้แนะนำดังนี้

Montaque and Tanner (1987) ได้กล่าวถึงกลยุทธการอ่านว่ามี 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นก่อนอ่าน มีกลยุทธ คือ การตั้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน การหาความหมายของคำศัพท์ ที่ไม่เข้าใจ
2. ขั้นขณะอ่าน มีกลยุทธ คือ การจดโน้ตย่อขณะอ่าน การตั้งคำถามและหาคำตอบจากเรื่อง ที่อ่าน
3. ขั้นหลังอ่าน มีกลยุทธ คือ การทบทวนสิ่งที่อ่าน

Wanman and Padron (1987) กล่าวถึงกลยุทธการอ่าน ดังนี้

1. รวบรวมสิ่งที่อ่านได้ แล้วเขียนตามความเข้าใจของตนเอง
2. ชิดเส้นใต้ข้อความที่สำคัญ

3. ตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน
4. ทำเครื่องหมายข้อความที่ต้องการจดจำ
5. จดโน้ตย่อ
6. วาดภาพหรือจินตนาการเรื่องที่ย่านขึ้น

Ryan and Brewer (1990) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การอ่านที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การหาคำตอบจากข้อความหรือเรื่องที่อ่าน และแปลคำที่ไม่เข้าใจความหมายมาก่อน
2. คิดและหาคำตอบโดยการอ่านเรื่องนั้น
3. การตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน
4. เขียนตอบคำถามที่ตนเองตั้งขึ้นเอง โดยตอบจากการอ่านเรื่องนั้น

Oxford and Rebecca (1990) กล่าวถึงกลยุทธ์การอ่าน ดังนี้

1. กลยุทธ์การใช้ระบบการจำ เป็นกลยุทธ์ที่ใช้การนำสิ่งที่ใกล้ตัวมาเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเรียนรู้ เข้าใจ และจดจำเรื่องนั้น ๆ ได้แก่

1.1 การจัดกลุ่มของคำที่พบให้เป็นหมวดหมู่ เช่น กลุ่มคำนาม กลุ่มคำกริยาหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย ความหมายเหมือน-ความหมายตรงกันข้าม คำที่บอกอารมณ์ความรู้สึก

1.2 การจำโดยใช้คำที่ใกล้เคียงหรือมีความสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน อาจเป็นคำที่เชื่อมโยงกันระหว่างสิ่ง 2 สิ่ง เช่น นมกับเนย โตะกับเก้าอี้ หรือจะเชื่อมโยงกันมากกว่า 2 สิ่งก็ได้ แล้วเขียนโยงเป็นโครงสร้างใช้ลูกศรโยงลำดับกัน

1.3 ใช้จินตนาการประกอบ เป็นการวาดภาพในจิตใจ ช่วยจดจำคำที่มีความหมายเป็นนามธรรมโดยการจำสัญลักษณ์หรือภาพที่เป็นรูปธรรมแทน เช่น การกำหนดตัวบุคคลที่อ่านเป็น คนรู้จัก นางฟ้าแทนความดี

1.4 การเขียนแผนผัง จะช่วยโยงลำดับความคิดความสัมพันธ์

1.5 การให้ความหมายหรือคำจำกัดความ โดยให้นึกถึงคำที่มีเสียงหรือความหมายใกล้เคียงแล้วให้ความหมายของคำจากบริบทที่อ่านหรือประสบการณ์

1.6 ใช้ท่าทางประกอบ

1.7 ท่องในใจหรือพูดในใจ

2. กลยุทธ์ใช้ความรู้ความคิด เป็นกลยุทธ์ที่นิยมใช้กันแพร่หลาย โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด มีโอกาสคิดวิเคราะห์หาเหตุผลด้วยตนเอง ได้แก่

2.1 การทวนซ้ำ กลยุทธ์นี้สำคัญต่อการอ่าน โดยการอ่านมากกว่า 1 รอบเพื่อเก็บรายละเอียดและสามารถตอบคำถามที่ตั้งไว้

2.2 อ่านเพื่อเก็บประเด็นของเรื่อง โดยการอ่านผ่าน ๆ เพื่อค้นหาจุดหลักของเรื่อง และตั้งคำถามขึ้นในใจ จากนั้นจึงอ่านเนื้อเรื่องหรือคำที่ไม่เข้าใจแล้วหาความหมาย

2.3 การจดโน้ต โดยจดตามความเข้าใจของผู้อ่านที่ได้อ่านเรื่องนั้น ๆ สามารถจดได้ทั้งคำสำคัญหรือสรุปข้อความอย่างสั้น ๆ

2.4 การจดสรุปอย่างสั้น ๆ เป็นการย่อเรื่องสิ่งที่อ่าน โดยอาจสรุปเป็นข้อความหัวข้อ หรือใจความสำคัญ

2.5 การเน้นตัวอักษร ช่วยทำให้ส่วนที่สำคัญเด่นขึ้น เช่น ระบายสีเน้นตัวอักษรขีดเส้นใต้ ทำเครื่องหมายการวงกลมล้อมคำที่สำคัญ

2.6 การวาดภาพหรือระบายสีประกอบเรื่องที่อ่าน ช่วยให้อ่านและเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่ได้ดียิ่งขึ้น

3. กลยุทธ์การใช้สิ่งทดแทน เป็นกลยุทธ์การคาดคะเนความหมายจากเรื่องที่อ่าน

3.1 การคาดคะเนจากคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่องที่อ่าน โดยเดาเรื่องได้จากคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่อง ทำให้เดาว่าเรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวกับอะไร

3.2 การเดาจากชื่อเรื่อง ทำให้ทราบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

3.3 การเดาเรื่องจากสำนวนประโยคในเรื่องเพื่อทำนายแนวคิดของเรื่อง เช่น การยกย่อง การคัดค้าน การสนับสนุน

3.4 การเดาเรื่องจากความรู้เดิมของผู้อ่านในเรื่องนั้น

3.5 การเดาเรื่องที่อ่านจากการที่ได้ฟังคนอื่นเล่ามา เดาเรื่องจากเรื่องที่ใกล้เคียงกับเรื่องที่อ่านนั้น

3.6 แทนตัวละครในเรื่องกับสิ่งที่รู้จัก

3.7 แทนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องกับเหตุการณ์ที่เคยประสบมา

3.8 การใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งที่เป็นนามธรรม

3.9 การดูภาพประกอบเรื่องที่อ่าน

3.10 การสร้างจินตนาการประกอบเรื่องที่อ่าน

4. กลยุทธ์การสื่อสารในสังคม

เป็นการพูดคุยเรื่องที่อ่านกับผู้อื่น เช่น ผู้สอน เพื่อน คนในครอบครัว อาจเป็นการซักถามอภิปราย หรือขอความคิดเห็น การสอบถามจากเพื่อนที่อ่านว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่การฟังคำอธิบายของผู้สอนในเรื่องที่อ่าน การฟังเรื่องที่จะอ่านก่อนแล้วค่อยอ่านเอง

Anderson (1999) แบ่งกลยุทธ์การอ่านออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์การอ่านด้านการรู้คิด กลยุทธ์การอ่านด้านอภิปัญญา และกลยุทธ์การอ่านด้านการอ่านแบบชดเชย ดังนี้

1. กลยุทธ์การอ่านด้านการรู้คิด

1.1 การทำนายเนื้อหาของบทอ่าน

1.2 การใช้ความรู้เดาความหมายคำศัพท์

- 1.3 การเขียนสรุปสั้น ๆ
2. กลยุทธ์การอ่านด้านอภิปัญญา
 - 2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์การอ่าน
 - 2.2 การประเมินความเข้าใจของตนเองขณะอ่าน
3. กลยุทธ์การอ่านด้านการอ่านแบบชดเชย
 - 3.1 การจดบันทึกเพื่อช่วยจำ
 - 3.2 ใช้การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อจดจำข้อมูลบทอ่าน
 - 3.3 การจัดกลุ่มคำศัพท์ตามความหมาย

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า นักวิชาการต่าง ๆ ได้เสนอกกลยุทธ์ไว้อย่างหลากหลายด้วยกัน บ้างกลยุทธ์ก็เป็นกลยุทธ์ที่นักวิชาการได้เสนอร่วมกัน เช่น การตั้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน การหาหรือคาดเดาความหมายของคำศัพท์ การจดโน้ตย่อ การตั้งคำถามขณะอ่าน การทบทวนสิ่งที่อ่านด้วยการอ่านซ้ำ การขีดเส้นใต้หรือทำสัญลักษณ์ข้อความที่สำคัญ การเขียนแผนผัง การใช้ผังมโนทัศน์ การอ่านเพื่อเก็บประเด็นของเรื่อง จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลยุทธ์ ได้แก่ 1) การอ้างอิง (การอ่านวิจารณ์) 2) การสรุปความ 3) การใช้ผังมโนทัศน์ (วิเคราะห์) 4) การใช้ผังมโนทัศน์ร่วมกับการเชื่อมโยงและการอ้างอิง (การอ่านตีความ) 5) การใช้กลยุทธ์ทุกอย่างร่วมกัน และ 6) การบูรณาการกลยุทธ์กับผลงานอื่น ๆ (การนำเสนอโปสเตอร์) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอนและสังเคราะห์เป็นขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน

การสร้างแรงจูงใจในการอ่านตามการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

Guthrie, Wigfield, and Prencevich (2004) ได้พัฒนาเรื่องของแรงจูงใจไว้ 5 ด้าน เพื่อใช้สนับสนุนการอ่าน ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมายในการอ่าน 2) การสนับสนุนกิจกรรมที่ได้ลงมือปฏิบัติ 3) การให้ตัวเลือกกับผู้เรียน 4) การใช้บทอ่านที่น่าสนใจ และ 5) การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการอ่าน ต่อมาในปี 2007 Guthrie (2007) ได้พัฒนาแนวคิดนี้เพิ่มเติมโดยกำหนดแรงจูงใจมา 5 ด้าน คือ 1) ความเกี่ยวข้องกัน เพื่อเพิ่มแรงจูงใจภายใน 2) การให้ตัวเลือกที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มการเรียนรู้โดยอัตโนมัติ 3) การสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างการรับรู้ความสามารถในตนเอง 4) การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ เพื่อสร้างแรงจูงใจทางสังคม และ 5) การกำหนดแนวการอ่าน

ในปี 2012 (Guthrie et al., 2012) ได้พัฒนาการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์สำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและพัฒนาแรงจูงใจ คือ 1) การสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ 2) การให้ตัวเลือกที่หลากหลาย 3) การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ 4) การกำหนดหน่วยแนวการอ่าน 5) การใช้บทอ่านที่มีความเกี่ยวข้องกัน และ 6) การใช้แรงจูงใจอื่น ๆ ที่หลากหลายดังที่ได้กล่าวแล้วว่า การสร้างแรงจูงใจมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนมาก เพราะว่าแรงจูงใจจะช่วยเพิ่ม

ความสามารถในการอ่านและความผูกพันในการอ่านได้ แรงจูงใจ 6 แบบที่สร้างขึ้นจะถูกนำไปผสมผสานในการเรียนการสอนแต่ละสัปดาห์ แรงจูงใจแต่ละประเภทมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ (success)

ความสำเร็จถูกอ้างถึงว่าสามารถทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความสามารถในการทำภาระงานที่สูง ๆ ได้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ที่สำคัญที่สุดที่จะสร้างความผูกพันในการอ่าน โดยการให้บทอ่านที่ผู้เรียนสามารถอ่านได้ การให้เพื่อนหรือผู้สอนสะท้อนผลการอ่านกลับ เพื่อให้การอ่านประสบความสำเร็จ การใช้ชีวิตที่ศรัทธาเพื่อสนับสนุนความเข้าใจในบทอ่านการใช้ปัญญาเพื่อกำหนดกลยุทธ์การอ่าน การให้ผู้เรียนระบุเนื้อหาความรู้ที่เชี่ยวชาญ และการตั้งเป้าหมายที่สมจริง เพื่อให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาระงานกับบทอ่าน

2. การให้ตัวเลือกที่หลากหลาย (choice)

การให้ตัวเลือกที่หลากหลายจะทำให้ผู้เรียนอยากใช้เวลาในการอ่านมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการอ่าน การให้ตัวเลือกจะสามารถทำให้ผู้เรียนพัฒนาการนำตนเองในห้องเรียน เช่น การให้เลือกหนังสือหรือบทในหนังสือด้วยตัวเอง ผู้เรียนกำหนดหัวข้อและลำดับหัวข้อในการอ่าน ผู้เรียนเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านเพื่อทำความเข้าใจในบทอ่าน การเลือกจับคู่หรือเลือกกลุ่มในการอ่านร่วมกัน

3. การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ (collaboration)

การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมกับเพื่อนในห้องเรียน เพื่อให้ได้มาหรือต่อขยายความรู้จากในบทอ่าน การให้ความร่วมมือเป็นกระบวนการที่เป็นจุดศูนย์กลางในการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ผู้สอนประยุกต์ใช้การให้ความร่วมมือด้วยการจับคู่หรือแบ่งกลุ่มย่อย การแลกเปลี่ยนความคิดและการแบ่งปันสิ่งที่ตนเองเชี่ยวชาญหรือมีความรู้ ผู้เรียนนำการอภิปรายกลุ่มและพูดถึงหนังสือที่อ่าน การให้โครงการเป็นกลุ่ม เช่น การทำโปสเตอร์ การจับคู่เสวนา และการให้ผู้เรียนสะท้อนผลลัพธ์ระหว่างกัน

4. การกำหนดหน่วยการอ่าน (thematic unit)

หน่วยการอ่านคือกลุ่มของมโนทัศน์ใหญ่ที่ใช้เป็นกรอบในการกำหนดคำถามที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ในการเรียนรู้ ผู้เรียนจะให้คำถามสำคัญในแต่ละสัปดาห์ และคำถามย่อย ๆ ในแต่ละวันที่เกี่ยวข้องกับคำถามสำคัญ ผู้สอนแนะนำหนังสือหรือบทอ่านที่อยู่ในหน่วยการอ่านนี้ บทอ่านจะถูกเลือกโดยสัมพันธ์กับหน่วยการอ่านนั่นเอง

5. การสร้างความเกี่ยวข้องกัน (relevance)

การสร้างความเกี่ยวข้องกันจะสามารถทำให้ผู้เรียนเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ประสบการณ์จริงและความรู้จริงของตน ความเกี่ยวข้องกันจะเกี่ยวข้องกับความเชื่อมโยงในบทอ่านและกิจกรรมการอ่านจากประสบการณ์ของผู้เรียน เช่น ความสนใจส่วนบุคคล ประสบการณ์ส่วนบุคคล การใช้ชีวิตที่ศรัทธา

จะช่วยดึงความเกี่ยวข้องกันกับหน่วยการอ่านได้ การถามผู้เรียนเกี่ยวกับวิทัศน์และเชื่อมโยงกับบทอ่าน การสร้างความข้องเกี่ยวกันระหว่างสาขาวิชาหลักกับข้อมูลในบทอ่าน ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงกับบทอ่านอื่น ๆ หรือหัวข้ออื่น ๆ ได้ต่อไปในอนาคต

6. การสร้างแรงจูงใจที่หลากหลาย (multiple motivations)

การสร้างแรงจูงใจที่หลากหลายเป็นมากกว่าการฝึกสร้างแรงจูงใจ แต่คือการทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะอ่าน การสร้างแรงจูงใจดูเหมือนว่าจะเพิ่มแรงจูงใจทั้งภายใน เช่น การนำตนเอง การนำสังคม และลดแรงจูงใจที่ไม่ดี เช่น การหลีกเลี่ยง การคิดว่ายาก การต่อต้านสังคม เป็นต้น

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า สาระสำคัญของการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ คือ การสอนอ่านที่ช่วยให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติโดยการสร้างมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดในการอ่าน โดยให้ผู้เรียนสำรวจตรวจสอบความต้องการของตนเอง ใช้บทอ่านที่ผู้เรียนสนใจและทำให้เกิดความมั่นใจในศักยภาพการอ่านของตน เลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมสอดคล้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในความคิดรวบยอดของบทอ่านและพัฒนาแรงจูงใจในการอ่าน รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งผลให้สามารถอ่านได้อย่างเข้าใจมากขึ้น

จากการศึกษาการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปหลักการของการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ได้ 3 ประการ ดังนี้

1. การเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมสอดคล้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมจะทำให้เข้าใจในความคิดรวบยอดของบทอ่านอันนำไปสู่การคิดวิเคราะห์บทอ่านอย่างมีหลักการและน่าเชื่อถือ

2. การพัฒนาแรงจูงใจในการอ่านของผู้เรียน โดยการใช้บทอ่านที่เหมาะสมและมีความเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์ และความรู้ของผู้เรียน สำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อตั้งเป้าหมายในการอ่านและเชื่อมโยงบทอ่านเข้าด้วยกัน ส่งเสริมการค้นคว้าและเลือกข้อมูลอย่างมีที่ข้องเกี่ยวอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการอ่าน

3. การส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดร่วมกัน นำประสบการณ์และความรู้ของผู้เรียนแต่ละคนมาอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงประเด็นที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ประโยชน์ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

อินโฟกราฟิก

ความหมายของอินโฟกราฟิก

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของอินโฟกราฟิกไว้ดังนี้

จรงค์ เทศนา (ม.ป.ป., น. 1) ได้กล่าวถึงอินโฟกราฟิก (Infographics) ว่าหมายถึง การนำข้อมูลหรือความรู้มาสรุปเป็นสารสนเทศในลักษณะของข้อมูลและกราฟที่อาจเป็นลายเส้น สัญลักษณ์ กราฟ แผนภูมิ ไดอะแกรม แผนที่ ฯลฯ ที่ออกแบบเป็นภาพหรือภาพเคลื่อนไหวดูแล้วเข้าใจง่ายในเวลารวดเร็วและชัดเจน สามารถสื่อให้ผู้ชมเข้าใจความหมายของข้อมูลทั้งหมดได้โดยไม่ต้องมีผู้นำเสนอมาช่วยขยายความเข้าใจอีก

Boon (อ้างอิงใน นฤมล ถิ่นวิรัตน์, 2555, น. 4-5) ได้กล่าวถึงอินโฟกราฟิก (Infographic) ว่าหมายถึง การนำเสนอข้อมูล ความรู้ในปริมาณมาก ๆ ในหมวดเรื่องเดียวกันให้ออกมาเป็นรูปภาพ ลายเส้นกราฟิกที่เข้าใจง่าย เช่น ผังเส้นทางรถไฟใต้ดินลอนดอน กราฟสถิติแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ต่างประเทศนิยมเล่าเรื่องด้วยภาพประกอบ (Information Design) เข้าใจว่าปัจจุบันเกิดคำเรียกเฉพาะ “Infographic” มีการใช้ภาพบวกกับเทคนิคหลากหลายประเภทมากขึ้น ช่วยในการนำเสนอข้อมูลที่ซับซ้อนและมีการเผยแพร่แจกจ่ายทางอินเทอร์เน็ต ค้นหาและพบเห็นได้ง่ายขึ้น จนกลายเป็นที่นิยม มีหลายสำนักทำออกมาได้สวยงาม น่าสนใจและสรุปข้อมูลได้ดีเข้าใจง่าย

ภคเมธา การสมใจ (2559, น. 10) ได้กล่าวถึงอินโฟกราฟิก (Infographic) ว่าหมายถึงการนำข้อมูล (Information) ความรู้ (knowledge) ที่มีปริมาณมากหรือซับซ้อนมาสรุปเป็นสารสนเทศที่ออกแบบในลักษณะภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว เพื่ออธิบายข้อมูลที่ซับซ้อนให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ใช้เวลารวดเร็วและมีความชัดเจน

สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (ม.ป.ป., น. 4) ได้กล่าวถึงอินโฟกราฟิก ว่าหมายถึง การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ โดยใช้ภาพกราฟิกเป็นเครื่องมือ ซึ่งอินโฟกราฟิกนี้มักจะต้องประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ๆ คือ “ข้อมูล” (ตัวหนังสือ) และ “ภาพกราฟิก”

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า อินโฟกราฟิก หมายถึง การนำเสนอข้อมูลที่มีความซับซ้อนให้ออกมาเป็นลายเส้น รูปภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้นและเมื่อข้อมูลถูกแปลงมาเป็นรูปภาพ กราฟ จะทำให้เกิดความน่าสนใจมากกว่าการอธิบายผ่านตัวหนังสือเพียงอย่างเดียวและง่ายต่อการเข้าใจ

องค์ประกอบของอินโฟกราฟิก

มีนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายถึงองค์ประกอบของอินโฟกราฟิก ดังนี้

ธัญรัช นันทชนก (อ้างอิงใน ภคเมธา การสมใจ, 2559, น. 10) กล่าวว่าองค์ประกอบหลักของอินโฟกราฟิกคือ ข้อมูลและภาพกราฟิกในอินโฟกราฟิกมักมีข้อความดังนี้ หัวเรื่องหรือชื่อของอินโฟกราฟิก เนื้อหา ที่มาของข้อมูลและเครดิต ซึ่งอาจจะเป็นชื่อผู้จัดทำ ชื่อบริษัท เว็บไซต์ ฯลฯ

นอกจากนี้แล้วในบางอินโฟกราฟิกยังอาจมีข้อมูลปลีกย่อยอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น QR code, โลโก้, ช่องทางการติดต่อชื่อผู้ออกแบบ เป็นต้น

สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (ม.ป.ป.. น. 5) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของอินโฟกราฟิกว่าประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูล (ตัวอักษร)

ข้อมูลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของอินโฟกราฟิก แม้อินโฟกราฟิกจะเน้นนำเสนอข้อมูลด้วยภาพกราฟิก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะมีแค่กราฟิกอย่างเดียวต้องมีข้อมูลที่เป็นตัวหนังสือประกอบด้วย หากมีแค่ภาพกราฟิกเพียงอย่างเดียวก็มักจะไม่นับเรียกว่าอินโฟกราฟิก

2. ภาพกราฟิก

ภาพกราฟิกเป็นองค์ประกอบที่จะขาดไม่ได้ในอินโฟกราฟิก การนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตัวหนังสือล้วน ๆ ไม่สามารถเรียกว่าอินโฟกราฟิกได้ ภาพกราฟิกที่นำมาใช้มีอยู่หลากหลายรูปแบบ เช่น รูปทรงเรขาคณิต ภาพไอคอน ภาพการ์ตูน ชาร์ตหรือไดอะแกรม ภาพถ่าย ฯลฯ

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า อินโฟกราฟิก ประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบ คือ ข้อมูลที่เป็นส่วนของเนื้อหา ที่มาของข้อมูลและการให้เครดิตของผู้จัดทำและภาพกราฟิก เช่น ภาพการ์ตูน ภาพถ่าย รูปทรงเรขาคณิตหรือไดอะแกรม เป็นต้น

รูปแบบของอินโฟกราฟิก

สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (ม.ป.ป., น. 8-12) ได้อธิบายถึงรูปแบบของ อินโฟกราฟิกไว้ดังนี้

แบบตารางเหมาะกับการใช้เปรียบเทียบของสองสิ่งขึ้นไปมีทั้งรูปแบบ “ตาราง” ธรรมดา และแบบเมตริกซ์

แบบวงกลมเหมาะกับการเปรียบเทียบปริมาณหรือตัวเลข มักจะมีการใช้ “กราฟ” “แผนภาพต้นไม้” “Typography” ร่วมด้วย

แบบความสัมพันธ์เหมาะกับการอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ถ้าเป็นเรื่องของลำดับขั้นที่ไม่เท่ากันก็จะใช้แบบ “พีระมิด” “โดนัท” หรือ “ต้นไม้” แบบรวมข้อมูลก็อาจจะใช้แบบ “Venn” หรือถ้าเป็นการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ก็จะใช้แบบ “Network”

แบบแผนที่เหมาะสำหรับการอธิบายแผนที่และลักษณะเด่นของแต่ละภูมิภาค

แบบไทม์ไลน์เหมาะกับการสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา นอกจากจะมีการใช้ไทม์ไลน์แล้ว บางครั้งก็นำ “ตารางแบบชาร์ต” หรือ “แผนภาพแบบวงจร” เข้ามาใช้ด้วยเช่นกัน

แบบผสมผสานรูปแบบผสมผสานนี้เหมาะกับการอธิบายเนื้อหาหลาย ๆแง่มุม

Infographic อธิบายข้อมูล เป็นอินโฟกราฟิกที่เน้นนำเสนอข้อมูลสำคัญแค่ส่วนเดียวหรือย่อหน้าเดียว นอกนั้นเป็นภาพกราฟิกที่นำมาประกอบ Infographic แจกแจงข้อมูล เป็นอินโฟกราฟิก

ที่เน้นนำเสนอข้อมูลโดยแบ่งแยกย่อยออกเป็นส่วน ๆ หรือข้อ ๆ อินโฟกราฟิกในรูปแบบนี้พบเจอได้มากที่สุดก็ว่าได้

Infographic เปรียบเทียบข้อมูล เป็นอินโฟกราฟิกที่แสดงการเปรียบเทียบข้อมูล 2 ชุดหรือมากกว่าเพื่อให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน

Infographic แสดงสถิติหรือผลสำรวจ เป็นอินโฟกราฟิกที่แสดงสถิติหรือผลสำรวจอย่างใดอย่างหนึ่ง มักมีตัวเลขแสดงจำนวนหรือเปอร์เซ็นต์เป็นส่วนประกอบอยู่ด้วย

Infographic แสดงลำดับขั้นตอนของข้อมูล เป็นอินโฟกราฟิกที่ใช้แสดงข้อมูลที่เป็นลำดับหรือเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกัน ส่วนใหญ่แล้วมีการใส่ตัวเลข 1, 2, 3 ...กำกับด้วย

Infographic แสดงความเชื่อมโยงข้อมูล เป็นอินโฟกราฟิกที่ใช้แสดงข้อมูล ซึ่งเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน แต่ไม่ได้มีลักษณะเป็นลำดับขั้นตอน อินโฟกราฟิกในรูปแบบนี้มักมีเส้น ลูกศร หรือสัญลักษณ์แสดงความเชื่อมโยงกัน

Infographic แสดงข้อมูลตามลำดับเวลา เป็นอินโฟกราฟิกที่แสดงข้อมูลตามลำดับวันเวลาหรือไทม์ไลน์ ส่วนใหญ่มักใช้แสดงพัฒนาการของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมักมีตัวเลขแสดงลำดับเวลากำกับอยู่ เช่น ปี ค.ศ. เป็นต้น

Infographic แสดงข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ เป็นอินโฟกราฟิกที่แสดงข้อมูลอย่างใดอย่างหนึ่งโดยอิงกับสภาพภูมิศาสตร์หรือพื้นที่ต่าง ๆ อินโฟกราฟิกในรูปแบบนี้จะมีกราฟิกแผนที่หรือกราฟิกที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์

Infographic แบบผสมผสาน เป็นอินโฟกราฟิกที่ผสมผสานอินโฟกราฟิกหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน เช่น อธิบายข้อมูลด้วย แสดงสถิติต่าง ๆ ด้วยและให้ข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ด้วย เป็นต้น

จากทัศนยะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า อินโฟกราฟิกมีหลากหลายรูปแบบ สามารถนำมาเลือกใช้กับงานและวัตถุประสงค์ของงานได้อย่างเหมาะสม ไม่จำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลทางสถิติอย่างเดียวเท่านั้น อาจเป็นการนำเสนอเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง รูปภาพ การ์ตูน และคลิปวิดีโอ

การออกแบบอินโฟกราฟิก

การออกแบบอินโฟกราฟิกมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จงรัก เทศนา (ม.ป.ป., น. 1-2) ได้กล่าวถึงการออกแบบอินโฟกราฟิกว่าเป็นการนำข้อมูลที่เข้าใจยากหรือข้อมูลที่เป็นตัวหนังสือจำนวนมากมานำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ให้สามารถเล่าเรื่องได้ด้วยตัวเอง มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หัวข้อที่น่าสนใจ ภาพและเสียง ซึ่งจะต้องรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ให้เพียงพอแล้วนำมาสรุป วิเคราะห์ เรียบเรียง แสดงออกมาเป็นภาพ จึงจะดึงดูดความสนใจได้ดี ช่วยลดเวลาในการอธิบายเพิ่มเติม กราฟิกที่ใช้อาจเป็นภาพ ลายเส้น สัญลักษณ์ กราฟ แผนภูมิ ไดอะแกรม ตาราง แผนที่ ฯลฯ จัดทำให้มีความสวยงาม น่าสนใจ

เข้าใจง่าย สามารถจดจำได้นาน ทำให้การสื่อสาร มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยหลักการออกแบบ อินโฟกราฟิก (Infographics) แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. ด้านข้อมูล ข้อมูลที่จะนำเสนอต้องมีความหมาย มีความน่าสนใจ เรื่องราวเปิดเผยเป็นจริง มีความถูกต้อง

2. ด้านการออกแบบ การออกแบบต้องมีรูปแบบ แบบแผน โครงสร้าง หน้าที่การทำงาน และความสวยงาม โดยออกแบบให้เข้าใจง่าย ใช้งานง่ายและใช้ได้จริง

สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (ม.ป.ป.. น. 24) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญ ในการออกแบบ Infographic ว่ามีดังนี้

1. ออกแบบอินโฟกราฟิกให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ถ้าจะออกแบบอินโฟกราฟิกให้เด็ก ๆ ก็อาจเลือกใช้ตัวการ์ตูนที่มีสีสันสดใสเป็นส่วนประกอบ เป็นต้น

2. ออกแบบอินโฟกราฟิกให้เหมาะกับการแสดงผล ก่อนออกแบบอินโฟกราฟิกต้องรู้ว่า จะนำไปแสดงผลที่ไหนอย่างไร เช่น แสดงผลผ่านเว็บไซต์ ผ่านแอปในสมาร์ทโฟน จากนั้นก็ออกแบบ อินโฟกราฟิกให้เหมาะสม

3. ออกแบบให้ง่าย ทั้งดูง่าย อ่านง่าย เข้าใจง่าย พยายามลดความซับซ้อนต่าง ๆ ลง อะไรที่ไม่จำเป็นหรือไม่ได้ช่วยให้อินโฟกราฟิกดูน่าสนใจขึ้นก็ควรตัดทิ้งไป

4. สร้างความสมดุลระหว่างตัวหนังสือกับภาพกราฟิก คือ ควรมีส่วนที่เป็นตัวหนังสือ และส่วนที่เป็น ภาพกราฟิกในปริมาณพอเหมาะพอดีกัน ไม่ใช่เต็มไปด้วยตัวหนังสือหรือมีแต่ภาพโดย แทบไม่มีตัวหนังสือเลย

5. หัวเรื่องต้องน่าสนใจ โดดเด่น ข้อความที่คนส่วนใหญ่จะอ่านก่อนในอินโฟกราฟิก คือ หัวเรื่องหรือ ชื่อของอินโฟกราฟิกนั้น ๆ เราจึงต้องตั้งชื่อให้ดึงดูดความสนใจและออกแบบหัวเรื่อง ให้มีขนาดใหญ่ดูโดดเด่นเป็นพิเศษ

6. โฟกัสไปที่ประเด็นเดียว อินโฟกราฟิกที่ดีต้องพูดถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว ถ้าจะพูดถึงหลายเรื่องก็ให้แยกออกมาเป็นหลาย ๆ อินโฟกราฟิก ไม่ใช่พูดรวมหลาย ๆ เรื่องใน อินโฟกราฟิกเดียวกัน

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การออกแบบอินโฟกราฟิกแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ด้านข้อมูลและด้านการออกแบบ สำหรับด้านข้อมูลต้องเป็นเรื่องจริงที่มีความน่าสนใจ ส่วนด้าน การออกแบบต้องคำนึงหลายอย่าง เช่น กลุ่มเป้าหมาย ความสมดุลระหว่างภาพกราฟิกกับตัวหนังสือ หัวเรื่องต้องน่าสนใจและดึงดูด ในอินโฟกราฟิกอันหนึ่งควรจะมีโฟกัสแค่ประเด็นเดียว แล้วควรมีพื้นที่ว่างไว้บ้าง ห้ามแน่นจนเกินไป ควรออกแบบมาให้ดูง่าย อ่านง่าย มีเนื้อหาครอบคลุมครบถ้วนชัดเจน

การสร้างอินโฟกราฟิกให้ดึงดูดความสนใจ

ข้อมูลสารสนเทศสามารถนำมาจัดทำให้สวยงามและมีประโยชน์ หากมีการนำเสนอที่ดีที่ผ่าน มา ข้อมูลสารสนเทศจำนวนมากถูกนำมาจัดกลุ่มทำให้ไม่น่าสนใจการจัดทำข้อมูลให้เป็นภาพกราฟิก จึงเป็นที่นิยมในปัจจุบัน อินโฟกราฟิก (Infographic) เป็นการออกแบบให้เป็นภาพที่ช่วยอธิบายข้อมูลที่ ซับซ้อนให้เข้าใจง่าย

Hyperakt's Josh Smith ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ได้ค้นพบกระบวนการที่ดีใน การออกแบบอินโฟกราฟิก (Infographic) 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล (Gathering data) คัดเลือกข้อมูลดิบที่รวบรวมมาแต่ที่ยังไม่เป็น ระเบียบ โดยอาจใช้โปรแกรม Microsoft Excel เขียนแหล่งอ้างอิงที่มาของข้อมูลที่เป็นต้นฉบับ บันทึกรูปภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ไม่ควรแยกภาพหรือแผนภาพกับข้อมูล ออกจากกัน

2. การอ่านข้อมูลทั้งหมด (Reading everything) การอ่านข้อมูลเฉพาะจุดเน้นหรืออ่าน อย่างผิวเผินให้ผ่านไปอย่างรวดเร็วเพราะคิดว่าเสียเวลาจะทำให้ได้ข้อมูลไม่สมบูรณ์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องจะช่วยให้เรามองเห็นภาพรวมของประเด็นสำคัญ ผู้ออกแบบอินโฟกราฟิกต้องมีทักษะในการ จัดการข้อมูลและแน่ใจว่าข้อมูลที่สำคัญไม่ถูกละเลยที่จะมาสนับสนุนเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอ

3. การค้นหาวิธีการเล่าเรื่อง (Finding the narrative) การเล่าเรื่อง การบรรยาย การนำเสนอข้อมูลที่ น่าเบื่อจะทำให้อินโฟกราฟิก (Infographic) น่าเบื่อ เว้นแต่ว่าจะค้นพบ การนำเสนอเรื่องราวที่ดึงดูดความสนใจอินโฟกราฟิกเริ่มที่จุดมุ่งหมายเดียว ขยายความข้อมูลที่ ซับซ้อน อธิบายกระบวนการ เน้นที่แนวโน้มหรือสนับสนุนข้อโต้แย้งการหาวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ อาจอยู่ยากในระยะแรก ถ้าเราค้นเคยกับข้อมูลที่มีอยู่จะทำให้สามารถเล่าเรื่องราวได้ การใส่ใจกับ เนื้อหาที่สำคัญที่จะช่วยให้การนำเสนอข้อมูลมีคุณค่า

4. การระบุปัญหาและความต้องการ (Identifying problems) หาเอกลักษณ์ ระบุชื่อ ชี้ตัว แสดงตัว เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องอาจมีข้อมูลที่ไม่สนับสนุนหัวข้อหรือ ประเด็นที่เราต้องการนำเสนอ ควรมีการอภิปรายหาข้อสรุปที่แท้จริงเพื่อระบุปัญหาและความต้องการ ผู้ชมต้องการข้อมูลที่มีการจัดการและมีการออกแบบที่ดี มิฉะนั้นจะกลายเป็นหลักฐานที่ไม่ถูกต้อง ข้อมูลต้องถูกต้องและไม่ผิดพลาด ปรับปรุงข้อมูลและเรื่องราวให้มีเอกลักษณ์ตรงกับหัวข้อศึกษา ทบทวนหลายๆ ครั้งหา วิธีการนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้องและมีคุณค่า ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายใน การออกแบบให้ชนะใจผู้ชมนักออกแบบที่ดีต้องมีมุมมองและเห็นคุณค่าในรายละเอียดของข้อมูล ที่ชัดเจน

5. การจัดลำดับโครงสร้างข้อมูล (Creating a hierarchy) การจัดลำดับชั้นของข้อมูลเป็น ที่นิยมในการสรุปข้อมูล เป็นการนำผู้ชมให้มองเห็นภาพรวมตั้งแต่ต้นจนจบเป็นวิธีการจัดการกับข้อมูล

ในการสร้างอินโฟกราฟิกและตรึงผู้ชมตามโครงสร้างลำดับชั้นของข้อมูล การจัดรูปแบบข้อมูลตามลำดับจะส่งเสริมให้ผู้ชมเข้าถึงข้อมูลเป็นช่วงระยะของการเล่าเรื่อง ซึ่งกลายเป็นวิธีการที่แพร่หลายในการออกแบบอินโฟกราฟิก (Infographic Design)

6. การออกแบบโครงสร้างข้อมูล (Building a wireframe) เมื่อพิจารณาตรวจสอบคัดเลือกข้อมูลอย่างละเอียดแล้ว จัดแบ่งข้อมูลเป็นลำดับชั้น และออกแบบโครงสร้างของข้อมูลผู้ออกแบบควรทำความเข้าใจกับภาพหรือกราฟที่เป็นตัวแทนของข้อมูลสำคัญ ที่จัดไว้เป็นลำดับชั้นแล้ว นำไปให้ผู้ชมวิพากษ์วิจารณ์ การออกแบบที่ผ่านการโต้เถียงจากบุคคลในหลายมุมมองที่ให้ข้อเสนอแนะแตกต่างกันออกไป จะเป็นข้อสรุปของการจัดทำโครงสร้างอินโฟกราฟิก (Infographic)

7. การเลือกรูปแบบอินโฟกราฟิก (Choosing a format) เมื่อสิ้นสุดการกำหนดภาพหรือกราฟิกที่เป็นตัวแทนของข้อมูลแล้ว วิธีจัดกระทำข้อมูลที่ดีที่สุดคือ การนำเสนอข้อมูลด้วยแผนผังกราฟต่างๆ เช่น กราฟแท่ง กราฟเส้น กราฟวงกลม หรืออาจจะใช้ไดอะแกรม หรือผังงานเพื่ออธิบายกระบวนการทำงานोजनाแผนที่มาประกอบในการเล่าเรื่อง หรือบางทีการใช้ตัวเลขนำเสนอข้อมูลง่ายๆ อาจเป็นวิธีที่ดีที่สุด

8. การกำหนดภาพให้ตรงกับหัวข้อ (Determining a visual approach) การเลือกใช้ภาพในการทำอินโฟกราฟิก (Infographic) ให้ดูดีมีสองแนวคิด คือ ใช้ข้อมูลดิบมาจัดทำเป็นกราฟหรือแผนผังที่น่าสนใจ ใช้สี การพิมพ์ และการจัดโครงสร้างในการออกแบบงานให้มีศิลปะและใช้ลายเส้น วาดภาพหรือคำอุปมาเปรียบเทียบ ไม่แสดงข้อมูลตัวเลขออกมาอย่างชัดเจน จะเห็นเป็นภาพแสดงแทนข้อมูลคล้ายกับกราฟหรือแผนผังเท่านั้น เราไม่ควรติดยึดกับวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ควรผสมผสานวิธีการใช้กราฟ แผนภาพและแผนผัง ตกแต่งองค์ประกอบด้วยการวาดลายเส้นหรือนำภาพที่เป็นตัวแทนของข้อมูลมาจัดวางซ้อนกันอาจเสริมด้วยข้อมูล สื่อ ตราสัญลักษณ์ และเนื้อหาในการออกแบบให้ตรงกับหัวข้อ

9. การตรวจสอบข้อมูลและทดลองใช้ (Refinement and testing) เมื่อออกแบบอินโฟกราฟิก(Infographic Design) เสร็จแล้วเริ่มตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียด ผู้ชมจะดูทั้งข้อมูลและภาพที่เล่าเรื่องราว เพื่อให้แน่ใจว่าผลงานที่เสร็จแล้วมีคุณภาพตรงกับหัวข้อและเป้าหมาย ประเมินทั้งการออกแบบและจุดเน้นจนกระทั่งผลงานชัดเจนและเข้าใจง่าย ทดลองให้กลุ่มตัวอย่างชมผลงานและให้ข้อคิดเห็นว่า สามารถเข้าใจได้ง่ายหรือไม่ โดยเฉพาะผู้ที่ไม่เคยเห็นข้อมูลมาก่อน ประเมินกลับไปกลับมาระหว่างผู้ชม และกลุ่มตัวอย่างจนกระทั่งลงตัวได้ข้อยุติ จึงนำเสนอเผยแพร่สู่สาธารณะ

10. การแบ่งปันความรู้ในอินเทอร์เน็ต (Releasing it into the world) อินโฟกราฟิก (Infographic) ส่วนใหญ่เผยแพร่แบ่งปันในอินเทอร์เน็ต มีแพร่หลายเป็นที่นิยม เป็นการทดสอบผลงานข้อมูลที่มีลักษณะที่น่าสนใจจะถูกอ่านโดยบุคคลทั่วไป ข้อมูลที่ถูกตรวจสอบและพิจารณาจาก

ผู้เชี่ยวชาญแล้วไม่ได้หมายความว่าเราจะเป็นผู้ค้นพบวิธีการเล่าเรื่องราวนั้น ถึงแม้ว่าผลงานจะเคยถูกเผยแพร่มาแล้ว การวิพากษ์วิจารณ์จากอินเทอร์เน็ตจะช่วยขยายข้อโต้แย้งและค้นพบวิธีการนำเสนอข้อมูลวิธีใหม่ได้ข้อคิดเห็นต่างๆ จะได้รับการปรับปรุงแก้ไข ผลงานที่ถูกวิจารณ์จากผู้เชี่ยวชาญมาสู่ตัวเราเหมือนเป็นรางวัลในการทำงาน การออกแบบที่ถูกถกเถียงกันอย่างเข้มข้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะสะกิดผู้ชม

การสร้างอินโฟกราฟิกให้มีประสิทธิภาพ (Designing Effective Infographics) อินโฟกราฟิกเป็นที่นิยมแพร่หลายในอินเทอร์เน็ต เพราะสามารถถ่ายทอดข้อมูลจากการออกแบบที่มีศิลปะอย่างแท้จริง เป็นภาษาสากลที่สามารถเล่าเรื่องราวแม้ว่าคุณแค่ภาพที่นำเสนอ เราสามารถพูดได้ว่าอินโฟกราฟิกไม่มีขอบเขตและขีดจำกัดในการเล่าเรื่องผ่านภาพ การใช้กราฟิกช่วยเพิ่มความสวยงามแก่สิ่งต่างๆ ทำให้ข้อมูลน่าประทับใจมีคุณค่าอย่างมีนัยเพื่อที่จะเผยแพร่สู่สาธารณะ

1. เน้นที่หัวข้อหลักหัวข้อเดียว (Focus on a single topic) สิ่งแรกที่ต้องพิจารณาคือหัวข้อหลักในการสร้างอินโฟกราฟิก (Infographic) คุณจะมีผลงานที่มีประสิทธิภาพ ถ้าพยายามตอบคำถามเดียวจะชัดเจนถ้ารู้ทิศทางของสิ่งที่จะทำสิ่งนี้จะขจัดความยุ่งยากสำหรับผู้อ่านและผู้ชม หลังจากกำหนดหัวข้อแล้วกำหนดคำถามเฉพาะที่ต้องการคำตอบในอินโฟกราฟิก (Infographic)

2. ออกแบบให้เข้าใจง่าย (Keep it simple) ตั้งแต่เริ่มออกแบบข้อมูลคุณต้องแน่ใจว่าข้อมูลไม่อัดแน่นซับซ้อนสับสน เข้าใจได้ง่าย ไม่ทำให้ผู้อ่านและผู้ชมยุ่งยาก ภาพที่ซับซ้อนจะทำให้การตีความผิดพลาดไม่มีประสิทธิภาพ

3. ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ (Data is important) การสร้างอินโฟกราฟิก (Infographic) ต้องคำนึงถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเป็นสิ่งสำคัญ การออกแบบต้องไม่ทำเกินขอบเขตของหัวข้อซึ่งจะเป็นการทำลายข้อมูลที่จำเป็น ต้องแน่ใจว่าการออกแบบเน้นที่ข้อมูลและรูปแบบของอินโฟกราฟิก (Infographic)

4. แน่ใจว่าข้อเท็จจริงถูกต้อง (Be sure facts are correct) การทำข้อมูลให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าไม่ถูกต้องจะลดความน่าเชื่อถือของอินโฟกราฟิก (Infographic) ดังนั้นก่อนที่จะสร้างอินโฟกราฟิก (Infographic) ต้องแน่ใจว่าข้อมูลถูกต้อง ศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงและใช้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่าลืมอ่านผลงานและตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ถูกต้อง

5. ให้อินโฟกราฟิก (Infographic) เป็นตัวเล่าเรื่อง (Let it tell a story) อินโฟกราฟิก (Infographic) ที่มีประสิทธิภาพสามารถเล่าเรื่องราวด้วยภาพวาดหรือกราฟิก ซึ่งสามารถบอกบางสิ่งบางอย่างและสามารถถ่ายทอดข้อมูลได้ถึงแม้ว่าผู้ชมจะไม่ได้อ่านข้อมูลมาก่อน

6. การออกแบบที่ดีทำให้มีประสิทธิภาพ (Good design is effective) การบรรยายด้วยภาพถ้ามีการออกแบบที่ดีจะดึงดูดใจผู้ชม สิ่งสำคัญคือออกแบบอินโฟกราฟิก (Infographic) ให้เข้าใจง่าย ใช้ความคิดสร้างสรรค์ออกแบบให้น่าสนใจ ภาพ กราฟิก สี ชนิด แบบ และช่องว่าง

7. ใช้สีที่ดึงดูดความสนใจ (Choose attractive colors) การใช้สีเป็นสิ่งจำเป็นควรเลือกใช้สีที่กระตุ้นดึงดูดความสนใจผู้ชม ควรศึกษาทฤษฎีการใช้สีด้วย ใช้สีให้ถูกต้องเหมาะสมกับหัวข้อที่เราจะออกแบบอินโฟกราฟิก (Infographic) ให้ใครชม ไม่จำเป็นต้องทำให้มีสีสีนมาก อินโฟกราฟิก (Infographic) บางชิ้นมีสีเพียงเล็กน้อยก็มีประสิทธิภาพได้

8. ใช้คำพูดที่กระชับ (Use short texts) การออกแบบภาพที่ใช้ในการนำเสนอ จำเป็นต้องสรุปข้อความให้สั้นกระชับตรงกับจุดหมายที่ต้องการนำเสนอ อาจใช้แผ่นป้ายหรือข้อมูลสั้น ๆ มาสนับสนุนภาพ การทำเรื่องราวให้ดึงดูดความสนใจอาจใช้ตัวเลขมาสรุปเปรียบเทียบข้อมูล และควรใช้ตัวหนังสือที่อ่านเข้าใจง่าย

9. ตรวจสอบตัวเลขข้อมูล Check your numbers) ถ้านำเสนอข้อมูลด้วยตัวเลขผ่านกราฟและแผนผัง ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลขและภาพวาดและต้องรู้ว่าตัวเลขไหนควรใช้และไม่ควรมีอยู่ ด้วยวิธีนี้จะทำให้อินโฟกราฟิก (Infographic) มีประสิทธิภาพมากขึ้น

10. ทำไฟล์อินโฟกราฟิก (Infographic) ให้เล็ก (Make the file size small) ทำไฟล์อินโฟกราฟิก (Infographic) ให้เล็กเพื่อให้ผู้ชมเข้าถึงและดาวน์โหลดข้อมูลได้ง่าย และนำไปใช้ต่อได้ดีตามจุดประสงค์ที่ต้องการ ดาวน์โหลดเร็วและใช้เวลาน้อยในการถ่ายโอนข้อมูลใส่แฟลชไดรฟ์ สามารถแนบไฟล์ส่งอีเมลไปให้ผู้อื่น แต่ไม่ควรลดคุณภาพของรูปภาพควรใช้ไฟล์ที่มีคุณภาพสูงเพื่อที่จะดึงดูดผู้ชมสิ่งที่ไม่ควรทำในการออกแบบอินโฟกราฟิก (Infographic)

จากทัศนะของนักออกแบบข้างต้น สรุปได้ว่า คนส่วนใหญ่จะรับข้อมูลที่เข้าถึงง่ายที่สุด ข้อมูลจำนวนมหาศาลที่แพร่หลายอยู่ในอินเทอร์เน็ต ข้อมูลบางส่วนออกแบบเป็นอินโฟกราฟิก (Infographic) ซึ่งถูกตีพิมพ์ออกมาใช้งานด้วยอินโฟกราฟิก เป็นเครื่องมือสำคัญในการสอน วงการธุรกิจ เป็นแรงบันดาลใจที่มีอิทธิพลในการนำเสนอและการสื่อสารข้อมูลที่ยุ่งยากซับซ้อน ประสิทธิภาพของอินโฟกราฟิกนั้นต้องอาศัยวิธีการออกแบบที่สื่อสารได้ตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

ประโยชน์ของอินโฟกราฟิก

สำหรับประโยชน์ของอินโฟกราฟิกมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

จูดิพงษ์ ภูสุมาศ (2560, น. 16) ได้กล่าวถึงข้อดีของอินโฟกราฟิกไว้ว่า อินโฟกราฟิกสามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งข้อดีของอินโฟกราฟิกสามารถสรุปได้ดังนี้

1. มีเสน่ห์และดูน่าสนใจ และผู้ชมไม่จำเป็นต้องใช้เวลาจดจำมากนัก
2. ลดปัญหาด้านข้อมูลที่เยอะเกินความจำเป็น
3. ง่ายต่อการรับชม ง่ายต่อความเข้าใจ
4. เพิ่มประสิทธิภาพในการจดจำข้อมูล ผ่านกราฟิกรูปแบบต่าง ๆ
5. ง่ายต่อการเข้าถึงกลุ่มคนจำนวนมาก ฝ่าข้อจำกัดด้านเวลา อายุ เชื้อชาติและภาษา
6. ผู้คนชอบแชร์อินโฟกราฟิกผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์ค

สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (ม.ป.ป.. น. 5-6) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ อินโฟกราฟิกว่าช่วยให้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้น ๆ ดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น เพราะใช้ภาพกราฟิกเป็นตัวเล่าเรื่องช่วยสร้างความน่าสนใจ แปรกติ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระ ที่ต้องการสื่อได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น เพราะข้อมูลในอินโฟกราฟิกมักผ่านการสรุป เรียบเรียงให้สั้น กระชับ เข้าใจง่ายสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาและจุดเด่นของการสื่อสารด้วยอินโฟกราฟิกก็มีดังนี้

1. ง่ายต่อการทำความเข้าใจ
2. ดึงดูดความสนใจได้มากกว่า
3. ประหยัดเวลาในการศึกษาข้อมูล
4. ช่วยให้จดจำข้อมูลได้ดีกว่า
5. นำไปเผยแพร่ต่อได้ง่าย
6. คุณเป็นมืออาชีพ น่าเชื่อถือ

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ประโยชน์ของอินโฟกราฟิกช่วยให้การนำเสนอ ข้อมูลเป็นที่น่าสนใจ ดึงดูดความสนใจ ไม่ต้องใช้เวลามากนักในการศึกษาข้อมูล ช่วยให้จำจดจำ มีประโยชน์ต่อการสื่อสาร และโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสังเคราะห์กรอบการสอนอ่าน แบบเน้นมีโนทัศน์ของ Guthrie, Wigfield และ Parencevich (2004) ร่วมกับการสร้างอินโฟกราฟิก (Infographic) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve) ขั้นตอน ที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others) ซึ่งนำอินโฟกราฟิกมาจัดกิจกรรมการเรียน การสอนทั้ง 4 ขั้นตอนได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะขั้นตอนสุดท้าย ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับ ผู้อื่น ผู้เรียนต้องนำอินโฟกราฟิกผลงานของตนเองมานำเสนอและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนใน ชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและสร้างองค์ความรู้ได้อย่างถาวร

การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้เรียน เพื่อทำความเข้าใจ เรื่องราวและสาระของสิ่งที่อ่าน ตีความหรือแปลความหมายของข้อความที่อ่านที่มีอยู่ หลากหลายอย่างมากในยุคปัจจุบัน และเพื่อประเมิน คติวิเคราะห์ย้อนกลับไปถึงจุดมุ่งหมายของ การเขียนได้ว่าต้องการส่งสารใดให้กับผู้อ่าน ซึ่งทักษะดังกล่าวมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลาย ท่านได้ให้คำจำกัดความเอาไว้ดังต่อไปนี้

Smith (1963, p. 267) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูงสุด โดยผู้อ่านจะต้องนำประสบการณ์ ความรู้เดิม หรือข้อมูลจากบุคคลแวดล้อมตัวผู้อ่านมาประกอบการตัดสินใจ ว่ามีทัศนะเช่นไรต่อเรื่องที่อ่าน

Hafner (1977 , p.78) ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาความเป็นจริงหรือความถูกต้องจากสิ่งที่เขียนโดยอาศัย การตีความ การวิเคราะห์ และการลงความเห็นที่ถูกต้องจากความเห็นที่แตกต่างกัน

Miller (1977, P. 189) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านขั้นสูง ผู้อ่านต้องตัดสินใจความถูกต้อง และความเป็นจริงของสิ่งที่อ่านจากเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้อ่านสามารถประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ได้จากความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม หรือประสบการณ์ในการอ่าน ของผู้อ่านเอง

Kanda Thammongkol (1996, p.167) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการเรียนรู้และเข้าใจผู้เขียนอย่างถ่องแท้ เพื่อวิเคราะห์มองหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดหลัก และเนื้อหาสนับสนุนส่วนอื่น ๆ ที่ถูกเรียบเรียงเป็นหนังสือ และถือเป็นทักษะความสามารถในด้านการตัดสินใจ หรือประเมินเนื้อหาที่บ่งชี้แนวคิดและทัศนคติของผู้เขียน เป็นการอ่านเพื่อแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นของผู้เขียน ผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบ และเข้าใจจุดมุ่งหมาย ทัศนคติ และอคติต่าง ๆ ของผู้เขียน

Duncan (2013) ได้ให้ความหมายและแยกแยะความแตกต่างระหว่างการอ่านแบบทั่วไปกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้ การอ่านโดยทั่วไปนั้นมีความเข้าใจในบทอ่านที่เรา กำลังศึกษา โดยคำถามและกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนรู้ก็มักจะเน้นไปในเชิงการถามเพื่อความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับบทอ่าน เช่น บทอ่านกล่าวถึงสิ่งใด หากแต่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะเน้น ประเมินคุณค่าของสิ่งที่เราอ่าน ฉะนั้นการส่งเสริมให้เกิดการวิเคราะห์ ตีความตลอดจนประเมินค่าต่อบทอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้เกิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนั้นแล้วความแตกต่างระหว่างการอ่านแบบทั่วไปกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถสังเกตได้จากลักษณะดังต่อไปนี้ คือ การอ่านโดยทั่วไป ผู้อ่านจะต้องสรุปเรื่องที่อ่านได้ แต่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากผู้อ่านจะต้องเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่านแล้ว ผู้อ่านจะต้องสามารถแปลความหมายที่ซ่อนไว้ภายใต้บทอ่าน พรรณนาขยายความคิดหรือประเด็นที่น่าสนใจที่ได้รับจากบทอ่านนั้น ตลอดจนประเมินค่าบทอ่านให้ได้ด้วย

วิสาข์ จิตวิวัฒน์ (2541, หน้า 177) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือการอ่านที่ผู้อ่านนำความรู้ ประสบการณ์เดิม และข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประเมินสิ่งที่อ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้อ่านจะต้องสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินคุณภาพข้อมูลที่ได้

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2548) กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า เป็นการอ่านที่เรียกว่า การอ่านเหนือบรรทัด (Reading Beyond the Lines) หมายถึง การที่ผู้อ่านต้องอ่านด้วยการพิจารณาตัดสิน ประเมินค่าสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวไว้ ว่าเป็นความจริงหรือเป็นความคิดเห็น เป็นการกล่าวที่จริงหรือเท็จ ถูกผิดเพียงไร ดังนั้นผู้อ่านต้องใช้ความรู้ความสามารถในระดับการอ่านเหนือตัวอักษร ระดับการอ่านตีความ และระดับการนำไปใช้เป็นพื้นฐาน ความสามารถในการอ่านประเภทนี้สามารถทดสอบได้ด้วยการใช้คำถามระดับประเมิน

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิดขณะอ่าน เพื่อประเมินหรือตัดสิน แยกแยะเรื่องที่อ่านให้ได้ว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง และส่วนใดเป็นความคิดเห็นหรือทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน โดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียนในการพิจารณา ซึ่งอาศัยความสามารถการสรุป ตีความ วิเคราะห์ตลอดจนประเมินค่าเรื่องที่อ่านเป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

Flynn (1989) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า เป็นเป้าหมายหลักของครูสอนภาษาทุกคนโดยเฉพาะครูที่สอนทักษะการอ่าน เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยเสริมให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้

Rachnee Sosothikul (1992) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ เนื่องจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ถูกพิมพ์ขึ้นมาเพื่อเน้นย้ำเรื่องราวหรือข่าวสารนั้น ๆ สิ่งพิมพ์บางประเภทมักนำเสนอเรื่องราวที่บิดเบือนความเป็นจริง หรือมีลักษณะการโน้มน้าวให้เชื่อ ผู้อ่านที่มีวิจารณญาณเท่านั้นจึงจะสามารถวินิจฉัยได้ว่า เรื่องราวที่น่าเชื่อถือหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

Forest (1993) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ และประเมินข้อมูลหรือเรื่องที่มีอยู่ว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติเจริญ (2542) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณถือเป็นความสามารถในการอ่านระดับสูง เป็นการอ่านอย่างละเอียด สามารถวิเคราะห์สิ่งที่ได้อ่านอย่างมีเหตุผล การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงทำให้ผู้อ่านรู้จักพินิจพิเคราะห์สาร เพราะในปัจจุบันมีหนังสือที่ผลิตออกมามากมาย ผู้อ่านจึงต้องอ่านอย่างพิจารณาใคร่ครวญ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยพัฒนาปัญญาของผู้รับสารให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารที่ได้อ่าน สามารถแยกแยะส่วนต่าง ๆ และมองเห็นความสัมพันธ์ของทุกส่วนที่มาประกอบกัน ฝึกให้ผู้รับสารมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ้งและมีวิจารณญาณได้ตรง ไม่เป็นคนที่ไม่เชื่อคนง่ายหรือหลงเชื่อคำโฆษณาที่เกินจริง มีทักษะในการแยกแยะและหาแนวทางในการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นผู้ที่รอบคอบและมีเหตุผลยิ่งขึ้น ช่วยให้เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางและเป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

ผกาศรี เย็นบุตร (2526) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นการอ่านที่จะส่งผลให้ผู้อ่านอ่านเป็น หากได้รับการฝึกฝนด้วยวิธีที่ถูกต้องและสม่ำเสมอ เมื่อผู้อ่านอ่านโดยใช้วิจารณญาณ จะได้รับความรู้ ความเข้าใจ สามารถคิดวิเคราะห์ได้ เกิดความงอกงามทางสติปัญญา การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นสิ่งที่ควรฝึกฝน เพราะในงานเขียนบางชิ้นงาน ผู้เขียนอาจส่งสารมาไม่ตรงกับข้อเท็จจริง หากอ่านโดยไม่ไตร่ตรองใคร่ครวญ เชื่อและปฏิบัติตาม ย่อมจะทำให้เกิดโทษได้ สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณถือเป็นยอดของการอ่านทั้งปวง เป็นจุดประสงค์ของการอ่านอย่างแท้จริง การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์ของการอ่านอย่างแท้จริงได้นั้น ก็จะต้องฝึกฝนการอ่านและใช้ความคิดในขณะที่อ่านด้วย (สุขุม เฉลยทรัพย์, 2529) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงช่วยให้ผู้อ่านได้ประโยชน์อย่างมาก เพราะผู้อ่านไม่ใช่แค่จะรับความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น หากแต่ผู้อ่านจะต้องนำความคิดเห็นของผู้เขียนมาประกอบความคิดเห็นของตนเอง ทำให้เกิดความคิดใหม่ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ (สมถวิล วิเศษสมบัติ, 2528)

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลายอย่างมากในปัจจุบัน หากผู้เรียนมีความสามารถทางการอ่านวิจารณ์แล้วนั้น ก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิด พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือ และคุณค่าของสารที่ได้อ่านได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นความสามารถที่มีทักษะและองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการประกอบกัน จึงนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้จำแนกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้แตกต่างกัน ดังนี้

McKee (1966) ได้จำแนกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ได้แก่

1. การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact and opinion)
2. การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ (recognizing propaganda)
3. การสรุปเรื่องที่ได้ (concluding)
4. วิเคราะห์เรื่องที่ได้ (analyzing)
5. คาดเดาผลที่จะเกิดได้ (anticipating outcome)
6. รู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (recognizing the author's purpose)
7. ตัดสินเรื่องที่ได้โดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน (judging the story by analyzing from the author's background)
8. จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ (the author's concept)

Spache และ Spache (1969) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. การสืบหาแหล่งที่มาของข้อมูล (investing sources) คือ การสำรวจ ประเมิน และรวบรวม ความคิดเห็นของผู้เขียนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ว่าเรื่องใด เป็น ข้อเท็จจริงและเรื่องใดเป็นการแสดงความคิดเห็น

2. การตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของผู้เขียน (recognizing author's purpose) คือ การทราบ ถึงอคติ พื้นฐาน ประสบการณ์ ความคิดเห็นของผู้เขียน ตลอดจนความน่าเชื่อถือ และจุดมุ่งหมายใน การแสดงความคิดเห็นนั้นออกมา

3. การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (distinguishing opinion and fact) คือ การทราบว่า ข้อมูลใดผิดพลาดจาก ข้อเท็จจริง ข้อมูลใดสรุปไม่ถูกต้อง และข้อมูลใดยังไม่ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็น จริง

4. การอนุมาน (making inferences) คือ ความสามารถในการตีความเรื่องที่อ่านว่าผู้แต่ง ต้องการแสดงความคิดเห็นไปในแนวใด โดยการสังเกตจากการใช้คำและน้ำเสียงของเรื่อง

5. การสร้างเกณฑ์ในการตัดสิน (forming judgments) คือ การตัดสินว่าจุดมุ่งหมายในการ เขียน และความเชื่อของผู้เขียนเป็นอย่างไร สามารถสรุปความจากข้อเท็จจริง จากการตีความ และรู้จักหลีกเลี่ยงที่จะตัดสินเรื่องที่อ่านหากมีข้อมูลไม่เพียงพอ หรือไม่ตัดสินโดยใช้อารมณ์

6. การรู้ถึงกลอุบายในการชวนเชื่อ (detecting propaganda devices) คือ การรู้ถึงวิธีการ ที่ชักจูงให้ หลงเชื่อหรือคิดเห็นคล้อยกันไปกับเรื่องที่อ่าน ซึ่งผู้เขียนใช้ภาษาที่แฝงด้วยอารมณ์ และการให้ข้อมูลที่ผิดพลาด

Gunning (1992) ได้จำแนกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ ญาณไว้ 12 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การแยกแยะความจริงจากความคิดเห็น (distinguishing fact and opinion)
2. การระบุคำที่แสดงถึงความคิดเห็น (identifying the indicator of opinion)
3. การระบุข้อความที่เป็นจริง (identifying factual paragraph)
4. การระบุการใช้คำอธิบาย หรือตัดสิน (identifying words that show explanation)
5. การพิจารณาทางตรงและทางอ้อม (considering directly and indirectly)
6. การระบุภาษาที่เหมาะสม (identifying appropriate meaning)
7. การสรุปอย่างมีเหตุผล (drawing reasonable conclusion)
8. การสนับสนุนข้อสรุป (supporting conclusion)
9. การตัดสินข้อมูลข่าวสาร (judging information)
10. การบอกรอคติของผู้เขียน (recognizing the author's bias)
11. การชี้บ่งเทคนิคการเขียน (identify writing style)
12. การพิจารณาข้อสรุป (examining conclusion)

Kanda Thammongkol (1994) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้คือ

1. การแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นของผู้เขียน
2. การเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
3. การประเมินทัศนคติ และอคติต่าง ๆ ของผู้เขียน
4. การอนุมานและสรุปความได้อย่างมีเหตุผล

Pirozi (2003) ได้แยกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

1. เข้าใจคำศัพท์ (understanding vocabulary)
2. การแยกข้อมูลสำคัญ (understanding what you read)
2. การอนุมาน (using inference)
3. การแยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็น (distinguishing between fact and opinion)
4. การระบุจุดประสงค์ และอารมณ์ของผู้เขียน (Recognizing purpose and tone)

Suphawat Pookcharoen (2017, p. 79) ได้แบ่งองค์ประกอบของการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ ไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การแยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (distinguishing fact from opinion)
2. การอนุมานและวาดข้อสรุป (making inferences and drawing conclusions)
3. การระบุจุดประสงค์และอารมณ์ของผู้เขียน (determining the author's purpose)
4. ประเมินข้อเท็จจริงของผู้เขียน (evaluating the author's argument)

Hamadek (1978) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. การรู้จักพิจารณาแหล่งข้อมูล
2. การเข้าใจในสิ่งที่อ่าน
3. การวิเคราะห์การเขียน
4. การเข้าใจนัยแฝง
5. การวิเคราะห์ทัศนคติหรือแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ
6. การวิเคราะห์ข้อโต้แย้งต่าง ๆ
7. การประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้

Harris and Smith (1980) ได้จำแนกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้
 11 ข้อ ดังนี้

1. การระลึกถึงความสำคัญของเนื้อหา
2. การจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า
3. การจับใจความสำคัญในภาพรวม

4. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านด้วยตนเอง
5. การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของผู้เขียน
6. การกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความถูกต้องและความสัมพันธ์ของข้อมูล
7. การสรุปประเด็นการโต้แย้งและการตีความของผู้เขียน
8. การเปรียบเทียบความเหมือนความต่างโดยอาศัยข้อมูลจากหลายแหล่ง
9. การตัดสินโดยอาศัยข้อมูลที่เพียงพอ
10. การสรุปนัยสำคัญที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวโดยตรง
11. การแยกข้อเท็จจริงออกจากเรื่องที่แต่งขึ้น

Dallman et al (1974) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าประกอบด้วย 5 ข้อ ดังนี้

1. การแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น
2. การระลึกถึงจุดหมายและทัศนคติของผู้แต่ง
3. การเข้าใจถึงวิธีการของโฆษณาชวนเชื่อ
4. การตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล
5. การสรุปอ้างอิงเนื้อหา

Rubin (1990) กล่าวถึงองค์ประกอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. การจับใจความ
2. การตีความ
3. การนำไปใช้
4. การวิเคราะห์
5. การสังเคราะห์
6. การจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
7. การจำแนกความแตกต่างระหว่างเรื่องสมมติและเรื่องจริง

Harris (2000) กล่าวว่า องค์ประกอบอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วย 5 ข้อ ได้แก่

1. การเข้าใจสาระสำคัญของเรื่อง
2. การเข้าใจความคิดและจุดประสงค์ของผู้เขียน
3. การวิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
4. สามารถประเมินหลักฐาน ข้อมูล เหตุผลที่ผู้เขียนใช้
5. ให้ข้อสรุปได้อย่างสมเหตุสมผล

ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล (2533) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณว่าประกอบด้วย การเข้าใจเนื้อหาของเรื่อง การรู้จักผู้เขียน การเข้าใจความสัมพันธ์ของสาร
 และการนำสารไปใช้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเข้าใจเนื้อหาของเรื่อง ประกอบด้วยความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 เข้าใจความหมายของถ้อยคำ
 - 1.2 เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้เขียน
 - 1.3 เข้าใจความคิดและความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ
 - 1.4 รู้ความหมายของโวหารเปรียบเทียบ
2. การรู้จักผู้เขียน ผู้อ่านจะรู้จักผู้เขียนโดยพิจารณาจากเนื้อหาที่อ่าน ผู้อ่าน
 จะพิจารณาจุดประสงค์ของการเขียนว่าเป็นข้อเขียนประเภทใด เพื่อให้เข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียนได้
 ชัดเจนขึ้น ซึ่งจุดประสงค์ของผู้เขียนอาจเป็นดังนี้
 - 2.1 เสนอข้อมูล เช่น ตำรา รายงาน บันทึกข้อความ
 - 2.2 สั่งสอนหรือแนะนำ เช่น คำเทศนา ฉลากยา
 - 2.3 ชักชวน ขอร้อง เช่น คำขวัญต่าง ๆ
 - 2.4 โฆษณาชวนเชื่อ เช่น โฆษณาให้สื่อมวลชน
 - 2.5 เสนอความเห็นส่วนตัว เช่น บทความ บทสัมภาษณ์
3. การเข้าใจความสัมพันธ์ของสาร ประกอบด้วยการอ่านพิจารณาในด้านต่าง ๆ
 ดังนี้
 - 3.1 การมองเห็นและสามารถเปรียบเทียบความเหมือนหรือความต่างของ
 สารในแง่ของข้อมูลและความหมาย
 - 3.2 การสังเกตและบอกได้ว่าประโยคหรือตอนใดเกี่ยวข้องหรือไม่กับเรื่อง
 - 3.3 การรู้ว่าส่วนใดเห็นเหตุ ส่วนใดเป็นผล
 - 3.4 การเข้าใจลักษณะ พฤติกรรม และความคิดของตัวละครในเรื่อง
4. การนำสารไปใช้ หมายถึง การพิจารณาเห็นว่าข้อมูลและความคิดเห็นจากแหล่ง
 อื่น ๆ มีส่วนสัมพันธ์กับข้อความที่กำลังอ่านนั้นอย่างไรบ้าง การนำสารไปใช้มีหลายระดับ คือ
 - 4.1 ประยุกต์ใช้ในการจัดหมู่พวก หมายถึง เมื่ออ่านข้อมูลหรือข้อความ
 ต่างๆ ผู้อ่านจะสังเกตความเหมือนและความต่างกันของข้อมูลหลายประเภทในโอกาสต่าง ๆ แล้วสรุป
 จำแนก จัดประเภทได้
 - 4.2 ประยุกต์ใช้กับเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรง
 - 4.3 ประยุกต์ใช้กับเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อม

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีอย่างหลากหลาย เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านได้จากกระบวนการคิดจากการอ่าน ซึ่งงานวิจัยนี้ผู้วิจัย เลือกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ McKee (1966) ซึ่งประกอบด้วย การจำแนก ข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ การสรุปเรื่องที่ได้ วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ คาดเดาผลที่จะเกิดได้ รู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน ตัดสินเรื่องที่อ่านโดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน และจับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ มาเป็นองค์ประกอบในการวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนจากแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และนำมาใช้สังเกตพฤติกรรมนักเรียนผ่านแบบบันทึกภาคสนาม

หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้อ่านควรจะมี เพื่อช่วยให้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นมีประสิทธิภาพได้มีนักศึกษาหลายท่านได้แนะนำหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

ประเทิน มหาจันทร์ (2530, หน้า 183) ได้กล่าวถึงหลักในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. รู้จักผู้เขียน ผู้อ่านจะต้องรู้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นใครเป็นผู้เขียน และเป็นที่น่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด

2. รู้จุดมุ่งหมายในการเขียน ผู้อ่านจะต้องสามารถเดาได้ว่าผู้เขียนนั้นเขียนด้วยจุดประสงค์อะไร เขียนเพื่อยุยงให้เกลียดชังฝ่ายตรงข้าม หรือเขียนเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง

3. รู้ความคิดเห็นของผู้เขียน ผู้อ่านจะต้องสามารถประเมินได้ว่าความคิดเห็นของผู้เขียนที่แสดงไว้ในเรื่องราวนั้นเป็นไปอย่างมีเหตุผลหรือไม่

4. รู้ข้อสนับสนุนหรือข้อโต้แย้งความคิดเห็นของผู้เขียนที่ปรากฏในแหล่งอื่น ๆ

5. รู้ข้อมูลที่ใช้อ้างอิงว่าเรื่องนั้น ๆ มีข้อมูลที่เป็นหลักฐานยืนยันจนเป็นที่น่าเชื่อถือได้หรือไม่

6. รู้เรื่องราวที่อ่านนั้นว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อหรือไม่ หรือเป็นเพียงการเสนอข้อมูล

7. รู้ถึงแนวทาง หรือวิธีการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ หลังจากที่ได้อ่านเรื่องราวนั้น ๆ แล้ว

8. รู้แหล่งข้อมูลที่มีผู้เขียนคนอื่น ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวนั้น ๆ แสดงความคิดเห็นในลักษณะคัดค้านหรือเห็นด้วยกับเรื่องราวนั้นๆ

9. การมีปฏิกิริยาต่อเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องมีความคิดเห็นต่อเรื่องนั้น ๆ ว่าดีหรือไม่ดี ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเพียงใด ควรปรับปรุงแก้ไขเพียงใดหรือไม่ การมีความรู้สึกต่อเรื่องที่อ่านนี้จัดว่าเป็นสิ่งสำคัญกับการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นแก่เด็ก

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2533, หน้า 6, อ้างอิงใน พจนีย์ ประเสริฐศรี 2538, หน้า 17) ได้แนะนำการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. พิจารณาทำความเข้าใจประเด็นหรือหัวข้อเรื่องให้เข้าใจ

2. ตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระสำคัญของเรื่อง
3. วิเคราะห์สาระที่สำคัญของเรื่อง
4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
5. ตัดสินว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี
6. หาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวผู้เขียน

ดนยา วงศ์ณะชัย (2542, หน้า 180) ได้เสนอแนะหลักในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษาที่อ่าน เช่น ด้านความหมาย การวางตำแหน่งคำ การเว้นวรรคตอนความผิดพลาดดังกล่าวจะทำให้การสื่อสารความหมายเสียไป

2. พิจารณาต่อเนื่องของประโยคว่าเหตุผลรับกันดีหรือไม่โดยอาศัยความรู้ด้านตรรกวิทยาเข้าช่วย ความจากประโยคจะต้องไม่ขัดแย้งกัน หรือเรียงลำดับไม่สับสนจนอ่านไม่รู้เรื่องหรือเสียเวลาในการอ่านโดยเปล่าประโยชน์

3. พิจารณาความต่อเนื่องของเรื่องระหว่างเรื่องที่เป็นแกนหลัก หรือแกนนำกับแกนรอง และส่วนประกอบอื่น ๆ ทำได้ถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

4. แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น และความรู้สึกของผู้แต่งเพื่อช่วยในการพิจารณาข้อเขียนนั้น ทำได้ถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

5. พิจารณาความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่าง โดยทั่วไปแล้วข้อความที่เป็นเหตุการณ์หรือเรื่องที่ค้นพบใหม่ ถ้าผู้เขียนอ้างอิงหรือยกตัวอย่างมาให้เห็นด้วย จะเป็นการเพิ่มน้ำหนักของความเชื่อถือได้มากขึ้น ดังนั้นก่อนที่จะเชื่ออะไรลงไป ขอให้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่างที่นำมาประกอบว่ามีความเป็นจริงเพียงไร สมเหตุสมผลหรือไม่

6. ประเด็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและความรู้สึก วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในความคิดของผู้เขียนกับความคิดเห็นส่วนตัวของเรา ผลลัพธ์แห่งการประเมินนั้น จะก่อเป็นความคิดสร้างสรรค์ให้กับเราหรือไม่

จากทักษะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่าหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านจับใจความสำคัญ ดีความ วิเคราะห์แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น แสดงความคิดเห็น และตัดสินประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้

ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านหลายด้าน นักวิชาการได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังต่อไปนี้

สมเชาวน์ ชาตินฤดม (2527 ได้กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. การแยกข้อเท็จจริง และความคิดเห็น

2. การสรุปความจากเรื่องที่อ่าน

3. การประเมินเจตคติผู้เขียน จุดประสงค์ของผู้เขียน และอารมณ์ของเรื่อง

Spache and Spache (1969) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การสืบหาแหล่งที่มาของข้อมูล ได้แก่ การสำรวจ ประเมิน และรวบรวมความคิดเห็นของผู้เขียนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ว่าเรื่องใดเป็นข้อเท็จจริง และเรื่องใดเป็นการแสดงความคิดเห็น

2. การตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ได้แก่ การทราบถึงอคติ พื้นฐานประสบการณ์ ความคิดเห็นของผู้เขียน ตลอดจนความเชื่อถือได้ และจุดมุ่งหมายในการแสดงความคิดเห็นนั้น ๆ ออกมา

3. การแยกข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง เป็นการทราบข้อมูลใดผิดพลาดจากข้อเท็จจริงข้อมูลใดสรุปไม่ถูกต้อง และข้อความใดที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นจริง

4. การอนุมานความ ได้แก่ ความสามารถในการตีความเรื่องที่อ่าน การรู้ว่าผู้แต่งต้องการแสดงความคิดเห็นไปในแนวทางใด โดยการสังเกตจากการใช้คำและอารมณ์ของเรื่อง

5. การสร้างเกณฑ์ในการตัดสิน ได้แก่ การตัดสินได้ว่า จุดมุ่งหมายในการเขียนและความเชื่อของผู้เขียนเป็นอย่างไร สามารถสรุปความจากข้อเท็จจริง จากการตีความ และรู้จักหลีกเลี่ยงที่จะตัดสินเรื่องที่อ่าน ในกรณีที่มีข้อมูลไม่เพียงพอ หรือไม่ตัดสินด้วยอารมณ์

6. การล่วงรู้ถึงกลอุบายในการโฆษณาชวนเชื่อ ได้แก่ การล่วงรู้ถึงวิธีการที่ชักจูงให้ผู้อ่านหลงเชื่อ หรือมีความเห็นคล้อยตามเรื่องที่อ่าน ซึ่งผู้เขียนใช้ภาษาแฝงด้วยอารมณ์และการให้ข้อมูลที่ผิดพลาด

กัญดา ธรรมมงคล (2525) กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น

2. การประเมินข้อสรุป

3. การเข้าใจจุดมุ่งหมาย ทศนคติของผู้เขียน และอารมณ์ของเรื่อง

4. การนิรนัย

5. การตีความ

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การที่ผู้อ่านสามารถเปรียบเทียบ วิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกันได้ เข้าใจเนื้อหา จับประเด็นของสาระสำคัญได้ สามารถตีความจากเรื่องที่อ่านหรือเนื้อหา ระบุจุดประสงค์ อารมณ์ และลีลาของผู้เขียนได้ โดยใช้ความคิดในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าอย่างมีเหตุผล เพื่อสรุปว่าเรื่องที่อ่านมีเนื้อหาน่าเชื่อถือเพียงใด แล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมเหตุสมผล

ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะฝึกให้ผู้อ่านคิดเป็น และรู้จักใช้เหตุผล ประกอบการพิจารณา ก็จะทำให้ผู้อ่านสามารถตัดสินใจเลือกข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ (2519, หน้า 4) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้ได้รับการฝึกการอ่านแบบนี้สามารถพิจารณาว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดควร และไม่ควร และจะทำให้ผู้นั้นดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเป็นอย่างดี

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531, หน้า 7) กล่าวถึง ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ช่วยให้ผู้่านเกิดปัญญามีความรู้กว้างขวาง เข้าใจตนเอง สามารถวินิจฉัยข้อมูลผิดถูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ปัญหาได้

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2528, หน้า 74) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้อ่านได้ประโยชน์อย่างแท้จริงเพราะผู้อ่านไม่ใช่จะรับเฉพาะความคิดของผู้เขียนเท่านั้น ผู้อ่านจะต้องนำความคิดของผู้เขียนมาประกอบกับความเห็นของตน ทำให้เกิดความคิดใหม่ ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์ได้ เมื่ออ่านอย่างมีวิจารณญาณ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องฝึกฝนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่เสมอเพื่อให้อ่านเกิดความคิดพิจารณาหาเหตุผลมาตัดสินเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่าประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ความคิดอย่างรอบคอบ สามารถวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ และเลือกรับข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล และสามารถนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การวัดและการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนและครูได้รู้ผลของการจัดการเรียนการสอนว่ามีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้ตรงจุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีนักการศึกษาให้แนวคิดในการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2539) ได้กล่าวถึงการวัดและการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ควรวัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษา หลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิต ทักษะการคิด การใช้เหตุผล เป็นต้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) ได้นำ Bloom's Taxonomy มาเป็นเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ 6 ชั้น คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และสร้างสรรค์ แต่ละชั้นมีลำดับชั้นการคิดที่แตกต่างกัน ชั้นที่ 1-3 เป็นการคิดเบื้องต้น เป็นจุดมุ่งหมายเบื้องต้นของพฤติกรรมการอ่าน ชั้น 4-6 เป็นการคิดขั้นสูงของพฤติกรรมการอ่าน ซึ่งผู้อ่านต้องมีพื้นฐาน 3 ขั้นต้นมาก่อนแล้วเป็นอย่างดี ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าว มีดังนี้

1. วัดความจำ คือ อธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง บอกคำจำกัดความต่าง ๆ
2. วัดความเข้าใจ คือ จับใจความสำคัญ สรุปสาระสำคัญของเรื่อง เข้าใจจุดมุ่งหมายความคิดเห็นของผู้เขียน
3. วัดการนำไปใช้ คือ ประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่านกับเหตุการณ์ใหม่ การแก้ปัญหาการยกตัวอย่าง หรือการนำตัวอย่างหลักการนั้น ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. วัดการวิเคราะห์ คือ บอกความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การวิเคราะห์โวหารในการเขียน การวิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน
5. วัดการประเมินค่า คือ การตัดสินคุณค่าของงานเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้านข้อคิด คุณค่า ทรรศนะของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้นบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่
6. วัดการสร้างสรรค์ คือ การสร้างความรู้จากสิ่งใหม่ หรือสิ่งที่เคยเรียนรู้ หรือพบเห็นในบริบทต่าง ๆ ที่สามารถในการสร้างสรรค์งานวางแผนงาน และดำเนินตามกระบวนการจนได้รับความสำเร็จ

David P. Haris (1969, อ้างอิงใน สุนันท์ ประสานสอน, 2544) กล่าวถึง เกณฑ์การทดสอบความสามารถในการอ่านว่า ควรให้ครอบคลุมความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภาษาและสัญลักษณ์ (Language and Graphic Symbols) ความสามารถด้านนี้ คือ ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏในบทอ่าน รู้จักเดาความหมายของคำจากบริบท เข้าใจระบบคำ และโครงสร้างประโยค เข้าใจข้อความยาว ๆ และเข้าใจสัญลักษณ์ทางภาษา เช่น เครื่องหมายต่าง ๆ การย่อหน้า เป็นต้น
2. ด้านความคิด (Ideas) ความสามารถในด้านนี้ คือ สามารถระบุจุดประสงค์ของผู้เขียน ความคิดสำคัญของข้อความที่อ่าน สามารถเข้าใจความคิดย่อยที่มาสสนับสนุน สามารถสรุปและอนุมานจากสิ่งที่อ่านได้
3. ด้านอารมณ์และลีลาของเนื้อหาที่อ่าน (Tone and Style) ความสามารถในด้านนี้ คือ สามารถบอกวิธีและแนวการเขียนผู้เขียน

จากทัศนะของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ในการวัดและการประเมินผลความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณนั้น ผู้วิจัยเลือกเกณฑ์องค์ประกอบการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของ

McKee (1966) ได้แก่ 1) การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact and opinion) 2) การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ (Recognizing propaganda) 3) การสรุปเรื่องทีอ่านได้ (Concluding) 4) วิเคราะห์เรื่องทีอ่านได้ (Analyzing) 5) คาดเดาผลทีจะเกิดได้ (Anticipating outcome) 6) รู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (Recognizing the author's purpose) 7) ตัดสินเรื่องทีอ่านโดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน (Judging the story by analyzing from the author's background) และ 8) จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ (The author's concept) มาใช้ในการออกข้อสอบ และสร้างแบบวัดแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยคัดเลือกวรรณกรรม 2 เรื่อง ประกอบด้วย เรื่อง ศึกษาศิลปะศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัยมณี และ เรื่อง บทพากย์เอราวัณ ในการออกข้อสอบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศทีเกี่ยวข้องกับการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และการอ่านอย่างมี

วิจารณ์ญาณ

ชาญชัย หมั่นประสงค์ (2556) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทีจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทีมีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างทีใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6 จำนวน 53 คน ทีกำลังศึกษาในภาคเรียนที 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือทีใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นทีมีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทีจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูง

กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

สุรรัตน์ อักษรกาญจน์ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาการสอนการอ่านแบบเน้นมนทัศน์ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมนทัศน์ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมนทัศน์ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมนทัศน์ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี กับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2556 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำนวน 86 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งจัดการเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมนทัศน์ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี จำนวน 44 คนและกลุ่มควบคุมซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบปกติ จำนวน 42 คน ระยะเวลาในการสอนคือ 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 21 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแผนการจัดการเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมนทัศน์ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมนทัศน์ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี มีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่า 70/70 คือ มีประสิทธิภาพ 73.03/72.36 2) ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมนทัศน์ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมนทัศน์ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพ็ญวิษา วัฒนปรีชานนท์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถใน

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และแนวความคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตปริญญาบัณฑิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 45 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและจับสลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 21 คน และกลุ่มควบคุม 24 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีหลักการ 4 ประการ คือ 1) ผู้เรียนสำรวจความต้องการอ่านของตนเองผ่านการกระตุ้นของผู้สอนเพื่อกำหนดเป้าหมายการอ่านและเลือกบทอ่านตรงตามเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนวางแผนกลยุทธ์การอ่านได้เหมาะสมกับประเภทของบทอ่าน 2) ผู้เรียนเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับประสบการณ์การอ่านและองค์ประกอบของบทอ่านแต่ละประเภท ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ 3) ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลจากประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อนำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูลประกอบความรู้และประสบการณ์เดิม ทำให้ได้ข้อสรุปสามารถพัฒนาการอ่านวิเคราะห์ ประเมินค่าบทอ่าน และนำไปประยุกต์ใช้ตามเป้าหมายการอ่าน และ 4) ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จากการอภิปราย โดยใช้ความรู้เดิมและเชื่อมโยงประสบการณ์จริง เพื่อตรวจสอบ สะท้อนความคิด สร้างความเข้าใจเชิงลึกกว้างขวาง เพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อสรุปที่ได้จากการอ่านที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจ 2) ขั้นเรียนรู้และฝึกอ่านโดยใช้กลยุทธ์ 3) ขั้นตามติดสืบค้น 4) ขั้นลงข้อสรุป และ 5) ขั้นตรวจสอบแลกเปลี่ยน 2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นพบว่า 2.1) ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2.3) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณปรากฏอย่างเด่นชัดทุกองค์ประกอบในบทอ่านประเภทสารคดี

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับอินโฟกราฟิก

พนมวรรณ ผลสาลี (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่ออินโฟกราฟิกตามทฤษฎีการถ่ายโยงความรู้ เรื่อง การออมเพื่ออนาคต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสื่ออินโฟกราฟิก ตามทฤษฎีการถ่ายโยงความรู้ เรื่อง การออมเพื่ออนาคต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยสื่ออินโฟกราฟิก 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่ออินโฟกราฟิก และ 4) ศึกษาพฤติกรรมการออมของนักเรียนที่เรียนด้วยสื่ออินโฟกราฟิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมนาวา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 49 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลากเลือกตัวแทน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ สื่ออินโฟกราฟิก เรื่อง การออมเพื่ออนาคต แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจ และแบบประเมินพฤติกรรมการออม สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ของกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อิสระ (t-test for dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่ออินโฟกราฟิก เรื่อง การออมเพื่ออนาคต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 81.55/82.33 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.54/18.67 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อสื่ออินโฟกราฟิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และ 4) ผู้เรียนมีพฤติกรรมการออมหลังเรียนด้วยสื่ออินโฟกราฟิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44

เอกลักษณ์ แสงเดือนฉาย (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบอินโฟกราฟิก โดยใช้แนวคิดการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมเพื่ออธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” 2) เพื่อพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบอินโฟกราฟิก โดยใช้แนวคิดการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม 3) เพื่อประเมินผลการพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์ต้นแบบ 4) เพื่อศึกษาการรับรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบอินโฟกราฟิก กลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน และแกนนำชุมชนที่เข้าร่วมในโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ของจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการเลือกด้วยเทคนิคการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความ

ต้องการ 2) แบบสังเกตการณ์ 3) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 4) สื่อบริบทสัมพันธ์ต้นแบบ 5) แบบประเมินคุณภาพสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ 6) แบบประเมินคุณภาพสื่อต้นแบบกับกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบผสมทั้งคุณภาพและปริมาณ ได้แก่ การสกัดกลุ่มคำสำคัญ สถิติ ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนร้อยละ ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจสื่อปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบอินโฟกราฟิก โดยใช้แนวคิดการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมเพื่ออธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและผลการวิเคราะห์การประเมินคุณภาพสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความเฉลี่ย 4.41 หรืออยู่ในเกณฑ์คุณภาพดีมาก ส่วนผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีความเฉลี่ย 4.46 หรืออยู่ในระดับมีความพึงพอใจดีมาก

พิรวัฒน์ สุขเกษม (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อโมชันอินโฟกราฟิกในการเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อการต่อต้านและการป้องกันด้านการทุจริตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและพัฒนาสื่อโมชันอินโฟกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในการเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อการต่อต้านและการป้องกันด้านการทุจริตให้มีคุณภาพ 2) ศึกษาการรับรู้ของนักเรียนหลังการใช้สื่อโมชันอินโฟกราฟิกในการรณรงค์การสร้างจิตสำนึกเพื่อการต่อต้านและป้องกันการทุจริต 3) สร้างความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหลังการใช้สื่อโมชันอินโฟกราฟิกในการเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อการต่อต้านและการป้องกันด้านการทุจริต งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากสถานศึกษา 5 แห่ง จำนวน 50 คน โดยการเลือกสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สื่อโมชันอินโฟกราฟิกในการเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อการต่อต้านและป้องกันการทุจริต 2) แบบประเมินคุณภาพของชุดฝึกอบรมในการเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อการต่อต้านและการป้องกันด้านการทุจริต 3) แบบวัดการรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อสื่อโมชันอินโฟกราฟิกในการเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อการต่อต้านและการป้องกันด้านการทุจริต และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อสื่อโมชันอินโฟกราฟิกในการเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อการต่อต้านและการป้องกันด้านการทุจริต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพของสื่อที่มีต่อสื่อโมชันอินโฟกราฟิกด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดี 2) การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อสื่อโมชันอินโฟกราฟิกโดยรวมอยู่ในระดับดี และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อโมชันอินโฟกราฟิกโดยรวม อยู่ในระดับดี

จุฑามาศ ทิพย์กระมล (2564) ได้ศึกษาผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอินโฟกราฟิกร่วมกับการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอินโฟกราฟิกร่วมกับการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอินโฟกราฟิกร่วมกับการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ในพระบรมราชูปถัมภ์จำนวน 30 คน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่วิจัยเป็น 1) แผนการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ เรื่องทัศนศิลป์สร้างสรรค์ 2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอินโฟกราฟิก 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอินโฟกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอินโฟกราฟิกร่วมกับการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง ทัศนศิลป์สร้างสรรค์มีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.8, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.83) มีคุณภาพด้านการออกแบบอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.56, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) แสดงให้เห็นว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอินโฟกราฟิกร่วมกับการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนี้มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้ 2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประเมินผลงานจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยมีนักเรียนทั้งหมด 30 คน ใช้เกณฑ์การประเมินผลงานแบบรูบิก (Rubric Scoring) พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 80.55 และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ประเมินคุณภาพแล้วพบว่า ผลงานอยู่ในระดับดีมากและมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวนร้อยละ 100 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอินโฟกราฟิกร่วมกับการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.80, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.12)

อัญชริกา จันจุฬา สกล สมจิตต์ และสุภาพร จันทรศิริ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่ออินโฟกราฟิก เพื่อสร้างการรับรู้และการจดจำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จังหวัดยะลา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาสำหรับนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิก เพื่อสร้างการรับรู้และจดจำ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อสื่ออินโฟกราฟิก เพื่อสร้างการรับรู้และจดจำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนิบงพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) สื่ออินโฟกราฟิก วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Health and Welfare 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่ออินโฟกราฟิก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย และการทดสอบ (t-test แบบ Dependent) ผลการวิจัย พบว่า 1) สื่ออินโฟกราฟิก วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Health and Welfare ที่ผลิตขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.88/83.22 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียนด้วยสื่ออินโฟกราฟิก วิชาภาษาอังกฤษเรื่อง Health and Welfare สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสื่ออินโฟกราฟิก วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Health and Welfare ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$)

งานวิจัยต่างประเทศ

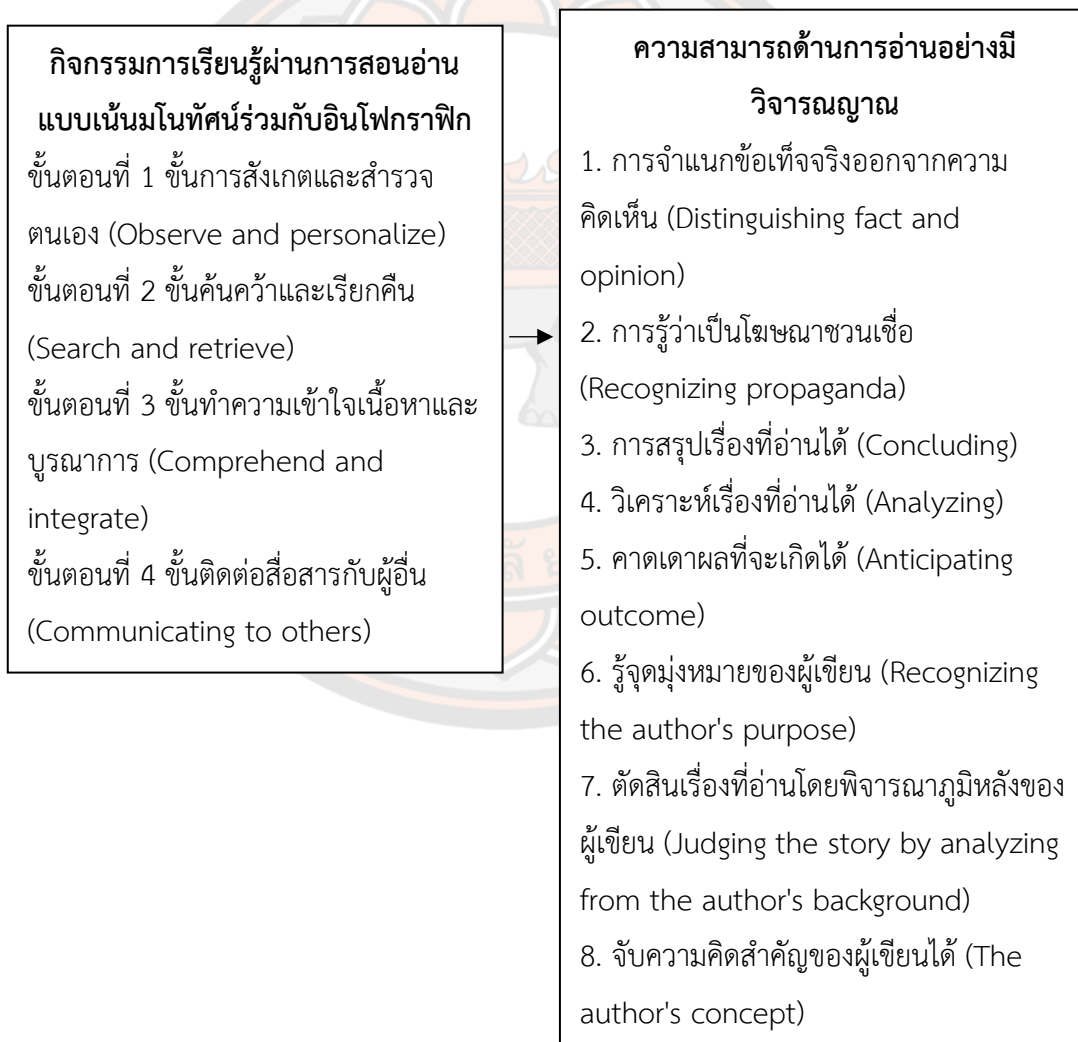
Fennelly (1988) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตรวจสอบผลของการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อการทำความเข้าใจในอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษามหาวิทยาลัยเมือง Albany ประเทศ สหรัฐอเมริกา จำนวน 85 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวัดความสามารถด้าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการอ่านและคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นเพิ่มขึ้นทั้งกลุ่มทดลองและควบคุม

Cassan (2002) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยศึกษาอิทธิพลด้านครอบครัวที่มีต่อความเข้าใจของผู้เรียน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนเพิ่มประสิทธิภาพทางความคิดซึ่งสามารถช่วยในเรื่องการตัดสินใจที่สมบูรณ์ของผู้เรียนมากขึ้น

Guthrie and Wigfield (2000) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยบริบทในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) เพื่อพัฒนาความผูกพันการอ่าน บริบทที่ค้นพบได้แก่การสอนเชื่อมโยงความรู้ในโลกปัจจุบัน การสนับสนุนความเป็นอิสระของผู้อ่าน การมีบทอ่านที่น่าสนใจ การสอนกลวิธีการอ่าน การร่วมมือเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้สอน รางวัลและคำชมเชย การประเมิน และความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง

Asselin (2004) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ในผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า สามารถพัฒนาความผูกพันในการอ่าน (reading engagement) ของผู้เรียนให้มากขึ้นได้ แล้วสรุปหลักการที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความผูกพันทางการอ่านได้ 6 ข้อ ดังนี้ 1) ผู้เรียนต้องมีเป้าหมาย 2) เนื้อหาในการอ่านเกี่ยวข้องกับโลกในชีวิตจริง 3) สนับสนุนความเป็นอิสระในการอ่าน 4) ควรมีการใช้บทอ่านที่หลากหลายรูปแบบ 5) จัดกิจกรรมการเรียนที่มีการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่น 6) มีการสอนกลวิธีการอ่าน ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนมีความสนใจในการอ่าน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่ดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอนและมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

ขั้นตอนที่ 2 การใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 อาจารย์สอนในระดับอุดมศึกษา ในสาขาหลักสูตรและการสอน มีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

1.2 ครูหรือศึกษานิเทศก์ สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

1.3 ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ สาขาวิชาภาษาไทย มีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1) โดยทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางเอน (ประชานุเคราะห์) จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 3 คน ได้แก่ นักเรียนที่มีคุณลักษณะสูงปานกลาง และต่ำกว่าปานกลาง มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1) นักเรียนที่มีคุณลักษณะสูง ต้องเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในรายวิชาภาษาไทยตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 3.50

2) นักเรียนที่มีคุณลักษณะปานกลาง ต้องเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในรายวิชาภาษาไทยตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 2.00-3.49

3) นักเรียนที่มีคุณลักษณะต่ำกว่าปานกลาง ต้องเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในรายวิชาภาษาไทยตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่ำกว่า 2.00

2.2 ขั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก (1:3) โดยทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางเอน (ประชานุเคราะห์) จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 9 คน ได้แก่ นักเรียนที่มีคุณลักษณะสูงจำนวน 3 คน ปานกลาง จำนวน 3 คน และต่ำกว่าปานกลาง จำนวน 3 คน ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเช่นเดียวกับขั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาไทย และคำอธิบายรายวิชา

1.2 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมและวรรณคดีซึ่งเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัด ม.3/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน ม.3/5 วิเคราะห์วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น ม.3/6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน และม.3/9 ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมและวรรณคดี รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่	มาตรฐานการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัด ม.3/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน ม.3/5 วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น ม.3/6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน ม.3/9 ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	7

หน่วยการเรียนรู้ที่	มาตรฐานการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	<p>มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน</p> <p>ตัวชี้วัด ม.3/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน</p> <p>ท.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>ม.3/5 วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจดีขึ้น</p> <p>ม.3/6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน</p> <p>ม.3/9 ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต</p>	7
บทพากย์เอราวัณ		
	รวม	14

จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมและวรรณคดี จำนวนชั่วโมงจากหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาวรรณคดีที่เหมาะสมกับมาตรฐานการเรียนรู้และใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่

- 1) ศึกษาศิลปะศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัยมณี
- 2) บทพากย์เอราวัณ

1.3 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมนต์ศรน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้และนิยามขั้นตอนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize)

คือ ผู้เรียนสังเกตบทอ่านเพื่อสำรวจความรู้เดิมของตนเองและเชื่อมโยงบทอ่านกับสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือประสบการณ์จริง โดยผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอ่านบทความตัวอย่างจากสื่อการสอน อินโฟกราฟิกแล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนผู้เรียนเกิดความต้องการอ่านและนำข้อมูลมาวางแผนการอ่านได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve)

คือ ผู้สอนสอนกลยุทธ์ในการอ่านที่หลากหลาย อาทิ การอ่านตีความ การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ การอ่านประเมินคุณค่า ด้วยรูปแบบสื่ออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนนำไปทำความเข้าใจและทบทวนความรู้เดิม และนำมาผสมผสานกับบทอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอด วิเคราะห์ เชื่อมโยงประเด็นสำคัญ เรียบเรียงความคิดและประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) คือ ผู้เรียนนำกลยุทธ์การอ่านมาใช้เพื่อสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เพื่อหาประเด็นจากเรื่องที่อ่านไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์โดยสนับสนุนการจัดการอ่านแบบอภิปรายกลุ่ม ผู้เรียนจึงเลือกกลยุทธ์ในการอ่านและวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณศิลป์ที่เหมาะสมกับบทอ่านของตนเอง โดยผู้สอนมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่ผู้เรียนประมวลผล เพื่อที่ผู้เรียนจะได้นำองค์ความรู้ไปบูรณาการ และออกแบบให้เกิดความน่าสนใจและเข้าใจง่ายผ่านอินโฟกราฟิก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others)

คือ ผู้เรียนนำเสนอผลการอ่านในรูปแบบของการเขียนที่ใช้ภาษาเฉพาะตัวถ่ายทอดความเข้าใจของตนเอง เพื่ออธิบายใจความสำคัญ บันทึกการวิเคราะห์ วิจัยบทอ่าน และถ่ายทอดแนวคิดที่ผู้แต่งนำเสนอโดยใช้คำพูดของตนเอง และให้ตกผลึกเป็นผลลัพธ์ในการเขียน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่านในรูปแบบอินโฟกราฟิก

1.4 กำหนดเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากการสังเคราะห์เนื้อหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการศึกษาขั้นตอนของกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ของ Guthrie, Wigfield และ Parnencevich (2004) ร่วมกับอินโฟกราฟิก ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในรูปแบบหน่วยการเรียนรู้และนำเนื้อหาทั้ง 2 เรื่อง มาจัดกิจกรรมทั้ง 4 ขั้นตอน

1.5 สร้างแผนประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิกหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมและวรรณคดี ระยะเวลาสอนทั้งหมด 14 ชั่วโมง ประกอบไปด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ศึกษาศิลปศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัยมณี

จำนวน 7 ชั่วโมง

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 บทพากย์เอราวัณ

จำนวน 7 ชั่วโมง

โดยแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ส่วนนำ ได้แก่ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อเรื่อง รายวิชา รหัสวิชา กลุ่มสาระ
ระดับชั้นที่สอน ภาคเรียน ปีการศึกษา เวลาที่ใช้สอน และชื่อผู้สอน

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

4. สาระสำคัญ

5. สาระการเรียนรู้

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับ
อินโฟกราฟิก โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and
personalize)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and
integrate)

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others)

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

10. การวัดและประเมินผล

1.6 นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่าน
แบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในส่วนที่
ต้องแก้ไข จากนั้นนำไปปรับปรุงให้ถูกต้อง

1.7 นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงเสร็จแล้ว เสนอต่อ
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยมีคุณสมบัติ คือ 1) อาจารย์สอนในระดับอุดมศึกษา ในสาขาหลักสูตร
และการสอน มีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน 2) ครูหรือศึกษานิเทศก์
สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน
3) ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ สาขาวิชาภาษาไทย มีประสบการณ์ด้านการสอน

ภาษาไทยไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งเกณฑ์ขั้นต่ำในการพิจารณาว่ากิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ไม่ต่ำกว่า 3.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ไม่เกิน 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 72)

1.8 นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.9 นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1) ตามแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2552, หน้า 50-51) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านภาษา เวลา และสื่อการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม

1.10 นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปประเมินประสิทธิภาพแบบแบบกลุ่มเล็ก (1:3) ตามแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2552, หน้า 50-51) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์และเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

1.11 นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพและแก้ไขปรับปรุงเสร็จแล้ว จัดพิมพ์เป็นเอกสารฉบับสมบูรณ์

2. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผู้วิจัยคนอื่นได้ทำไว้ก่อน จากนั้นนำมาเป็นแนวทางในการปรับใช้สร้างแบบประเมินความเหมาะสม

2.1.2 กำหนดจุดประสงค์ กรอบเนื้อหา และหัวข้อที่ต้องการประเมินความเหมาะสมจากกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ชั้นที่ 1 การสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and Personalize)

1.1 ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงบทอ่านกับความสนใจหรือความรู้เดิมที่ผ่านมาของตนเองได้

- 1.2 ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการอ่านบทอ่านที่ตนเองเลือกได้
2. ชั้นที่ 2 ค้นคว้าและเรียกคืน (Search and Retrieve)
- 2.1 ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการอ่านของตนเองได้
- 2.2 ผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลยุทธ์ในการอ่านได้อย่างเหมาะสม
- 2.3 ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์เดิมไปร่วมกับกลยุทธ์การสอนอ่านเพื่ออ่านบทอ่านที่ตนเองเลือกได้
3. ชั้นที่ 3 ทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and Integrate)
- 3.1 ผู้เรียนสามารถสรุปความ ดีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่านได้
- 3.2 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านกลยุทธ์การอ่านไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์อื่นได้
- 3.3 ผู้เรียนสามารถสรุปข้อมูลที่ได้จากการอ่านได้อย่างถูกต้อง
4. ชั้นที่ 4 ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to Others)
- 4.1 ผู้เรียนสามารถนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิกได้
- 4.2 ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 4.3 ผู้เรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้
5. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ของตนเองจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสร้างอินโฟกราฟิกได้
6. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิก
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนอนุรักษ์ภาษา และอนุรักษ์ความเป็นไทย
8. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองเข้ากับกลยุทธ์ด้านการอ่านในรูปแบบต่าง ๆ
9. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้

10. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสรุปความรู้จากการใช้กลยุทธ์ในการอ่านได้

2.1.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิดในส่วนท้ายของแบบประเมิน เพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103) ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

2.1.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของประเด็นต่าง ๆ จากนั้นจึงนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.1.5 นำแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ที่แก้ไขเสร็จแล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผู้วิจัยคนอื่นได้ทำไว้ก่อน จากนั้นนำมาเป็นแนวทางในการปรับใช้สร้างแบบประเมินความเหมาะสม

2.2.2 กำหนดเนื้อหาและประเด็นที่ต้องการประเมิน ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สาระสำคัญ
4. สาระการเรียนรู้
5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
8. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9. การวัดและประเมินผล

2.2.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิดในส่วนท้ายของแบบประเมิน เพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103) ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

2.2.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของประเด็นต่างๆ จากนั้นจึงนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.2.5 นำแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แก้ไขเสร็จแล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ติดต่อประสานงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เรื่องการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

1.2 นำแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติ คือ 1) อาจารย์สอนในระดับอุดมศึกษา ในสาขาหลักสูตรและการสอนมีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน 2) ครูหรือศึกษานิเทศก์สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน 3) ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ สาขาวิชาภาษาไทย มีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 นำผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปประเมินประสิทธิภาพและทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้ใช้การประเมินประสิทธิภาพตามแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2552, หน้า 50-55) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้เพื่อประเมินประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ที่มีคุณลักษณะสูง ปานกลาง และต่ำกว่าปานกลาง ซึ่งคัดเลือกจากผลการเรียนรายวิชาภาษาไทยของนักเรียน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ด้านภาษา เวลา และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อหาข้อบกพร่อง จากนั้นจึงนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.2 นำกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้เพื่อประเมินประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้ที่มีคุณลักษณะสูง 3 คน ปานกลาง 3 คน และต่ำกว่าปานกลาง 3 คน ซึ่งคัดเลือกจากผลการเรียนรายวิชาภาษาไทยของนักเรียน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพ E1/E2 ไว้ที่ 80/80

2.3 จัดพิมพ์เอกสารกิจกรรมการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1 นำแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ได้ประเมินผลแล้วมาทำการวิเคราะห์ โดยการนำคะแนนความเหมาะสมในแต่ละรายการมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งเกณฑ์ความเหมาะสมที่ตั้งไว้ คือ ค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 จากนั้นนำค่าที่ได้มาแปลผลเป็นระดับความเหมาะสมโดยใช้เกณฑ์การคำนวณอันตรภาคชั้น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103) มีรายละเอียดดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

2. การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยวิเคราะห์จากสูตร E1/E2 มีรายละเอียดการพิจารณาดังนี้

2.1 ค่า E1 คือ ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่น ใบงาน ใบกิจกรรม และการสร้างอินโฟกราฟิก

2.2 ค่า E2 คือ ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้จากการทำแบบประเมินความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

ขั้นตอนที่ 2 การใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 22 คน โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยวิธีการการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. แบบบันทึกภาคสนาม

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ งานวิจัยที่เคยมีคนทำมาก่อนหน้านี้ หรืองานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด

1.2 ศึกษาเนื้อหา สารสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้ และออกข้อสอบเพิ่มขึ้น 2 เท่าของข้อสอบที่ต้องการ โดยกำหนดจำนวนข้อสอบไว้ที่ 30 ข้อ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องออกข้อสอบ 60 ข้อ

1.3 จากนั้นผู้วิจัยจึงลงมือสร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งแบบวัดดังกล่าวผู้วิจัยได้นำ McKee (1966) มาเป็นเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ แสดงรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดจำนวนข้อคำถามของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามเกณฑ์ของ McKee (1966)

ความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ McKee (1966)	จำนวนข้อ
1. การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น	5 (10)
2. การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ	5 (10)
3. การสรุปเรื่องที่อ่านได้	5 (10)
4. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้	5 (10)
5. คาดเดาผลที่จะเกิดได้	5 (10)
6. รู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน	5 (10)
7. ตัดสินเรื่องที่อ่านโดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน	5 (10)
8. จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้	

1.5 นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นจึงนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.6 นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผ่านการแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คนจะพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและการวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คะแนน 0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและการวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คะแนน -1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและการวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากนั้นจึงนำคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้ (ปรกรณ์ ประจันต์ธำบ, 2552, หน้า 164) ผลปรากฏว่าแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ทั้งหมด

1.7 นำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเคยเรียนรายวิชานี้มาแล้วในปีการศึกษา 2564 จำนวน 35 คน

1.8 หาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อ ด้วยวิธีของ Brennan และเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี และได้ข้อสอบที่ใช้ได้จำนวน 42 ข้อ จากนั้นจึงคัดเลือกข้อสอบมาใช้จริงจำนวน 30 ข้อ

1.9 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสูตรของ Lovertt มาหาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับ พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.92

1.10 จัดพิมพ์แบบวัด เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบบันทึกภาคสนาม เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

ผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกภาคสนาม ซึ่งเป็นแบบบันทึกใช้สำหรับสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกภาคสนาม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง

2.2 สร้างแบบบันทึกภาคสนามตามแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2551, หน้า 217) เพื่อศึกษาพฤติกรรม คำพูด สิ่งที่ผู้เรียนแสดงออกระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

2.3 กำหนดประเด็นพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการสังเกตจากกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) 2) ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve) 3) ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) และ 4) ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others)

โดยประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา คือ ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ประกอบด้วย 1) การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact and opinion) 2) การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ (Recognizing propaganda) 3) การสรุปเรื่องที่ได้ (Concluding) 4) วิเคราะห์เรื่องที่ได้ (Analyzing) 5) คาดเดาผลที่จะเกิดได้ (Anticipating outcome) 6) รู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (Recognizing the author's purpose) 7) ตัดสินเรื่องที่ได้โดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน (Judging the story by analyzing from the author's background) และ 8) จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ (The author's concept)

2.4 เสนอแบบบันทึกภาคสนามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

แบบแผนการวิจัย

กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวและทดสอบก่อนหลัง (One Group Pretest – Posttest Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 249) โดยมีแบบแผนการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงแบบแผนการวิจัย

ทดสอบก่อนเรียน	ดำเนินการทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

X แทน การสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

T1 แทน การทดสอบก่อนเรียน

T2 แทน การทดสอบหลังเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน จากนั้นบันทึกผลคะแนนไว้เปรียบเทียบกับหลังเรียนเพื่อประเมินผล

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้นจำนวน 14 ชั่วโมง รวมเวลา 3 สัปดาห์ (ระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2566- 3 มีนาคม พ.ศ.2566) โดยใช้แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ศึกษาศิลปะศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัยมณี เวลา 7 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 บทพากย์เอราวัณ เวลา 7 ชั่วโมง

ซึ่งแสดงรายละเอียดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างดังตาราง

ตารางที่ 5 แสดงวันและเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชั่วโมง ที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	การดำเนินการทดลอง
1	14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566	11.00 น. – 11.50 น.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ศึกษาศิลป์ ศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัย มณี - ขั้นตอนที่ 1
2-3	15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566	11.00 น. – 11.50 น. 13.40 น. – 14.30 น.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ศึกษาศิลป์ ศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัย มณี - ขั้นตอนที่ 2 (มอบหมายนักเรียน ดำเนินการนอกเวลาเรียน)
4-5	17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566	11.00 น. – 11.50 น. 14.30 น. – 15.30 น.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ศึกษาศิลป์ ศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัย มณี - ขั้นตอนที่ 3
6	21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566	11.00 น. – 11.50 น.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ศึกษาศิลป์ ศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัย มณี - ขั้นตอนที่ 3 (มอบหมายนักเรียน ดำเนินการนอกเวลาเรียน)
7-8	22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566	11.00 น. – 11.50 น. 13.40 น. – 14.30 น.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ศึกษาศิลป์ ศาสตร์ นิทานคำกลอน พระอภัย มณี - ขั้นตอนที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 บทพากย์ เอราวัณ

ชั่วโมง ที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	การดำเนินการทดลอง
			- ชั้นตอนที่ 1
9-10	24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566	11.00 น. – 11.50 น. 14.30 น. – 15.30 น.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 บทพากย์ เอราวัณ - ชั้นตอนที่ 2 (มอบหมายนักเรียน ดำเนินการนอกเวลาเรียน)
11	28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2566	11.0 น. – 11.50 น.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 บทพากย์ เอราวัณ - ชั้นตอนที่ 3
12-13	1 มีนาคม พ.ศ. 2566	11.00 น. – 11.50 น. 13.40 น. – 14.30 น.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 บทพากย์ เอราวัณ - ชั้นตอนที่ 3 (มอบหมายนักเรียน ดำเนินการนอกเวลาเรียน)
14	3 มีนาคม พ.ศ. 2566	11.00 น. – 11.50 น.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 บทพากย์ เอราวัณ - ชั้นตอนที่ 4

3. เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์การวัดแบบเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) จากนั้นนำผลคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้มาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมนต์ศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำผลคะแนนแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมาตรวจตามเกณฑ์ คะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. นำผลคะแนนมาเปรียบเทียบ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สถิติค่า t-test dependent

3. นำแบบบันทึกภาคสนามที่บันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้สูตร E1/E2 (รัตนะ บัวสนธ์, 2552, หน้า 103)

1.1 การคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการของนักเรียนระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E1)

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการระหว่างที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

$\sum X$ แทน คะแนนของผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

N แทน จำนวนผู้เรียน

A แทน ผลรวมคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 การคำนวณหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของนักเรียนได้จากการทำแบบประเมินความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ (E2)

$$E_2 = \frac{\sum x}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้จากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียน

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของผู้เรียนทุกคนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

B แทน ผลรวมคะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้สูตรดังต่อไปนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 106)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มเป้าหมาย

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	แทน	ค่าคะแนนแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

3. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณก่อนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้สูตร t-test Dependent (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 112)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 ประกอบด้วย

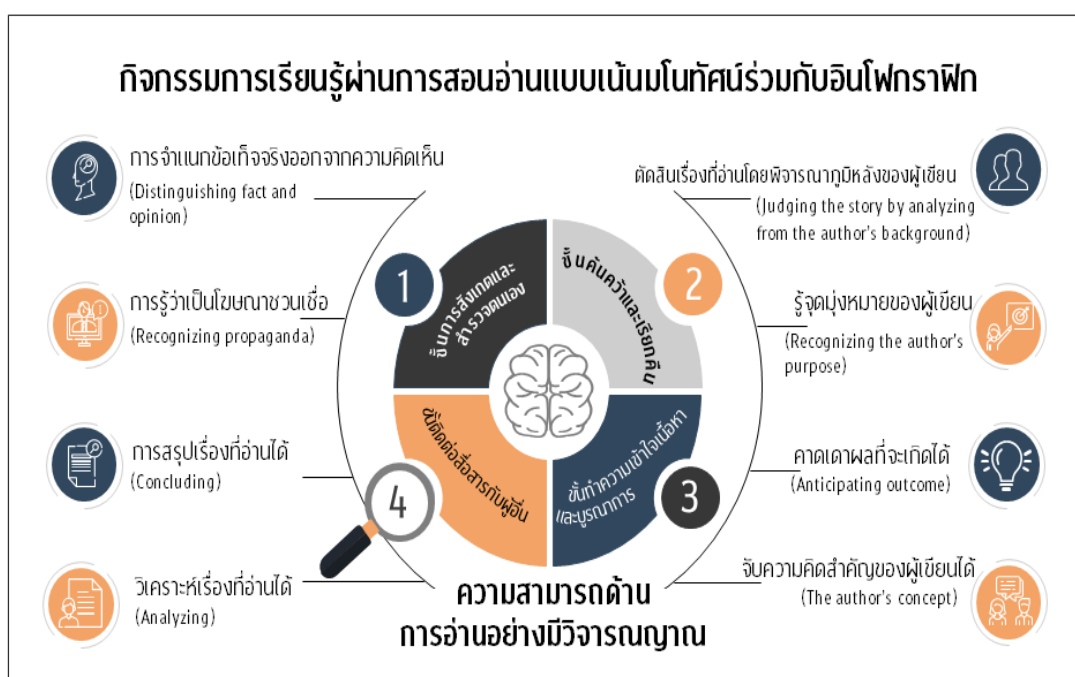
1. ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 ผลการใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

1. ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งนี้ทำให้ได้กิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้อ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศึกษาศิลปะศาสตร์ นิทานคำกลอน จำนวน 7 ชั่วโมง และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง บทพากย์เอราวัณ จำนวน 7 ชั่วโมง โดยในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) คือ ผู้เรียนสังเกตบทอ่านเพื่อสำรวจความรู้เดิมของตนเองและเชื่อมโยงบทอ่านกับสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือประสบการณ์จริง โดยผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอ่านบทความตัวอย่างจากสื่อการสอนอินโฟกราฟิกแล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนผู้เรียนเกิดความต้องการอ่านและนำข้อมูลมาวางแผนการอ่านได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve) คือ ผู้สอนสอนกลยุทธ์ในการอ่านที่หลากหลาย อาทิ การอ่านตีความ การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ การอ่านประเมินคุณค่า ด้วยรูปแบบสื่ออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนนำไปทำความเข้าใจและทบทวนความรู้เดิม และนำมาผสมผสานกับบทอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอด วิเคราะห์ เชื่อมโยงประเด็นสำคัญเรียบเรียงความคิดและประเมินคุณค่าจากเรื่องที่ได้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) คือ ผู้เรียนนำกลยุทธ์การอ่านมาใช้เพื่อสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เพื่อหาประเด็นจากเรื่องที่ได้ไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์โดยสนับสนุนการจัดการอ่านแบบอภิปรายกลุ่ม ผู้เรียนจึงเลือกกลยุทธ์ในการอ่านและวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณศิลป์ที่เหมาะสมกับบทอ่านของตนเอง โดยผู้สอนมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่ผู้เรียนประมวลผล เพื่อให้ผู้เรียนจะได้นำองค์ความรู้ไปบูรณาการ และออกแบบให้เกิดความน่าสนใจและเข้าใจง่ายผ่านอินโฟกราฟิก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others) คือ ผู้เรียนนำเสนอผลการอ่านในรูปแบบของการเขียนที่ใช้ภาษาเฉพาะตัวถ่ายทอดความเข้าใจของตนเอง เพื่ออธิบายใจความสำคัญ บันทึกการวิเคราะห์ วิจารณ์บทอ่าน และถ่ายทอดแนวคิดที่ผู้แตงนำเสนอ โดยใช้คำพูดของตนเอง และให้ตกผลึกเป็นผลลัพธ์ในการเขียน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่านในรูปแบบอินโฟกราฟิก

2. ผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ตารางที่ 6 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (n = 5)

ที่	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	ขั้นที่ 1 การสังเกตและสำรวจตนเอง			
	1.1 ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงบทอ่านกับความสนใจหรือ	4.80	0.45	มากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	ความรู้เดิมที่ผ่านมาของตนเองได้			
	1.2 ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการอ่านบทอ่านที่ตนเองเลือกได้	4.60	0.55	มากที่สุด
2	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าและเรียกคืน (Search and Retrieve)			
	2.1 ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการอ่านของตนเองได้	4.40	0.55	มาก
	2.2 ผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลยุทธ์ในการอ่านได้อย่างเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.3 ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์เดิมไปร่วมกับกลยุทธ์การสอนอ่านเพื่ออ่านบทอ่านที่ตนเองเลือกได้	4.60	0.55	มากที่สุด
3	ขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ			
	3.1 ผู้เรียนสามารถสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่านได้	4.80	0.45	มากที่สุด
	3.2 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านกลยุทธ์การอ่านไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์อื่นได้	4.40	0.55	มาก
	3.3 ผู้เรียนสามารถสรุปข้อมูลที่ได้จากการอ่านได้อย่างถูกต้อง	4.40	0.55	มาก
4	ขั้นที่ 4 ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น			
	4.1 ผู้เรียนสามารถนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิกได้	4.80	0.45	มากที่สุด
	4.2 ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.60	0.55	มากที่สุด
	4.3 ผู้เรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ของตนเองจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสร้างอินโฟกราฟิกได้	4.80	0.45	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิก	4.80	0.45	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนอนุรักษ์ภาษา และอนุรักษ์ความเป็นไทย	4.40	0.55	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองเข้ากับกลยุทธ์ด้านการอ่านในรูปแบบต่างๆ	5.00	0.00	มากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
9	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้	4.80	0.45	มากที่สุด
10	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสรุปความรู้จากการใช้กลยุทธ์ในการอ่านได้	4.60	0.55	มากที่สุด
	รวม	4.65	0.26	มากที่สุด

จากตาราง พบว่า ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองเข้ากับกลยุทธ์ด้านการอ่านในรูปแบบต่างๆ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงบทอ่านกับความสนใจหรือความรู้เดิมที่ผ่านมาของตนเองได้ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45) ผู้เรียนสามารถสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่านได้ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45) ผู้เรียนสามารถนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิกได้ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45) กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ของตนเองจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสร้างอินโฟกราฟิกได้ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิก ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45) กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ และด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการอ่านของตนเองได้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.55) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านกลยุทธ์การอ่านไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์อื่นได้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.55) และ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนอนุรักษ์ภาษา และอนุรักษ์ความเป็นไทย ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

2.2 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ดังตาราง

ตารางที่ 7 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (n = 5)

ที่	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด			
1.1	เป็นไปตามตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
2	จุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
2.2	จุดประสงค์การเรียนรู้มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.20	0.45	มาก
2.3	จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ครบทุกด้าน (พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย)	4.80	0.45	มากที่สุด
2.4	จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถยืดหยุ่นได้โดยเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
3	สาระสำคัญ			
3.1	สาระสำคัญมีความถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.20	0.84	มาก
3.2	สาระสำคัญมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.40	0.55	มาก
3.3	สาระสำคัญมีส่วนช่วยในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
3.4	มีความกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.60	0.55	มากที่สุด
4	สาระการเรียนรู้			
4.1	สาระการเรียนรู้เชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้	4.20	0.84	มาก

ที่	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
4.2	สาระการเรียนรู้สามารถส่งเสริม ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียนได้	4.40	0.89	มาก
4.3	เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก	4.80	0.45	มากที่สุด
4.4	เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
5	คุณลักษณะอันพึงประสงค์			
5.1	คุณลักษณะอันพึงประสงค์สามารถเกิดขึ้นได้ จริงในกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	สมรรถนะสำคัญ			
6.1	สมรรถนะสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้			
7.1	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียน บรรลุพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ระบุ ไว้	4.80	0.45	มากที่สุด
7.2	กิจกรรมการเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิด ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.60	0.55	มากที่สุด
7.3	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับ และความต่อเนื่องที่เหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
7.4	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้	4.80	0.45	มากที่สุด
7.5	ผู้เรียนสามารถองค์ความรู้จากการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองได้	4.60	0.55	มากที่สุด
7.6	ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ได้	4.40	0.55	มาก
7.7	กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ทันสมัย	4.80	0.45	มากที่สุด
8	สื่อและแหล่งการเรียนรู้			
8.1	สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับช่วง วัยของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
8.2	สื่อและแหล่งเรียนรู้สามารถพัฒนา ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียนได้	4.60	0.45	มากที่สุด
8.3	สื่อและแหล่งเรียนรู้สามารถกระตุ้นความ	4.60	0.55	มากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	สนใจของผู้เรียนได้			
9	การวัดและประเมินผล			
9.1	วิธีการวัดและประเมินผลสามารถประเมินผล ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียนได้	4.60	0.55	มากที่สุด
9.2	การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องตาม พฤติกรรมการเรียนรู้ที่จุดประสงค์ระบุไว้	4.60	0.55	มากที่สุด
9.3	วิธีการวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย เหมาะสมกับภาระงานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมาย	4.80	0.45	มากที่สุด
9.4	ส่งเสริมการวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	4.80	0.45	มากที่สุด
	รวม	4.61	0.31	มาก ที่สุด

จากตาราง พบว่า ความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมนต์ศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ด้านเป็นไปตามตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) และด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ สารสำคัญ ด้านสารสำคัญมีความถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.84) สารการเรียนรู้ ด้านสารการเรียนรู้เชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.84) จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมนต์ศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมนต์ศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงดังตาราง

ตารางที่ 8 แสดงผลการตรวจสอบการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน (ชั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง)

กิจกรรมการเรียนรู้	ประเด็นที่ตรวจสอบ			การปรับปรุงแก้ไข
	ภาษา	เวลา	สื่อ	
1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ศึกษาศิลป์ศาสตร์ นิทานคำกลอน	ภาษาที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม ในชั้นตอนที่ 3 ชั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและ บูรณาการ	สื่อที่ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	เพิ่มเติมเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนที่ 3 ชั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการให้มากขึ้น
2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 บทพากย์เอราวัณ	ภาษาที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า ปัญหา นักเรียนมีปัญหาในการแปลคำ ประพันธ์จากคำราชาศัพท์ที่ไม่ค่อยพบ เช่น เวชยันต์ โบกขรณี รุจี สินธพ สัตถัณท์ ฯลฯ	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม ในชั้นตอนที่ 3 ชั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและ บูรณาการ	สื่อในกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	อธิบายความหมายของคำราชาศัพท์ในระหว่างอ่านบทอ่านให้นักเรียนฟังประกอบยกตัวอย่างคำใกล้เคียงในความหมายขยายระยะเวลาในชั้นตอนที่ 3 ชั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการให้มากขึ้น

จากตาราง พบว่า ความเหมาะสมด้านภาษา เวลา และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากนักเรียนจำนวน 3 คน (ชั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง) ด้านภาษาที่ชี้มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

ส่วนกิจกรรมที่ 2 ภาษาที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ปัญหานักเรียนมีปัญหาในการแปลคำ ประพันธ์จากคำราชาศัพท์ที่ไม่ค่อยพบ เช่น เวชยันต์ โบกขรณี รุจี สินธพ สัตถ์ภณท์ ฯลฯ ผู้วิจัยจึงได้ ปรับแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้โดยอธิบายความหมายของคำราชาศัพท์ในระหว่างอ่านบทอ่านให้นักเรียนฟังประกอบ ยกตัวอย่างคำใกล้เคียงในความหมาย ลำดับถัดไป คือ ด้านเวลาที่ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เพียงพอสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มเติมเวลาในการทำกิจกรรมสำหรับขั้นตอนที่ 3 ขึ้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการทำ ความเข้าใจเนื้อหา และค้นคว้าให้มากขึ้น และด้านสุดท้ายที่ได้พิจารณาความเหมาะสม คือ ด้านสื่อที่ใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 สื่อที่ใช้มีความเหมาะสม สามารถเป็นแนวทางในการสร้างเนื้อหาของตนเองได้

3.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้น มโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 ที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 9 คน ผลการประเมินประสิทธิภาพ แสดงดังตาราง

ตารางที่ 9 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโน ทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 จำนวน 9 คน (ขั้นการประเมินประสิทธิภาพ แบบกลุ่มเล็ก)

ร้อยละของค่าเฉลี่ยระหว่างการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับ อินโฟกราฟิก		ร้อยละของคะแนนจากการทดสอบ ความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ
กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	
83.46	79.51	80.37
ประสิทธิภาพกระบวนการ = 81.48		ประสิทธิภาพผลลัพธ์ = 80.37
$E1/E2 = 81.48/80.37$		

จากตาราง พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างจัดการเรียนการสอน (E1) เท่ากับ 81.48 และมี ประสิทธิภาพในการทำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน (E2) เท่ากับ 80.37 ดังนั้นผลการประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับ อินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 คน (ชั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.48/80.37 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 2 ผลการใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนการใช้	22	30	12.95	2.19	17.05**	0.0000
หลังการใช้	22	30	22.45	3.25		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 12.95 และ 22.45 ตามลำดับ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.19 และ 3.25 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกพฤติกรรมในชั้นเรียน และการเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน โดยใช้แบบบันทึกภาคสนาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน ของกิจกรรมการเรียนรู้เป็นต้นไป แต่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 1 เป็นการส่งต่อไปยังขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามองค์ประกอบที่ได้กำหนดไว้ตามแนวคิดของ McKee (1966) ซึ่งองค์ประกอบของ

ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย 1) การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact and opinion) 2) การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ (Recognizing propaganda) 3) การสรุปเรื่องที่อ่านได้ (Concluding) 4) วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ (Analyzing) 5) คาดเดาผลที่จะเกิดได้ (Anticipating outcome) 6) รู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (Recognizing the author's purpose) 7) ตัดสินเรื่องที่อ่านโดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน (Judging the story by analyzing from the author's background) และ 8) จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ (The author's concept) โดย

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize)

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรม พบว่า ผู้เรียนเกิดความสนใจ และอยากเรียนรู้วรรณกรรมที่ผู้สอนได้เลือกมาให้มากขึ้น ในตอนแรกผู้สอนจะอ่านบทอ่านตัวอย่างให้ผู้เรียนฟังก่อน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนการสอนในลำดับต่อไป เมื่อฟังการอ่านบทร้อยกรองเสร็จ ผู้เรียนยังได้ร่วมกันวิเคราะห์แลกเปลี่ยนประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษาบทอ่านเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านผู้แต่ง 3) ตัวละครสำคัญ 4) ลักษณะคำประพันธ์ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ และสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ นอกจากนี้ อินโฟกราฟิกที่ผู้สอนใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังสามารถกระตุ้นความสนใจจากผู้เรียนได้ เพราะมีเนื้อหาที่น่าสนใจ สีสันสวยงาม เหมาะกับช่วงวัยของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 แสดงภาพผู้เรียนรับฟังผู้สอนอ่านออกเสียงบทอ่านตัวอย่างตามกิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นตอนที่ 1

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ผู้เรียนคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า *อานูภาพของความรักที่อาจทำลายหรือสร้างสรรค์ก็ได้ เช่นความรักของนางยักษ์เป็นรักที่เกิดจากความหลง เป็นความรักที่ต้องการการครอบครองเป็นเจ้าของ มิใช่เป็นรักที่เสียสละ แสดงให้เห็นว่า บางครั้งเมื่อรักไม่เป็นไป*

อย่างที่ต้องการ ความรักอาจแปรเปลี่ยนเป็นความแค้นได้ รักมากก็แค้นมากดังเช่นนางยักษ์ เป็นต้น ดังนั้นหากนักเรียนจะมีความรักก็ควรจะรักอย่างมีสติ และการหลงใหลในรูปร่างภายนอกไม่ใช่เรื่องดี เพราะเมื่อเวลาผ่านไปร่างกายย่อมเปลี่ยนแปลงตาม ไม่เพียงแต่ การที่นางยักษ์หลงใหลรูปโฉมพระอภัยจึงไม่ใช่สิ่งที่ดี เพราะหากนิสัยที่แท้จริงไม่ดีดังรูปร่างภายนอกที่ปรากฏก็ย่อมผิดหวังเกิดความทุกข์ ดังนั้นการเลือกคบคนจึงไม่ควรดูแต่รูปร่างภายนอก ยกตัวอย่างเพื่อให้เห็นภาพชัดขึ้น กล่าวคือ มีอยู่วันหนึ่งมีเพื่อนในกลุ่มมาขอยืมเงินจำนวนหนึ่งกับผมแต่ผมไม่สามารถให้ได้เพราะจำเป็นต้องใช้เงินก็เลยโกรธ เพื่อนไม่พอใจเลยไปบอกคนอื่นว่าผมใจร้าย ทั้ง ๆ ที่เขาไม่รู้เลยว่าผมจำเป็นต้องใช้เงิน เลยตัดสินว่าเป็นคนไม่มีน้ำใจ จึงถูกมองว่าผิดแบบนี้ เป็นต้น เพราะฉะนั้นคนเราล้วนเกิดมาอยู่ในสังคมที่ต้องอยู่ร่วมกัน ใช้ชีวิตด้วยกัน ย่อมมีฐานะ ความเชื่อ ทักษะคติ ความคิดที่แตกต่างกัน แต่เชื่อไหมครับว่าต่อให้เราอยู่ในสังคมเดียวกัน อยู่ในฐานะร่ำรวย ๆ พอ ๆ กัน ก็จะมีทั้งคนที่ชอบคุณและไม่ชอบคุณ หรืออาจจะมือคดกับคน ๆ นั้น การตัดสินว่าคนนั้นไม่น่าคบหรือคนนี้น่าคบคงเป็นเพราะประสบการณ์ในอดีตที่เราล้วนเคยเจอมา การตัดสินว่าคนนั้นคนนี้เป็นแบบใด โดยเฉพาะตัดสินคนที่เราไม่ได้รู้จักตัวตนของเขาเลย ซึ่งคนที่ถูกตัดสินก็ไม่มีควมยุติธรรมเลยแล้วก็จะทำให้เราพลาดโอกาสที่จะรู้จักคน ๆ นั้น

(การบันทึกภาคสนาม, 14 กุมภาพันธ์ 2566)

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทพากย์เอราวัณ ผู้เรียนคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นจากคำประพันธ์ว่าช้างเอราวัณมีความยิ่งใหญ่กว่าช้างใด ๆ ที่เคยได้ยินมาจากการสังเกตพบว่าช้างเอราวัณมีเศียรทั้งหมดถึง 33 เศียร แต่ละเศียรหนึ่งมี 7 งา สองแสงงามตั้งเพชร งาหนึ่งงามีสระบัวอยู่ 7 สระ และสระบัวหนึ่งสระมีบัวอยู่ 7 กอ และในกอบัวหนึ่งกอมีดอกบัวอยู่ 7 ดอก บัวหนึ่งดอกมีกลีบบัวอยู่ 7 กลีบ บัว 1 กลีบมีเทพธิดาผู้อ่อนเยาว์และงดงามอยู่ 7 องค์ เทพธิดา 1 องค์มีบริวาร 7 นาง แต่ละนางร้ายรำและชายตาทำท่าทางงดงามราวกับนางฟ้า แสดงให้เห็นถึงความสวยงามของสรรพสวรรค์และความยิ่งใหญ่ของช้างเอราวัณ เปรียบเช่นเดียวกับคนมีฐานะในปัจจุบัน สามารถสร้างและซื้อทุกอย่างมาเสพสมได้ เพราะมีทรัพย์เป็นกำลัง และสื่อการสอนอินโฟกราฟิกของผู้สอนมีความน่าสนใจในการอ่าน มีเนื้อหาที่สรุปง่าย เข้าใจชัดเจน สื่อสารได้อย่างเห็นภาพ ทำให้เข้าใจได้ง่ายถึงแม้เนื้อหา รายวิชาค่อนข้างซับซ้อน

(การบันทึกภาคสนาม, 22 กุมภาพันธ์ 2566)

เมื่อผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นตามที่คุณสอนกำหนดไว้แล้ว ผู้เรียนจึงแบ่งกลุ่มเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้บทอ่านดังกล่าว ว่านอกจากประเด็นที่ได้เข้าใจตามที่ผู้สอนกำหนดแล้ว ผู้เรียนยังได้ข้อคิดเรื่องอะไรอีกบ้าง โดยการแบ่งกลุ่มเพื่อแบ่งปันความคิดเห็นกัน ช่วงเวลานี้จะเป็นการสร้างพื้นฐานทางการอ่านที่ดี เพื่อนำไปสู่การเกิดองค์ประกอบด้านการอ่านอย่าง

มีวิจารณ์ญาณในขั้นตอนที่ 2 ซึ่งมีผู้เรียนได้พูดถึงสิ่งที่ตนเองได้รับเพิ่มเติมจากกิจกรรมการเรียนรู้ใน
ขั้นตอนนี้

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนี
นางผีเสื้อสมุทร ผู้เรียนคนหนึ่งบอกว่าจากบทอ่านข้างต้นตนได้ข้อคิดเกี่ยวกับการนำมาใช้
ชีวิตประจำวัน หลายด้าน ประการแรกคือ ความรักควรมีสติ ไม่ควรใช้ความหลงเพราะจะทำให้
ให้รักนั้นย้อนกลับมาทำร้ายเช่นเดียวกับนางผีเสื้อสมุทร ประการต่อมา เด็กที่ดีต้องมีความ
เคารพผู้ใหญ่ ดังจะเห็นได้จากการที่พระอภัยมณีสอนให้สินสมุทรขอขมาเจ้ากษัตริย์ก่อนจะพา
ขึ้นป่าหนีไปตั้งคำประพันธ์เช่นตอนที่ว่า

พงศ์กษัตริย์ตรัสชวนสินสมุทร สอนให้บุตรขอสมาธิสมาลัย
พระทรงบำเพ็ญน้างามวิไล พระหน่อไทขอสมาธิขึ้นบ้านาง
และตอนที่ว่า

จึงบัญชาว่าเจ้าสินสมุทร ไปช่วยอุทิศลาใหญ่ขึ้นให้เขา
ขอสมาธิป้ออย่าดูเบา ช่วยอุ้มเอาแกออกไปให้สบาย

และข้อคิดประการสุดท้ายคือ คนเราควรรู้จักปล่อยวาง ไม่ยึดติดกับสิ่งต่าง ๆ
มากเกินไป หากเปรียบเทียบกับการใช้ชีวิตของคนในสังคมไทยปัจจุบันที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง
ๆ ตามมา ซึ่งเกิดจาก ความขัดแย้ง ความสามัคคี ตลอดจนความรับผิดชอบต่อหน้าที่
ล้วนส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น เพราะฉะนั้นการปล่อยวางจึงมีความสำคัญกับ
การดำรงชีวิตประจำวันเป็นอย่างยิ่ง เช่นเดียวกับ “ความทุกข์” เปรียบเสมือนการแบกหิน
ก้อนใหญ่ก้อนหนึ่งเอาไว้ ระหว่างทางปากเราก็บ่นว่าหนัก พยายามเรียกหาคนช่วย บนบาน
ศาลกล่าวต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำสารพัดวิธีเพื่อหวังให้สบายขึ้น แต่สิ่งเดียวที่เราไม่ทำคือ วางหิน
ก้อนนั้นลง เมื่อรู้สึกหนักจึงทำให้เราเกิดทุกข์ แต่สิ่งที่ทำให้เราทุกข์นั้นกลับไม่ใช่หิน แต่เป็น
เพราะการแบกหิน ดังนั้นวิธีที่จะทำให้เราหลุดพ้นได้คือ “วางมันลง”

(การบันทึกภาคสนาม, 14 กุมภาพันธ์ 2566)

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทพากย์เอราวัณ ผู้เรียนคนหนึ่ง
อธิบายความคิดของตนเองเกี่ยวกับบทร้อยกรองดังกล่าวว่า

๑ พสุธาอากาศหว่าดไหว เนื่อนกตกใจ
ซุกซ่อนประหวั่นขวัญหนี
๑ ลูกครุฑพลัดตกฉิมพลี หัสตินอินทรี
คาบข้างก็วางไอยรา
๑ วานรสำแดงเดชา หักถอนพฤษภา
ถือต่างอาวุธยุทธยง

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า มีการพรรณนาให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของกองทัพพระราม
และบุญบารมีของพระองค์ ซึ่งความยิ่งใหญ่และเสียงโห่ร้องที่ดังกึกก้อง ได้สร้างความหวั่น

เกรงให้กับสัตว์ต่าง ๆ แม้กระทั่งสัตว์ใหญ่อย่างนกหัสติลิงค์ที่กำลังคาบข้างอยู่ยังตกใจจน
 เผลอปล่อยข้างตกจากปาก พลทหารวานรก็กำลังฮึกเหิมหักโคนต้นไม้มาถือเป็นอาวุธ
 ด้วยอำนาจบารมีความยิ่งใหญ่ของกองทัพพระราม หากเปรียบกับสังคมไทยปัจจุบัน การที่
 คน ๆ หนึ่งจะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำได้ ไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่ง ไม่จำเป็นต้องมีการแต่งตั้ง หรือไม่
 จำเป็นต้องรออาวุโส แต่การเป็นผู้นำสามารถเกิดขึ้นและพัฒนาได้จากภายในตัวของคน
 ทุกคน สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกเวลา ทุกสถานการณ์ กระทบตนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลให้
 เป็นผู้มีบารมี เป็นที่น่าเคารพนับถือต่อคนทั่วไปและเป็นที่ยอมรับของสังคม หรือหาก
 เปรียบเทียบกับผู้นำในสังคมปัจจุบัน ยังมีการยึดติดกับระบบอาวุโส เด็กรุ่นใหม่มักไม่ได้รับ
 โอกาสในการแสดงออกหรือแสดงความสามารถ ซึ่งในความจริงแล้วไม่ควรยึดติดหรือตัดสิน
 ใคร เพียงเพราะเขาอายุน้อยกว่า อย่าตัดสินคนจากภายนอก และสมัยนี้ต้องเพิ่มอีกหนึ่งข้อ
 คือ “อย่าตัดสินใครจากอายุ” เชื่อว่ามีหลายคนที่เป็น “เก่ง” แต่ไม่ได้รับโอกาสเพียงเพราะ
 “ไม่แก่” ซึ่งเราคงคุ้นกันดีกับสำนวนอย่าง “ผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมาก่อน” และ “เดินตามหลัง
 ผู้ใหญ่สุขไม่กัด” หรือสำนวนอื่น ๆ ซึ่งบ่งบอกถึงความเก่งตามความอาวุโส

(การบันทึกภาคสนาม, 22 กุมภาพันธ์ 2566)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve)

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมผ่านแบบบันทึกภาคสนาม พบว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้
 กลยุทธ์ในการอ่านจากผู้สอน ผ่านสื่ออินโฟกราฟิก เรื่อง การอ่านตีความ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์
 วิเคราะห์ และการอ่านประเมินคุณค่า ซึ่งทักษะดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่าน
 อย่างมีวิจารณญาณเป็นลำดับต่อไป หลังจากนั้นผู้เรียนได้แบ่งกลุ่มกันฝึกอ่านและวิเคราะห์บทอ่าน
 นิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ที่ผู้สอนกำหนดให้ ได้แก่ประเด็น
 ต่อไปนี้ 1) ด้านใจความสำคัญ 2) องค์ประกอบของบทอ่าน 3) ทศนคติ 4) ลักษณะการแต่ง
 5) สรุปเรื่องราว ซึ่งกิจกรรมส่วนนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณใน
 ด้าน 1) จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (recognizing the author's purpose) 2) การสรุปเรื่องที่อ่านได้
 (concluding) 3) วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ (analyzing) ซึ่งปรากฏรายละเอียดการทำกิจกรรมของ
 ผู้เรียนดังนี้

ภาพที่ 4 แสดงภาพผู้เรียนเรียนรู้กลยุทธ์การอ่านและแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนข้อมูลกันขั้นตอนที่ 2

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ผู้เรียนคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่าในเรื่องพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร เป็นนิทานคำกลอนที่สนุกสนาน มีเนื้อหาชวนให้ติดตาม ในขณะที่ผู้อ่านเพลิดเพลินกับเรื่องราว ยังได้ดีความความจากบทประพันธ์ได้หลากหลาย อีกทั้งยังได้สอดแทรกแนวคิดหรือข้อคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ ดังนี้

1. ความมีน้ำใจและเสียสละให้ผู้อื่นเป็นสิ่งควรทำ
2. ชีวิตคู่ที่ไม่ได้เกิดจากรักไม่ได้เกิดจากความเต็มใจยอมไม่ยั่งยืน
3. บิดามารดาคือตัวอย่างที่ดีสำหรับบุตร
4. การทำงานร่วมกันต้อนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

และสื่อการสอนอินโฟกราฟิกของผู้สอนมีภาพที่สื่อถึงเรื่องราวได้อย่างเข้าใจ ทำให้เห็นภาพลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ประกอบอย่างชัดเจน สามารถสื่อสารได้อย่างเข้าใจ

(การบันทึกภาคสนาม, 15 กุมภาพันธ์ 2566)

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทพากย์เอราวัณ ผู้เรียนคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า จากการวิเคราะห์บทประพันธ์ได้เห็นถึงความใหญ่โตโอฬารของช้างเอราวัณอย่างละเอียดและมีความพิสดารมาก ซึ่งสรุปได้ว่า ช้างเอราวัณเป็นช้างที่มีขนาดใหญ่มาก ผิวกายสีขาวยืด มีเศียร 33 เศียร ในคติโบราณเชื่อว่า บทบาทและหน้าที่อันสำคัญยิ่งของช้างเอราวัณ คือ เป็นพาหนะที่นำเสด็จพระอินทร์ไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทั้งบนสวรรค์และโลกมนุษย์ เพื่อดูแลทุกข์สุขของชาวโลก หากเปรียบเทียบความสามารถของช้างเอราวัณกับสังคมไทยปัจจุบันนั้น จะสอดคล้องกับ “การทำประโยชน์ให้แก่สังคม” ที่เป็นค่านิยมเน้นให้ผู้ปฏิบัติมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม การมีจิตสำนึกพื้นฐานง่าย ๆ ที่สามารถปฏิบัติได้ทั่วไป อาทิ การทิ้งขยะลงถัง ชื้อของต่อคิว

การปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น หรือมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า การเห็นคุณค่าของการเอาใจใส่ดูแลรักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นของส่วนรวม การปลูกต้นไม้ การใช้น้ำอย่างเห็นคุณค่า ฯลฯ

(การบันทึกภาคสนาม, 24 กุมภาพันธ์ 2566)

เมื่อผู้เรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นแล้ว ผู้เรียนได้ทำใบงานสรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน โดยให้สรุปข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดให้ได้แก่ 1) ประวัติผู้แต่ง 2) จุดมุ่งหมายในการแต่ง 3) รูปแบบการแต่ง 4) แนวคิดของเรื่อง และ 5) โครงเรื่อง และแก่นของเรื่อง ซึ่งกิจกรรมนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในด้าน 1) คาดเดาผลที่จะเกิดได้ (anticipating outcome) 2) ตัดสินเรื่องที่อ่านโดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน (judging the story by analyzing from the author's background) 3) จับ ความ คิด สำคัญ ของ ผู้ เขียน ได้ (the author's concept) จากนั้นจึงสรุปองค์ความรู้ผ่านการสร้างอินโฟกราฟิกจากหัวข้อบนใบงานซึ่งผู้เรียนเกิดความสุขสนานที่จะได้ทำอินโฟกราฟิก ได้เลือกรูปภาพตัวละครในวรรณคดีที่เกี่ยวข้องได้ฝึกสรุปใจความสำคัญเพื่อใส่ข้อมูลลงในอินโฟกราฟิก ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏดังนี้

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ขณะที่วางแผนสร้างอินโฟกราฟิกมีผู้เรียนคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า เรื่องพระอภัยมณีเป็นเรื่องราวที่มีความน่าสนใจในการอ่าน ทั้งรูปแบบคำประพันธ์ และการใช้ภาษาในสมัยนั้น ซึ่งสุนทรภู่แต่งพระอภัยมณีมาเพื่อขายเรื่องราวเลี้ยงชีพในยามที่ตกยากอยู่ในคุก แต่เมื่อพ้นโทษแล้วก็แต่งเพื่อถวายพระองค์เจ้าลักขณานุคุณและกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ จนได้รับการกล่าวขานในด้านการประพันธ์ ซึ่งที่มาของเรื่องราวนี้ท่านสุนทรภู่ได้ผูกเรื่องพระอภัยมณีขึ้นจากการฟังคำบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ของบุคคลในสังคมผสมผสานกับจินตนาการของตนเอง และจากการวิเคราะห์เรื่องพระอภัยมณีโดยละเอียด ได้พบว่าแก่นของเรื่องน่าสนใจอยู่ 2 ประเด็นด้วยกัน คือ 1) การเดินทางผจญภัยเพื่อหาประสบการณ์ ซึ่งโครงเรื่องเช่นนี้ปรากฏอยู่ในวรรณคดีไทยทุกเรื่อง การเดินทางผจญภัยนับเป็นแก่นสำคัญของเรื่องทีเดียว เริ่มตั้งแต่การที่ตัวเองจะต้องออกเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้อันจำเป็นสำหรับการครองบ้านเมือง ในเรื่องพระอภัยมณีนี้ มีข้อที่น่าสังเกตว่าการสร้างประสบการณ์ให้แก่ตัวละครนั้น สุนทรภู่เน้นถึงความเฉลียวฉลาดรอบคอบในการพิจารณาและหยิ่งใจคนอื่นมากกว่า สุนทรภู่ได้เน้นถึงอันตรายที่จะเกิดจากคนธรรมดา มากกว่า เช่น สุดสาครต้องประสบภัยอันเกิดจากความหลอกลวงของคน ทำให้สุดสาครเสียทีเพราะขาดความเฉลียวฉลาดและความยั้งคิด ซึ่งในเรื่องพระอภัยมณีเน้นให้เห็นว่าความสามารถของผู้นำนั้น อยู่ที่การแก้ปัญหาอันเกิดจากบุคคลหรือสังคมของผู้นำนั่นเอง 2) ความสำคัญของวิชาความรู้ ซึ่งแก่นเรื่องย่อยอีกแก่นหนึ่งที่ปรากฏชัดเจนจนอาจกล่าวได้

ว่าเป็นแก่นเรื่องที่เกิดจากความตั้งใจของผู้แต่งอย่างแน่นอน ก็คือความสำคัญของวิชาความรู้ หรืออีกนัยหนึ่งคือความสำคัญของการศึกษา โดยการเดินทางไปเสาะแสวงหาครูอาจารย์ผู้มีวิชา วรณคดีไทยได้รับอิทธิพลมาจากวรรณคดีอินเดีย ซึ่งในเรื่องพระอภัยมณีนั้น ผู้ที่เป็นอาจารย์มีอยู่ 3 ประเภท คือ 1) พร้าหมณ์ 2) โยคีหรือฤๅษี 3) บาทหลวง ซึ่งมีความสำคัญในการให้ความรู้และศาสตร์ต่าง ๆ นอกจากครูผู้สอนจะมีความสำคัญในฐานะสั่งสอนวิชาการให้แล้ว ยังมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของศิษย์ เพราะครูอยู่ในฐานะที่ได้รับความยกย่องเคารพ เมื่อแนะนำหรือตักเตือนอย่างไร ผู้อื่นมักเชื่อฟังเสมอแม้จะไม่เต็มใจก็ตาม เช่น นางละเวงไม่เต็มใจทำตามสังฆราช แต่ก็ต้องทำเพราะความเกรงใจ เป็นต้น

(การบันทึกภาคสนาม, 15 กุมภาพันธ์ 2566)

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทพากย์เอราวัณ ขณะที่วางแผนสร้างอินโฟกราฟิกมีผู้เรียนคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นจากการพิจารณาเนื้อหาว่า บทพากย์ได้รับการประพันธ์จาก พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช กับสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีความเชี่ยวชาญในราชการบ้านเมืองในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อใช้เป็นบทคำพากย์สั้นใช้สำหรับเล่นโน้ตในเรื่องรามเกียรติ์ มีรูปแบบการแต่งด้วยกาพย์ฉับ 16 ให้แนวคิดของเรื่องเกี่ยวกับการทำงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจำเป็นต้องมีสติรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาและมีความรอบคอบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความประมาท และจากการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิกทำให้มีเนื้อหาเข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจน สามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นขั้นตอน

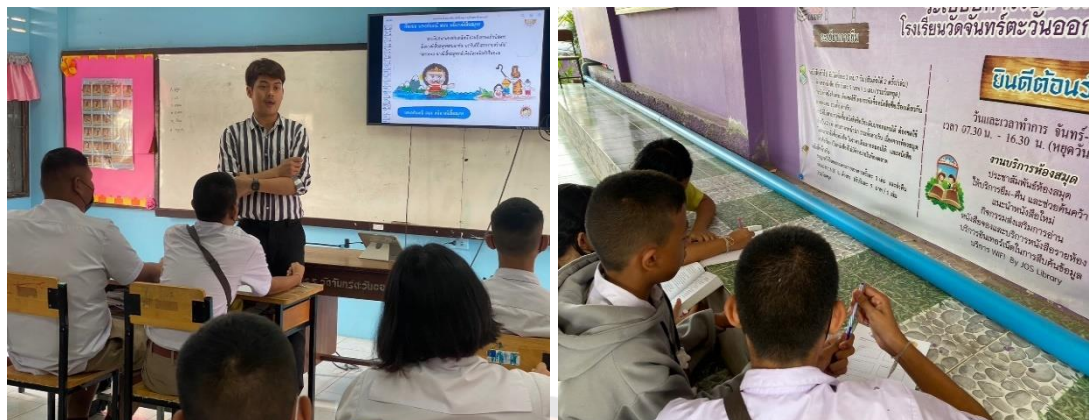
(การบันทึกภาคสนาม, 24 กุมภาพันธ์ 2566)

ภาพที่ 5 แสดงภาพอินโฟกราฟิกของผู้เรียนที่ได้สรุปองค์ความรู้จากใบงาน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate)

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรม พบว่า เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันตรวจสอบข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่ผู้เรียนได้ทำบนอินโฟกราฟิกอีกครั้ง ซึ่งประกอบด้วย ประวัติผู้แต่ง จุดมุ่งหมายในการแต่ง รูปแบบการแต่ง แนวคิดของเรื่อง โครงเรื่อง และแก่นของเรื่อง จากนั้นผู้เรียนนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและสรุปได้จากประเด็นต่าง ๆ ข้างต้น ประยุกต์ใช้และเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ชีวิตประจำวันผ่านการตอบคำถามจากครูผู้สอน ปรากฏรายละเอียดการทำกิจกรรมของผู้เรียนดังนี้

ภาพที่ 6 แสดงนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในชั้นตอนที่ 3

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร เมื่อผู้สอนถามว่าจากการศึกษาเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ผู้เรียนได้อะไร และจะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง มีผู้เรียนตอบว่า จากเรื่องจะเห็นถึงความรักระหว่างแม่กับลูกของนางผีเสื้อสมุทรทำให้สะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของไทยเรื่องความรักความสัมพันธ์ระหว่างแม่ลูก ดังในบทหนึ่งที่ลินสมุทรรบอกกับแม่ว่าถึงตัวลูกจะจากไปแต่ความเป็นแม่ลูกก็ไม่ได้หายไปด้วย ซึ่งทำให้เห็นความรักและความกตัญญูของลูกที่ถึงแม้จะรู้ว่าแม่ตนเองไม่เหมือนคนทั่วไป ลินสมุทรรักแม่ผู้ให้กำเนิด นอกจากความรักระหว่างแม่ลูกแล้วยังมีเรื่องราวความรักระหว่างพ่อลูกอีกด้วย ที่ในเรื่องได้ทำให้เห็นความรักของพระอภัยมณีที่มีให้กับลูกอย่างลินสมุทรรซึ่งเป็นคนเลี้ยงมาตั้งแต่เด็ก และสุดท้ายคือเรื่องการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ปรากฏในเรื่องอย่างเด่นชัดที่สุด เพราะการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ของพระฤๅษีทำให้พระอภัยมณีรอดชีวิต

(การบันทึกภาคสนาม, 21 กุมภาพันธ์ 2566)

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทพากย์เอราวัณ เมื่อผู้สอนถามว่าจากการศึกษาเรื่องบทพากย์เอราวัณ ผู้เรียนได้อะไร และจะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง มีผู้เรียนตอบว่า จากเรื่องราวในบทพากย์เอราวัณให้เห็นถึงการใช้อำนาจต้องพิจารณาให้ดี ถ้าใช้อำนาจอย่างมีคุณธรรม คือใช้ให้ถูกต้องก็จะมีบารมีเช่นเดียวกับพระอิศวรหรือพระนารายณ์ที่เป็นที่พึ่งแก่หมู่เทวดา หากใช้อำนาจไม่ถูกต้อง ไม่ยับยั้งชั่งใจก็จะเกิดผลร้ายแก่ตนเองและผู้อื่น และการใช้สติปัญญาสำคัญกว่าการใช้กำลัง เอาใจเขามาใส่ใจเราไม่ควรรังแกผู้อื่นหรือคนที่ด้อยกว่า ตลอดจนการเป็นผู้ใหญ่ที่ดียอมเป็นที่พึ่งของผู้อื่น นอกจากนั้นผู้ใหญ่อะไรมีเมตตาต่อผู้น้อยจึงจะทำให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข และถ้าหากนำเรื่องของ การใช้อำนาจจากวรรณคดีมาเปรียบเทียบกับการสังคมไทยปัจจุบัน จะเห็นแนวคิดใน

สังคมหลากหลายแง่มุม ทั้งด้านกฎหมาย ความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยเฉพาะในปัจจุบัน มีคนไทยจำนวนไม่น้อยมีความรู้สึกสิ้นหวัง เมื่อมองไปในทิศทางอนาคตของสังคมไทยที่กำลังดำเนินไป และมองไม่ออกว่า ตนเองจะสามารถมีชีวิตอย่างไรในสังคมแบบนี้

(การบันทึกภาคสนาม, 28 กุมภาพันธ์ 2566)

จากนั้นผู้เรียนจะเลือกกลยุทธ์ที่ผู้สอนได้นำเสนอเนื้อหาเอาไว้ เช่น การอ่านตีความ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ และกลวิธีดังกล่าวต้องเหมาะสมกับบทอ่านข้างต้นด้วย และบูรณาการแนวการอ่านที่ตัวเองเลือกกับการทำใบกิจกรรม โดยมีประเด็นที่ต้องวิเคราะห์เพิ่มเติมดังนี้

- 1) คุณค่าด้านภาษา
- 2) คุณค่าด้านการใช้วรรณศิลป์
- 3) คุณค่าด้านเนื้อหา
- 4) คุณค่าด้านข้อคิด
- 5) ลักษณะตัวละครที่พบเจอในบทอ่าน เพื่อเตรียมนำไปสร้างอินโฟกราฟิกสรุปใจความสำคัญอีกครั้ง

ซึ่งกิจกรรมนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในด้าน 1) การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact and opinion) 2) การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ (recognizing propaganda) ซึ่งจากบันทึกภาคสนามผู้เรียนเกิดพฤติกรรมดังนี้

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร มีผู้เรียนตอบว่าชอบตัวละครพระอภัยมณี เพราะว่าเป็นคนที่มีลักษณะนิสัยอ่อนโยน มีความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่แสดงตนว่าเป็นกษัตริย์อยู่เหนือผู้ใด นอกจากนั้นพระอภัยมณียังมีนิสัยที่คอยข้างจะอ่อนแอเห็นได้จากการที่ต้องให้ฟุ้งพาท้ายตัวละครอื่นอยู่ตลอดเวลา แต่ในอีกด้านก็มีนิสัยเจ้าชู้ มีความเชี่ยวชาญสามารถในการเป่าปี่ที่ทรงเป็นเอกลักษณ์ สามารถเป่าปี่ให้ผู้ฟังนั้นคล้อยตามและหลับได้ และจากเรื่องพระอภัยมณี คุณค่าด้านการใช้วรรณศิลป์มีรสทางวรรณคดี คือ เสาวรจนีย์และสลบึงคพิสัย ดังนี้

1. เสาวรจนีย์ เป็นบทชมโฉมหรือความงาม พบในตอนที่พระอภัยชมความงามของนางเงือก ดังคำประพันธ์ที่ว่า

พงศ์กษัตริย์ทศานางเงือกน้อย	ดูเข้มซ้อยโฉมเฉลาทั้งผ้าผม
ประไพพัศตรลักษณ์ล้ำล้วนขำคม	ทั้งเนียนนวลเปล่งออกแต่งทรง
ขนงเนตรเกศกรอ่อนสะอาด	ตั้งสุรางค์นางนาฏในวังหลวง
พระเพลนพิศคิดหมายเสียดายดวง	แล้วหนักหน่วงนึกที่จะหนีไป

2. สลบึงคพิสัย เป็นบทโศกเศร้า คร่ำครวญ พบในตอนที่นางผีเสื้อสมุทรคร่ำครวญถึงพระอภัยมณีผู้เป็นสามีที่ได้หนีนางไป ดังคำประพันธ์ที่ว่า

เสียแรงรักหนักหนาอุตสาห์ถนอม	สู้อดอมสารพัดไม่ขัดขืน
ช่างกระไรใจจิตไม่ยึดยืน	นางสะอื้นอ้าปากจนรกรอก

ด้วยแรงน้อยถอยทบสลับกลับ

แล้วก็กลับพลิกฟื้นคืนผยอง

ร้องเรียกลูกพี่เพื่อนเหมือนละเมอ

ไม่เห็นเธอทอดกายตั้งวายปราณ

จะเห็นได้ว่าคุณค่าในเรื่องพระอภัยมณีด้านวรรณศิลป์นั้นปรากฏทางวรรณคดีด้วยกันทั้ง 2 รส คือเสาวรจนีย์ สัลปังคพิสัย ซึ่งเป็นบทชมนางและบทเศร้าโศก ถึงแม้จะไม่ได้มีทั้ง 4 รส แต่ทำให้ผู้สามารถเข้าถึงอารมณ์ตัวละครได้เป็นอย่างดี เพราะความไพเราะของบทประพันธ์และถ้อยคำต่าง ๆ ที่สุนทรภู่เลือกใช้ ส่วนคุณค่าทางด้านสังคมและวัฒนธรรมนั้น จะเห็นได้ว่า ความรักระหว่างแม่กับลูกของนางผีเสื้อสมุทรทำให้สะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของไทยเรื่องความรักความสัมพันธ์ระหว่างแม่ลูก ดังในบทหนึ่งที่สินสมุทรบอกกับแม่ว่าถึงตัวลูกจะจากไปแต่ความเป็นแม่ลูกก็ไม่ได้หายไปด้วย ซึ่งทำให้เห็นความรักและความกตัญญูของลูกที่ถึงแม้จะรู้ว่าแม่ตนเองไม่เหมือนคนทั่วไป สินสมุทรก็ยังรักแม่ผู้ให้กำเนิด ดังคำประพันธ์ที่ว่า

ซึ่งรักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก มิใช่จักลืมนคุณกรุณา

ถึงตัวไปใจลูกยังผูกคิด

พอปลดปลิดเปลื้องธูระจะมาหา

อย่างริ้วโกรธโปรดปรานเถิดมารดา ไปไสยาอยู่ในถ้ำให้สำราญ ฯ

นอกจากความรักระหว่างแม่ลูกแล้ว ก็ยังมีเรื่องราวความรักระหว่างพ่อลูกอีกด้วย ที่ในเรื่องได้ทำให้เห็นความรักของพระอภัยมณีที่มีให้กับลูกอย่างสินสมุทรซึ่งเป็นคนเลี้ยงมาตั้งแต่เด็ก ดังคำประพันธ์ที่ว่า

พระบิดรงค์ทรงศักดิ์ก็รักใคร่

ด้วยเนื้อไขมิได้คิดริษยา

เฝ้าเลี้ยงลูกผูกเปลแล้วแห่ซ้า

จนใหญ่กล้าอายุได้แปดปี

จึงให้นามตามอย่างข้างมนุษย์

ชื่อสินสมุทรกุมารชาญชัยศรี

จ้ำมรงค์ทรงมาค่าบุรี

พระภูมีถอดผูกให้ลูกยา

(การบันทึกภาคสนาม, 21 กุมภาพันธ์ 2566)

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทพากย์เอราวัณ มีผู้เรียนตอบว่าชอบตัวละครพระรามหรือพระนารายณ์ เพราะว่าพระนารายณ์ลงมาอวตารเป็นพระโอรสองค์ใหญ่ คือ พระราม ไม่เคยมีถ้อยคำที่แสดงความโกรธหรือข่มขู่น้องแบบทศกัณฐ์เลยในฐานะคนรักและสามี เป็นคนที่รักหญิงผู้เป็นภรรยามาก ไม่เคยไปรักหญิงอื่นใดเลย ในหัวใจของพระรามมีแต่เพียงนางสีดานางเดียวเสมอ นับเป็นพฤติกรรมหายากมากในวรรณคดีไทย ซึ่งพระเอกมักจะมีนิสัยเจ้าชู้ ซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าพระรามมีความกตัญญูเป็นที่ตั้งทั้งต่อบิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ เช่นเดียวกับในสังคมไทยปัจจุบัน เรามักจะได้ทราบข่าวถึงลูกที่อกตัญญูต่อบิดามารดา ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ทุบัติผู้ให้กำเนิด และสร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัว นอกจากลูกอกตัญญูที่เราพบเห็นในข่าวสังคม

ปัจจุบันแล้ว ยังมีลูกที่มีความกตัญญูรู้คุณบิดา มารดา รู้คุณสังคม ทดแทนพระคุณโดยการสร้างแต่ความดี ความเจริญรุ่งเรืองในสังคม ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป

(การบันทึกภาคสนาม, 28 กุมภาพันธ์ 2566)

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others)

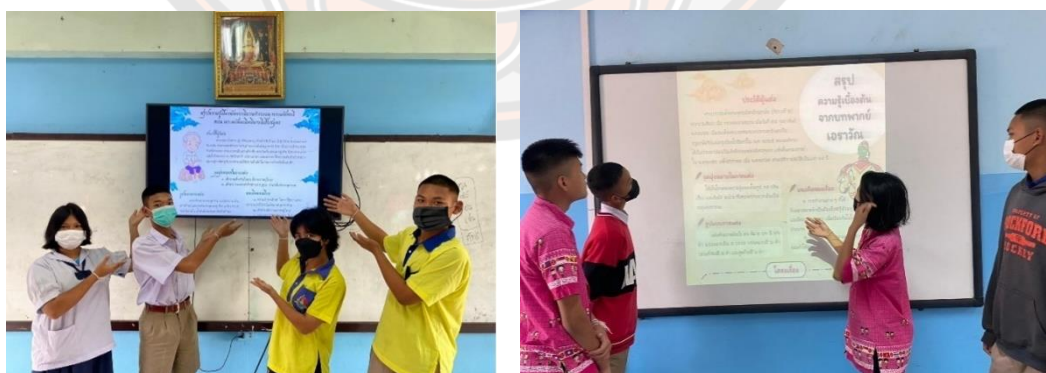
จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมผ่านแบบบันทึกภาคสนาม พบว่า ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณครบทุกองค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact and opinion) 2) การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ (recognizing propaganda) 3) การสรุปเรื่องที่ได้ (Concluding) 5) คาดเดาผลที่จะเกิดได้ (anticipating outcome) 6) รู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (recognizing the author's purpose) 7) ตัดสินเรื่องที่ได้โดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน (judging the story by analyzing from the author's background) และ 8) จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ (the author's concept) เนื่องจากในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้นำเสนอสิ่งที่ตนเองได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำเสนอเนื้อหาผ่านรูปแบบอินโฟกราฟิก ได้วิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้จากการอ่านบทอ่าน พฤติกรรมตัวละครในเรื่องเป็นอย่างไร เนื้อเรื่องที่ปรากฏสามารถชักจูงผู้อ่านให้เกิดการไตร่ตรองว่าสิ่งที่ตัวละครตัวนี้แสดงออกสามารถเอาไปเป็นแบบอย่างได้ไหม นอกจากนี้ผู้เรียนในชั้นเรียนจะร่วมกันประเมินผลงาน และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานโอกาสต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร มีผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมและสร้างอินโฟกราฟิกจากหัวข้อคุณค่าด้านภาษา คุณค่าด้านการใช้วรรณศิลป์ คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านข้อคิด ลักษณะตัวละครพระอภัยมณี ลักษณะตัวละครนางเงือก ลักษณะตัวละครนางผีเสื้อสมุทร ลักษณะตัวละครพระฤๅษี ว่า จุดเริ่มต้นของความรักที่ไม่สมหวังใจของพระอภัยมณีกับนางผีเสื้อสมุทรจนก่อให้เกิดเรื่องราวขึ้น สุดท้ายแล้วการบังคับหรือฝืนใจของนางผีเสื้อสมุทรก็ส่งผลเสียกับทุกคน นอกจากนี้ในเรื่องยังให้คุณค่าด้านข้อคิดเกี่ยวกับการเสียสละของครอบครัวเงือกที่ให้ความช่วยเหลือพระอภัยมณีโดยไม่หวังชีวิต ทำให้เล็งเห็นถึงการตัดสินคน อย่าตัดสินแค่ภายนอก เช่นเดียวกับเงือก ถึงแม้จะไม่เข้มแข็งแต่ก็มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น จะเห็นได้ว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ทำให้เห็นว่า ความมีน้ำใจเป็นสิ่งสำคัญในสังคมไทย กล่าวคือการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความมีน้ำใจไมตรีที่ดีต่อกัน ความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้ โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย เพียงแต่แสดงความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ นอกจากแนวคิดต่าง ๆ ในการอภิปรายกลุ่มแล้ว เรายังสามารถนำแนวคิดมาประกอบการตัดสินจากสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันให้รอบคอบได้อีกด้วย

(การบันทึกภาคสนาม, 22 กุมภาพันธ์ 2566)

...ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทพากย์เอราวัณ มีผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมและสร้างอินโฟกราฟิกจากหัวข้อคุณค่าด้านภาษา คุณค่าด้านการใช้วรรณศิลป์ คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านข้อคิด ลักษณะตัวละครของอินทรีชิต ลักษณะตัวละครของพระราม ลักษณะตัวละครของพระลักษมณ์ ลักษณะตัวละครของพระอิศวร ว่าจากการศึกษามีเนื้อหาและลักษณะที่เหมือนและคล้ายต่างกันไป โดยเฉพาะลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัวมีความแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งด้านยศอาบรรดาศักดิ์ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม การใช้ภาษา และข้อคิดต่าง ๆ จากการนำเสนอผลงานเห็นรายละเอียดในแง่ของมุมมองทางสังคมที่เด่นชัด คือ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เปรียบเช่นเดียวกับคนในสังคมที่มีความหลากหลาย มีความแตกต่างทั้งด้านความคิด ตลอดจนการกระทำ โดยเฉพาะสังคมไทยปัจจุบันจะเห็นข่าวสารบ่อยครั้งที่เกิดประเด็นกันข้ามประเทศ ข้ามทวีป ข้ามซีกโลก เพียงเพราะความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ไม่ตรงกัน โดยเฉพาะความเชื่อต่าง ๆ ความจริงจะพูดว่า “เพียง” ก็คงไม่ถูก เพราะในวัฒนธรรมของเรา เราอาจไม่ได้มองว่าเป็นเรื่องใหญ่ แต่อาจจะเป็นความเชื่อ ความศรัทธา ความเคารพในวัฒนธรรมอื่นก็ได้ ก่อนอื่น เราต้องมองว่าโลกนี้เต็มไปด้วยความหลากหลาย ทุก ๆ ที่มีความแตกต่าง ไม่ต้องมองอื่นไกล เพราะแค่ในสังคมบ้านเรา ประเทศไทย แต่ละภูมิภาค แต่ละจังหวัดยังมีวัฒนธรรมและความเชื่อที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นมากที่เราต้อง “เข้าใจ” และ “ยอมรับ” ความแตกต่าง เพื่อเลี่ยงประเด็นอ่อนไหวและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น และจากข้ออภิปรายแลกเปลี่ยนต่าง ๆ สามารถนำความรู้จากการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ มาใช้ในการประเมินสถานการณ์ และประกอบการตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

(การบันทึกภาคสนาม, 3 มีนาคม 2566)

ภาพที่ 7 แสดงภาพการนำเสนออินโฟกราฟิกและประเมินผลงานจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนในชั้นตอนที่ 4

วิเคราะห์คุณค่า จากภาษาพาจเอกราวิง

การใช้วรรณศิลป์

- กลวิธีการประพันธ์ การใช้โวหาร การเล่นเสียง
 - สนิมสัทสว
 - สนิมผัสอักษร
 - ฤดูทองเสียง (การซ้ำคำหรือพยางค์อย่างเน้นจังหวะ)
- การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน
 - อธิพจน์
 - บุคลกรัต

คุณค่าด้านภาษา

- ใช้ภาษาที่เข้าใจ เกิดจินตนาการชัดเจน
- มีการเล่นสัมผัส เช่น สนิมอักษร สนิมคำ สนิมเสียง สนิมสัมผัส สนิมคำ สนิมเสียง สนิมสัมผัส

คุณค่าด้านข้อคิด

- ความมุ่งมั่นเป็นปกติของชีวิต
- การใช้ภาษาที่ไพเราะ ไม่ดูโอ้อวด
- การใช้ชีวิตที่เรียบง่าย และมีความสุข

คุณค่าด้านเนื้อหา

ความปรารถนาจะเป็นอมตะ
ใจคิดถึงความรักอันประเสริฐ

ลักษณะตัวอักษรรูปอักษร

เป็นอักษรที่มีลักษณะ เป็นไทยและสวยด้วยมีรูปอักษรที่สวยงาม

ลักษณะตัวอักษรรูปอักษร

ตัวอักษรที่สวยงาม (ภาษาไทย) อักษรที่มีลักษณะสวยงาม

ลักษณะตัวอักษรรูปอักษร

ตัวอักษรที่สวยงาม (ภาษาไทย) อักษรที่มีลักษณะสวยงาม

ลักษณะตัวอักษรรูปอักษร

ตัวอักษรที่สวยงาม (ภาษาไทย) อักษรที่มีลักษณะสวยงาม

วิเคราะห์คุณค่าจากภาษาพาจเอกราวิง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีพานางผีเสื้อสมุทร

คุณค่าด้านภาษา

- มีการใช้ภาษาที่ไพเราะ เล่นคำได้เป็นอย่างดี
- มีการใช้ภาษาที่เข้าใจ ไม่ดูโอ้อวด
- มีการใช้ภาษาที่ไพเราะ ไม่ดูโอ้อวด

คุณค่าด้านเนื้อหา

มีความปรารถนาจะเป็นอมตะ
ใจคิดถึงความรักอันประเสริฐ

การใช้วรรณศิลป์

- กลวิธีการประพันธ์ การใช้โวหาร การเล่นเสียง
- การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน
- มีการเล่นสัมผัส เช่น สนิมอักษร สนิมคำ สนิมเสียง สนิมสัมผัส สนิมคำ สนิมเสียง สนิมสัมผัส

คุณค่าด้านข้อคิด

- ความมุ่งมั่นเป็นปกติของชีวิต
- การใช้ภาษาที่ไพเราะ ไม่ดูโอ้อวด
- การใช้ชีวิตที่เรียบง่าย และมีความสุข

ลักษณะตัวอักษรรูปอักษร

ตัวอักษรที่สวยงาม (ภาษาไทย) อักษรที่มีลักษณะสวยงาม

ลักษณะตัวอักษรรูปอักษร

ตัวอักษรที่สวยงาม (ภาษาไทย) อักษรที่มีลักษณะสวยงาม

ภาพที่ 8 แสดงภาพผลงานอินโฟกราฟิกของผู้เรียน

จากการที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมนต์คำร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้ครบตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานระหว่างทำกิจกรรม เพราะได้ทำงานเป็นทีมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน ได้แบ่งปันความคิดเห็นของตนเอง และรู้สึกว่าเป็นส่วนสำคัญในกลุ่ม นอกจากนี้ ผู้เรียนยังเกิดความคิดสร้างสรรค์ และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการใช้กลยุทธ์การอ่านอ่านบทอ่านที่กำหนดให้ จนในที่สุดสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่เป็นของตนเองผ่านการสร้างอินโฟกราฟิกได้ ดังนั้นการสอนอ่านแบบเน้นมนต์คำร่วมกับอินโฟกราฟิกจึงสามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ครบทุกองค์ประกอบ

บทที่ 5

บทสรุป

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนของนักเรียนโดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 มีข้อสรุปดังนี้

1.1 ผลการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้ได้นำแนวคิดจากกรอบการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ของ Guthrie, Wigfield และ Parnacevic (2004) มาสังเคราะห์ร่วมกับการสร้างอินโฟกราฟิกเป็นขั้นตอนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) 2) ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve) 3) ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) และ 4) ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others) ในครั้งนี้ทำให้ได้กิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 2 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศิลปะศาสตร์ นิทานคำกลอน จำนวน 7 ชั่วโมง และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง บทพากย์เอราวัณ จำนวน 7 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.26) และแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.31)

1.3 ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมด้านเวลา ภาษา และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ด้านภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ส่วนกิจกรรมที่ 2 ภาษาที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ปัญหานักเรียนมีปัญหานในการแปลคำประพันธ์จากคำราชาศัพท์ที่ไม่ค่อยพบ ลำดับถัดไป คือ ด้านเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เพียงพอสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 และด้านสุดท้ายที่ได้พิจารณาความเหมาะสม คือ ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 สื่อที่ใช้มีความเหมาะสม สามารถเป็นแนวทางในการสร้างเนื้อหาของตนเองได้ จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไข และนำไปประเมินประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขั้นการประเมินประสิทธิภาพ

แบบกลุ่มเล็ก เพื่อหาค่า E1/E2 พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.48/80.37 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลการใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิกสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดความสนใจ และอยากเรียนรู้วรรณกรรมที่ผู้สอนได้เลือกมาให้มากขึ้น โดยผู้เรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษาบทอ่าน ฝึกการคิดวิเคราะห์ และสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ นอกจากนี้อินโฟกราฟิกที่ผู้สอนใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังสามารถกระตุ้นความสนใจจากผู้เรียนได้ มีเนื้อหาที่น่าสนใจ สีสันสวยงาม เหมาะกับช่วงวัยของผู้เรียน โดยผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นตามที่คุณสอนกำหนดไว้ จากนั้นผู้เรียนจึงแบ่งกลุ่มเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้บทอ่าน ว่านอกจากประเด็นที่เรียนรู้ตามที่ผู้สอนกำหนดแล้ว ผู้เรียนยังได้วิเคราะห์ข้อคิดที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วย จากนั้นผู้เรียนได้เรียนรู้กลยุทธ์ในการอ่านจากผู้สอน ผ่านสื่ออินโฟกราฟิก เช่น การอ่านตีความ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ และการอ่านประเมินคุณค่า ซึ่งทักษะดังกล่าวทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากการฝึกอ่านและวิเคราะห์บทอ่านที่คุณสอนกำหนดไว้ในประเด็นต่าง ๆ และกิจกรรมส่วนนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในด้าน 1) จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (recognizing the author's purpose) 2) การสรุปเรื่องที่ได้ (concluding) 3) วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ (analyzing) เมื่อผู้เรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นแล้ว ผู้เรียนได้ลงมือทำใบงานสรุปความรู้เบื้องต้น โดยให้สรุปข้อมูลตามประเด็นสำคัญที่กำหนดให้ ได้แก่ 1) ประวัติผู้แต่ง 2) จุดมุ่งหมายในการแต่ง 3) รูปแบบการแต่ง 4) แนวคิดของเรื่อง และ 5) โครงเรื่องและแก่นของเรื่อง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในด้าน 1) คาดเดาผลที่จะเกิดขึ้น (anticipating outcome) 2) ตัดสินเรื่องที่ได้โดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน (judging the story by analyzing from the author's background) และ 3) จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ (the author's concept) จากนั้นผู้เรียนสรุปองค์ความรู้จากหัวข้อบนใบงาน ซึ่งผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการสร้างอินโฟกราฟิก ได้เลือกรูปภาพตัวละครในวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งฝึก

การสรุปใจความสำคัญเพื่อใส่ข้อมูลลงในเนื้อหา ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันตรวจสอบข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่ผู้เรียนสรุปได้จากประเด็นต่าง ๆ ข้างต้น ประยุกต์ใช้และเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ชีวิตประจำวันผ่านการตอบคำถามจากครูผู้สอน อีกทั้งผู้เรียนได้เลือกกลยุทธ์ที่ผู้สอนได้นำเสนอเนื้อหาไว้ เช่น การอ่านตีความ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ นำมาบูรณาการแนวการอ่านที่ตนเองเลือกพร้อมทั้งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาวิเคราะห์ด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) คุณค่าด้านภาษา 2) คุณค่าด้านการใช้วรรณศิลป์ 3) คุณค่าด้านเนื้อหา 4) คุณค่าด้านข้อคิด 5) ลักษณะตัวละครที่พบเจอในบทอ่าน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในด้าน 1) การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact and opinion) 2) การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ (recognizing propaganda) อีกทั้งผู้เรียนจะได้นำเสนอสิ่งที่ตนเองได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำเสนอเนื้อหาผ่านรูปแบบอินโฟกราฟิก วิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้จากการอ่านบทอ่าน พฤติกรรมของตัวละครในเรื่องเนื้อเรื่องที่ปรากฏสามารถชักจูงผู้อ่านให้เกิดการไตร่ตรองว่าสิ่งที่ตัวละครตัวนี้แสดงออกสามารถเอาไปเป็นแบบอย่างในชีวิตประจำวันได้อย่างไร นอกจากนี้ผู้เรียนในชั้นเรียนร่วมกันประเมินผลงาน และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานโอกาสต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำมาอธิบายเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยผลการตรวจสอบความเหมาะสม พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.26) และแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.31) เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้วิจัยใช้แนวทางการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ของ Guthrie, Wigfield และ Parnencevich (2004) และอินโฟกราฟิกมาสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นจึงวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 และดำเนินการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก จากนั้นจึงนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม ผลปรากฏว่าได้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมในระดับดีมาก 1) ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) 2) ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve) 3) ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) และ 4) ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others) ในครั้งนี้ทำให้ได้กิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 2 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศิลปะ ศาสตร์ นิทานคำกลอน จำนวน 7 ชั่วโมง และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง บทพากย์เอราวัณ จำนวน 7 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นไปตามแนวทางที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ เนื้อหา มีความสอดคล้องกับแบบเรียนและหลักสูตรสถานศึกษา เป็นไปตามพัฒนาของผู้เรียนในช่วงวัยนี้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสายงานอื่นๆ ขั้นตอนของแต่ละกิจกรรมมีความชัดเจน สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ ดังที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2553) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีว่า ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ โดยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบ คิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนให้มากที่สุด ผ่านการเรียนรู้โดยการลงมือทำด้วยตนเอง (Learning by doing) มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม (Group working) โดยให้มีการปรึกษาหารือกันในกลุ่ม มีการแบ่งงานกันทำด้วยความร่วมมือกัน และร่วมกันประเมินผล และแนวทางการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัยยังสอดคล้องกับ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 20-23) ที่ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีว่า กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดทุกข้อ โดยกิจกรรมนอกจากจะต้องสร้างเสริมพฤติกรรมและทักษะทุกด้าน ตามผลการเรียนรู้หรือจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว จะต้องสร้างมโนทัศน์ในสาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาที่กำหนดอย่างชัดเจน ครบถ้วนและทันสมัย และเหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียน เพราะผู้เรียน คือ หัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่ตนจะสอนก่อน เพื่อคัดเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติ วัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนเป็นส่วนรวม และในขณะเดียวกันจะสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนด้วย

นอกจากนี้การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ที่เป็นแกนหลักในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ยังช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้จริง ผู้เรียนสามารถเลือกบทอ่านที่

ตนเองสนใจ และใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพื่ออ่าน นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้สร้าง อินโฟกราฟิกที่เป็นการสรุปความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเกิดองค์ประกอบ ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในที่สุด และบทอ่านที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นตัวอย่งยัง เกี่ยวเนื่องตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Asselin (2004) ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับการสอน อ่านแบบเน้นมโนทัศน์ในผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า สามารถพัฒนาความผูกพันใน การอ่าน (reading engagement) ของผู้เรียนให้มากขึ้นได้ แล้วสรุปหลักการที่จะช่วยให้ผู้เรียน พัฒนาความผูกพันทางการอ่านได้ 6 ข้อ ดังนี้ 1) ผู้เรียนต้องมีเป้าหมาย 2) เนื้อหาในการอ่าน เกี่ยวข้องกับโลกในชีวิตจริง 3) สนับสนุนความเป็นอิสระในการอ่าน 4) ควรมีการใช้บทอ่านที่ หลากหลายรูปแบบ 5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่น 6) มีการสอนกลวิธีการอ่าน ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนมีความสนใจในการอ่านและมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่ดี และ Guthrie and Wigfield (2000) ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยบริบทในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนอ่าน แบบเน้นมโนทัศน์ (COR) เพื่อพัฒนาความผูกพันการอ่าน บริบทที่ค้นพบ ได้แก่ การสอนเชื่อมโยง ความรู้ในโลกปัจจุบัน การสนับสนุนความเป็นอิสระของผู้อ่าน การมีบทอ่านที่น่าสนใจการสอนกลวิธี การอ่าน การร่วมมือเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้สอน รางวัลและคำชมเชย การประเมิน และความ เกี่ยวข้องเชื่อมโยง และการใช้อินโฟกราฟิกเข้ามาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนยังเป็นตัวช่วยให้ ผู้เรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นการถ่วงถ่วงข้อมูลที ค่อนข้างซับซ้อนให้ออกมาในรูปแบบที่เข้าใจง่ายมากขึ้น ซึ่งแนวทางที่ผู้วิจัยกล่าวมาข้างต้นสอดคล้อง กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิกที่ได้ พัฒนาขึ้น และส่งผลให้ผลพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.48/80.37 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. การใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การเปรียบเทียบความสามารถความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อน เรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยพิจารณาจากแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จากแบบ บันทึกลับภาคสนาม พบว่า มีผลคะแนนการวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ครบทุกองค์ประกอบ โดยในขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) ผู้เรียนจะได้อ่านบทความตัวอย่างจากสื่อการสอนอินโฟกราฟิกแล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve) ผู้เรียนจะได้เรียนรู้กลยุทธ์การอ่านที่หลากหลาย เช่น การอ่านตีความ การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ การอ่านประเมินคุณค่า ด้วยรูปแบบสื่ออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนทบทวนความรู้เดิม และนำมาผสมผสานกับบทอ่าน โดยกิจกรรมในขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอด วิเคราะห์ เชื่อมโยงประเด็นสำคัญ เรียบเรียงความคิดและประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้ ในขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) ผู้เรียนนำกลยุทธ์การอ่านมาใช้เพื่อสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่านเพื่อหาประเด็นจากเรื่องที่อ่านไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์โดยสนับสนุนการจัดการอ่านแบบอภิปรายกลุ่ม โดยในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณครบทุกขั้นตอน ได้แก่ 1) การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (Distinguishing fact and opinion) 2) การรู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ (Recognizing propaganda) 3) การสรุปเรื่องที่อ่านได้ (Concluding) 4) วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ (Analyzing) 5) คาดเดาผลที่จะเกิดได้ (Anticipating outcome) 6) รู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (Recognizing the author's purpose) 7) ตัดสินเรื่องที่อ่านโดยพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน (Judging the story by analyzing from the author's background) และ 8) จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ (The author's concept) และขั้นตอนสุดท้าย ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others) ผู้เรียนนำเสนอผลการอ่าน เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่านในรูปแบบอินโฟกราฟิก ในขั้นตอนนี้จะเป็นการทบทวนเรื่องราวทุกอย่างตั้งแต่ต้นจนจบ และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นส่งผลให้คะแนนหลังด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับ ชาญชัย หมั่นประสงค์ (2556) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และสอดคล้องกับเพ็ญวิภา วัฒนปริชานนท์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อ

เสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
- 3) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณปรากฏอย่างเด่นชัดทุกองค์ประกอบในบทอ่านประเภทสารคดี และผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนยังสอดคล้องกับ อัญชริกา จันจุฬา สกล สมจิตต์ และสุภาพร จันทรศิริ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่ออินโฟกราฟิก เพื่อสร้างการรับรู้และการจดจำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียนด้วยสื่ออินโฟกราฟิก วิชาภาษาอังกฤษเรื่อง Health and Welfare สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสื่ออินโฟกราฟิก วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Health and Welfare ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$) จากการอภิปรายผลข้างต้นสรุปได้ว่าการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิกสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลของคะแนนจากแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การนำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ ผู้สอนควรเตรียมความพร้อมโดยศึกษาและทำความเข้าใจลำดับขั้นตอนการสอนและเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ จัดเตรียมสื่อการสอนให้พร้อม เหมาะสมสำหรับนักเรียน และควรบันทึกหลังการสอนเพื่อให้ทราบถึงปัญหา และสิ่งที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ผู้สอนควรสำรวจความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับด้านเนื้อหา หรือวรรณคดีที่เลือกใช้สอน และวิเคราะห์ระดับความรู้ทางเนื้อหาของผู้เรียนก่อนเรียน เพื่อนำผลการสำรวจมาคัดเลือกเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถและตรงความสนใจของผู้เรียน

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ผู้สอนควรส่งเสริมการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์และ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมช่วยในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ควรมีการศึกษาในการใช้ร่วมกับทฤษฎีหรือแนวคิดอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนในด้านอื่น ๆ เช่น การรู้เท่าทันสื่อ การสื่อสารเพื่อพัฒนาการคิด การอ่านเชิงสร้างสรรค์ หรือทักษะด้านการจัดการปัญหา การตระหนักรู้ เป็นต้น

2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ สามารถทำร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีอื่น ๆ ได้ เนื่องจากในขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others) มีการส่งเสริมในเรื่องของการติดต่อสื่อสารกับแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น โดยสามารถนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควรศึกษาหลักการประเมินวัดผลความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักการศึกษาให้สอดคล้องกับความรู้ ควรพัฒนาความสามารถผู้เรียนให้ตรงกับที่เลือกใช้ในการพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตรงตามองค์ประกอบของนักการศึกษาที่เลือกมาได้ครบถ้วน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540), กรมวิชาการ. **หลักสูตรภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
พุทธศักราช 2539**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- โครงการ PISA ประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555).
ตัวอย่างข้อสอบการประเมินผลนานาชาติ PISA: การอ่าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
จุฬามาศ ทิพย์กระมล (2564). **การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอินโฟกราฟิกร่วมกับการสอน
ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. (วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ชนาธิป พรกุล. (2555). **การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และการ
เรียน** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ วี.พริ้นท์ (1991)
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). **การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 20). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). **ศิลปะการสอนเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ:
บริษัทวีพริ้นท์ จำกัด.
- ชาญชัย หมั่นประสงค์ (2556). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2556). **ปัญหาภาษาไทยในสังคมปัจจุบัน**. เอกสารประกอบคำบรรยาย วิชา
มัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์สุดา นัยทรัพย์. (2535). **ภาษากวีวัฒนธรรม** กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- บรรจง อมรชีวิน. (2556). **การคิดอย่างมีวิจารณญาณ**. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์ บุ๊ค เซ็นเตอร์
จำกัด.

- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ม.ล. (2520). **วิเคราะห์สุวรรณคดีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
- โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ประเทิน มหาพันธ์. (2530). **การสอนอ่านเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เปลื้อง ณ นคร. (2538). **ศิลปะแห่งการอ่าน: หลักวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- พนมวรรณ ผลสาตี (2561). **การพัฒนาสื่ออินโฟกราฟิกตามทฤษฎีการถ่ายโยงความรู้ เรื่อง การออมเพื่ออนาคต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- พีรวัฒน์ สุขเกษม (2563). **การพัฒนาสื่อโมชันอินโฟกราฟิกในการเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อการต่อต้านและการป้องกันด้านการทุจริตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์**. วารสารวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 77-78.
- เพ็ญวิษา วัฒนปรีชานนท์ (2561). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต**. วารสารเซนต์จอร์ห์น, 18-19.
- พจน์ีย์ ประเสริฐศรี. (2538). **การใช้นิทานชาดกเป็นสื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ**. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช. (2547). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดีการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย/กรุงเทพฯ.**
- ไพศาล หวังพานิช. (2530). **วิธีการวิจัย**. กรุงเทพฯ: งานส่งเสริมวิจัยและตำรา กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- มณีนรัตน์ สุขโชติรัตน์. (2548). **อ่านเป็น : เรียนก่อนสอนเก่ง**. กรุงเทพฯ. นานามีบุ๊คพับลิเคชันส์
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). **คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: เทียนวัฒนาพรินต์ติ้ง
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานามีบุ๊คส์.

- รัตน์ฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). **ความรู้ทั่วไปทางภาษาและวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
- วัชรีย์ แชนงบุญเรืองและคณะ. (2560). **ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมี
วิจารณ์ญาณภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเรียนเสมือนจริงสำหรับนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี**. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 7(1): 25-32.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). **เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วีไลลักษณ์ ศิริรินทร์. (2548). **การสอนและการส่งเสริมการอ่าน**. นครปฐม: คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2564). **สรุปผลการทดสอบทางการศึกษา
ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564**. สืบค้น 25
กุมภาพันธ์ 2566 จาก
file:///D:/ADMIN/Downloads/Basic_Stat_BY_Grade_2564_M3.pdf
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2528). **วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สิรินาถ ธารา. (2557). **การพัฒนากิจกรรมการอ่านเน้นการะงานเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์การอ่าน
ภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. (วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สิริวรรณ สุวรรณอาภา. (2544). **เอกสารการสอนชุดวิชาการเรียนการสอน**. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์. (2538). **วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์ ประสานสอน. (2544). **ผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ที่มีต่อ
ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2535). **การสอนอ่านวิชาภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). **การประเมินผลภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรรัตน์ อักษรกาญจน์ (2559). การพัฒนาการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. วารสารราชพฤกษ์, 14(3), 18-25.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2539). แนวการสร้างข้อสอบภาษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกลักษณ์ แสงเดือนฉาย (2562). การพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบอินโฟกราฟิก โดยใช้แนวคิดการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมเพื่ออธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- Alverman, D. E., & Phelps, S. F. (1994). *Content reading and literacy*. Boston: Allyn and Bacon.
- Anderson. (1999). *Exploring second language readings: Issues and strategies*. Boston: Heinle and Heinle.
- Anderson & Krathwohl. (2001). *A Taxonomy for learning, teaching and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives: Complete Edition*. New York: Longman.
- Asselin, M. (2004). *Supporting Sustains Engagements with Texts*. Teacher Librarian. In. Retrieved from www.ebscohost.com
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A., & Schunk, D. H. (1981). *Cultivating competence, self-efficacy, and intrinsic interest through proximal self-motivation*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 41(1), 586-598.
- Beya & Nicoll. (1997). *Research utilization begins with learning to read research papers*. Retrieved from <http://findarticles.com>
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. New York: David McKay.
- Bond & Tinker. (1979). *Reading-difficulties*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bossing, N. L. (1942). *Progressive methods of teaching in secondary schools*. Boston: Houghton Mifflin.
- Bruner, J. S. (1966). *The act discovery*. *Harvard Education*, 31(5), 89.

- Burmeister, L. E. (1974). **Improving speed of comprehension in reading strategies of secondary school teaching**. Massachusetts: Addison Wesley.
- Cassan, A. K. (2002). **Critical thinking leading to transformative learning: underselling the impact of one's family on adult learners**. Dissertation Abstracts International, 45(2), 49.
- Chapman, M. L. (1997). **Instructing narrative text: Using children's concept of story with reciprocal teaching activities to foster story understanding and metacognition**. In. Retrieved from <http://thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>
- Dallman et al. (1974). **The teaching of reading**. New York: Rhinehart and Winston.
- Daniels Hamby and Chen. (2003). **Reading writing reciprocity: Inquiry in the classroom**. Middle School Journal, 3(12), 73-80.
- Dorrill & Harwell. (1987). **Read and write: A guide to effective composition**. San Diego: Harcourt Brace Jovanovich.
- Fennelly, P. (1988). **The effect of one program in critical thinking instruction on the reading comprehension ability of underprepared college students**. Dissertation Abstracts International, 52(1995), 145.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of education**. New York: McGraw-Hill.
- Goodman, K. S. (1989). **Whole Language is whole: A response to Heymsfeld**. Educational Leadership, 11(2), 69-72.
- Guthrie & Cox. (2001). **Classroom conditions for motivation and engagement in reading**. Education Psychology, 13(3), 383-302.
- Guthrie & Wigfield. (2000). **Engagement and motivation in reading: Handbook of reading research**. New York: ErlbaumBack.
- Guthrie, J. T., Anderson, E., Alo, S., & Rinehart, J. (1999). **Influences of Concept-oriented-Reading-Instruction on strategy use and conceptual learning from text**. The Elementary School Journal, 74(5), 156-158.
- Guthrie, J. T., Bennett, L., & McGough, K. (1994). **Concept-oriented-Reading-Instruction: An intergrated curriculum to development and strategies for Reading**. University of Georgia and University of Maryland: National Reading Research Center.

- Guthrie, J. T. (2004). **Increasing reading comprehension and engagement through Concept-Oriented Reading Instruction**. *Journal of Education Psychology*, 96(3), 403-423.
- Guthrie, T. (2001). **Contexts for engagement and motivation in reading**. Retrieved from <http://readingrocket.org/articles>.
- Guthrie, T. (2007). **Reading motivation and reading comprehension growth in the later elementary years**. *Contemporary Education Psychology*, 32(2), 282-313.
- Guthrie, J. T., Wigfield, A., & Parnacevich, K. C. (2004). **Motivating reading comprehension: Concept-Oriented Reading Instruction**. *Contemporary Education Psychology*, 115-130.
- Guthrie, J. T., Peggy V.M., McCann, A.D., Wigfield, A., Bennett, L., Poundstone C.C., Mitchell A.M.. (1996). **Growth in literacy engagement: Changes in motivations and strategies during Concept-Oriented Reading Instruction**. *Reading Research Quarterly*, 31(4), 306-325.
- Hamadek, A. E. (1978). **Critical reading improvement: A program for self-Instruction**. New York: Mc.Graw-Hill.
- Harris, A. J. (2000). **Strategies for college writing**. New York: A Pearson Education Company.
- Harris, L. A., & Smith C.B. (1980). **Reading instruction diagnostic teaching in the classroom (Vol. 78)**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Henney, M. (1984). **Analytical Reading and Reasoning**. *Journal of Reading*, 27(4), 375-376.
- Jun Sakurada. (2008). **Basic Infographic**. นนทบุรี: ไอดีซี.
- Kaliban, M. K. (2000). **Creative and critical thinking in language classroom**. In. Retrieved from <http://iteslj.org>
- Mckee, Panl. 1966. **A Programme of Instruction for the Elementary School**. Boston Houghton Mifflin.
- Milson, A. J. (2002). **The Internet and Inquiry Learning: Integrating and Method in a Sixth Grade Social Studies Classroom**. *Theory & Research in Social Education*, 30(3), 330-350.

Pressley, M. (2006). **What the future of reading research could be?** Paper present at the **International Reading Association's Reading Research**. Chocago: Illinois.

Reading Rockets. (2015). **Concept-Oriented Reading Instruction (CORI)**. Retrieved from <http://www.readingrockets.org/article/concept-oriented-reading-instruction-cori>

Reading Rockets. (2015).**Concept-Oriented Reading Instruction (CORI)**. Retrieved from <http://www.readingrockets.org/article/concept-oriented-reading-instruction-cori>

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยนครพนม

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย

1. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 คน ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังคณา อ่อนธานี ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร
2. ดร. เบญจวรรณ อินตะวงค์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
3. ดร. วาริช รัตนกรรติ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
4. นางดวงเดือน กิติประสาท ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา
5. นางสาวแววมยุรา จันทร์ส่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา

2. แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจำนวน 5 คน ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทรงภพ ขุนมธูรส ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร
2. ดร. เบญจวรรณ อินตะวงค์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
3. ดร. วาริช รัตนกรรติ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
4. นางดวงเดือน กิติประสาท ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา
5. นางสาวแววมยุรา จันทร์ส่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา

ภาคผนวก ข ตัวอย่างกิจกรรมเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

01

กิจกรรมการเรียนรู้
ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นายวีรยุทธ อัครผล

กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ได้นำแนวคิดจากกรอบการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ของ Guthrie, Wigfield และ Parnacevic (2004) ซึ่งมีกรอบการดำเนินกิจกรรมอยู่ 4 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) เป็นระยะที่ผู้สอนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงบทอ่านกับความสนใจหรือความรู้เดิมเพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่านและสำรวจความรู้เดิมของตนเองในการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือประสบการณ์จริง เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้กับผู้เรียน

ระยะที่ 2 ค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve) เป็นการกระตุ้นความสนใจอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนต้องสอนกลยุทธ์ในการอ่านที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนนำไปทำความเข้าใจและทบทวนความรู้เดิม เพื่อนำมาผสมผสานกับบทอ่าน

ระยะที่ 3 ทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) ผู้เรียนนำกลยุทธ์การอ่านมาใช้เพื่อสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เช่น การตั้งคำถาม การอ้างอิง การสรุป การใช้ผังมโนทัศน์ เพื่อหาประเด็นจากเรื่องที่อ่านไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์โดยสนับสนุนการจัดการอ่านแบบอภิปรายกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการจากแหล่งข้อมูลได้มากกว่าการอ่านคนเดียว

ระยะที่ 4 ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others) ผู้เรียนนำผลการอ่านหรือมโนทัศน์ที่ได้จากการอ่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่าน ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความรู้ความคิดออกมาเป็นผลงาน เช่น การเขียนเรื่อง การทำโปสเตอร์ การทำสื่อวีดิทัศน์ เป็นต้น

นอกจากนี้ อินโฟกราฟิก (Infographic) หมายถึง การเล่าเรื่องหรืออธิบายข้อมูล (Information) เช่น สถิติ ตัวเลข ข่าวสาร ความรู้ โดยใช้ ภาพ (Graphic) ในการสื่อสาร ไม่ว่าจะในรูปแบบของกราฟ แผนภูมิ แผนผัง สัญลักษณ์ โดยข้อมูลจะถูกย่อให้เข้าใจได้ง่าย ทั้งยังมีการออกแบบสี รูปแบบ ลูกเล่น ภาพประกอบให้สวยงาม ดึงดูดผู้อ่านได้ด้วย โดยอาจจะมาในรูปแบบคลิปวิดีโอที่มีภาพเคลื่อนไหวและเสียงด้วยก็ได้ ซึ่งสามารถนำประยุกต์ใช้กับการนำเสนอผลงานผ่านการประมวลผลบทอ่านของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากผู้เรียนได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำกระบวนการดังกล่าวมาจัดทำเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำแนวคิดกรอบการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ของ Guthrie,

Wigfield และ Parnicevich (2004) ร่วมกับการสร้างอินโฟกราฟิก (Infographic) มาสังเคราะห์ และนิยามขั้นตอนในการพัฒนาตามรูปแบบการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) คือ ผู้เรียน สังเกตบทอ่านเพื่อสำรวจความรู้เดิมของตนเองและเชื่อมโยงบทอ่านกับสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือ ประสบการณ์จริง โดยผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอ่านบทความตัวอย่างจากสื่อการสอนอินโฟกราฟิก แล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนผู้เรียนเกิดความต้องการ อ่านและนำข้อมูลมาวางแผนการอ่านได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve) คือ ผู้สอนสอนกลยุทธ์ในการ อ่านที่หลากหลาย อาทิ การอ่านตีความ การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ การอ่านประเมินคุณค่า ด้วยรูปแบบสื่ออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนนำไปทำความเข้าใจและทบทวนความรู้เดิม และนำมา ผสมผสานกับบทอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอด วิเคราะห์ เชื่อมโยงประเด็นสำคัญ เรียบเรียงความคิดและประเมินคุณค่าจากเรื่องที่ได้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate) คือ ผู้เรียนนำกลยุทธ์การอ่านมาใช้เพื่อสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เพื่อหา ประเด็นจากเรื่องที่ได้ไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์โดยสนับสนุนการจัดการอ่านแบบ อภิปรายกลุ่ม ผู้เรียนจึงเลือกกลยุทธ์ในการอ่านและวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณศิลป์ที่เหมาะสมกับบท อ่านของตนเอง โดยผู้สอนมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่ผู้เรียนประมวลผล เพื่อให้ผู้เรียน จะได้นำองค์ความรู้ไปบูรณาการ และออกแบบให้เกิดความน่าสนใจและเข้าใจง่ายผ่านอินโฟกราฟิก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others) คือ ผู้เรียนนำเสนอผล การอ่านในรูปแบบของการเขียนที่ใช้ภาษาเฉพาะตัวถ่ายทอดความเข้าใจของตนเอง เพื่ออธิบาย ใจความสำคัญ บันทึกการวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน และถ่ายทอดแนวคิดที่ผู้แตงนำเสนอโดยใช้คำพูด ของตนเอง และให้ตกผลึกเป็นผลลัพธ์ในการเขียน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อสรุป ประเด็นสำคัญของบทอ่านในรูปแบบอินโฟกราฟิก

**การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ได้นำแนวคิดกรอบการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ของ Guthrie, Wigfield และ Parnencevich (2004) ร่วมกับการสร้างอินโฟกราฟิก (Infographic) มาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและ สำรวจตนเอง (Observe and personalize)	<p>ผู้เรียนสังเกตบทอ่านเพื่อสำรวจความรู้เดิมของตนเองและเชื่อมโยงบทอ่านกับสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือประสบการณ์จริง โดยผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอ่านบทความตัวอย่างจากสื่อการสอนอินโฟกราฟิกแล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนผู้เรียนเกิดความต้องการอ่านและนำข้อมูลมาวางแผนการอ่านได้อย่างเหมาะสม</p>
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียก คืน (Search and retrieve)	<p>ผู้สอนสอนกลยุทธ์ในการอ่านที่หลากหลาย อาทิ การอ่านตีความ การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ การอ่านประเมินคุณค่าด้วยรูปแบบสื่ออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนนำไปทำความเข้าใจและทบทวนความรู้เดิม และนำมาผสมผสานกับบทอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอด วิเคราะห์ เชื่อมโยงประเด็นสำคัญ เรียบเรียงความคิดและประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้</p>
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจ เนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate)	<p>ผู้เรียนนำกลยุทธ์การอ่านมาใช้เพื่อสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เพื่อหาประเด็นจากเรื่องที่อ่านไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์โดยสนับสนุนการจัดการอ่านแบบอภิปรายกลุ่ม ผู้เรียนจึงเลือกกลยุทธ์ในการอ่านและวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณศิลป์ที่เหมาะสมกับบทอ่านของตนเอง โดยผู้สอนมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่ผู้เรียนประมวลผล เพื่อที่ผู้เรียนจะได้นำองค์ความรู้ไปบูรณาการ และออกแบบให้เกิดความน่าสนใจและเข้าใจง่ายผ่านอินโฟ</p>

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
	กราฟิก
<p>ขั้นตอนที่ 4 ขั้ันติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others)</p>	<p>ผู้เรียนนำเสนอผลการอ่านในรูปแบบของการเขียนที่ใช้ภาษาเฉพาะตัวถ่ายทอดความเข้าใจของตนเอง เพื่ออธิบายใจความสำคัญ บันทึกการวิเคราะห์ วิจารณ์บทอ่าน และถ่ายทอดแนวคิดที่ผู้แต้่งนำเสนอโดยใช้คำพูดของตนเอง และให้ตกผลึกเป็นผลลัพธ์ในการเขียน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อสรุปประเด็นสำคัญ</p> <p>ของบทอ่านในรูปแบบอินโฟกราฟิก</p>

บทบาทครูและบทบาทนักเรียน
กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำแนวคิดกรอบการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ของ Guthrie, Wigfield และ Parnacevic (2004) ร่วมกับการสร้างอินโฟกราฟิก (Infographic) มาสังเคราะห์และนิยามขั้นตอนในการพัฒนาตามรูปแบบการสอน จึงได้สรุปบทบาทครูและบทบาทนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตารางต่อไปนี้

ขั้นตอนกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize)	1. ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนสำรวจความรู้อื่นจากบทอ่านที่กำหนดให้ และให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการอ่านด้วยตนเอง 2. ผู้สอนจัดกิจกรรมการอ่านให้กับผู้เรียน โดยอ่านบทความตัวอย่างจากสื่อการสอนอินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน	1. ผู้เรียนสำรวจความรู้อื่นจากบทอ่านที่ผู้สอนกำหนดให้ แล้วนำมาเชื่อมโยงกับสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือประสบการณ์จริง 2. ผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้จากการอ่าน 2. ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการอ่าน วางแผนการอ่านของตนเอง โดยตั้งเป้าหมายในการอ่านเนื้อหา บทอ่าน เวลาที่ใช้ในการอ่าน และปริมาณบทอ่าน
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and retrieve)	1. ผู้สอนให้ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่านประเภทต่างๆ เช่น การอ่านตีความ การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ การอ่านประเมินคุณค่า จากสื่ออินโฟกราฟิก	1. ผู้เรียนทำความเข้าใจความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่านประเภทต่างๆ เช่น การอ่านตีความ การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ การอ่านประเมินคุณค่า จากสื่ออินโฟกราฟิก 2. ผู้เรียนฝึกอ่านและใช้

ขั้นตอนกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
		กลยุทธ์การอ่านประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการอ่านแต่ละประเภท
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and integrate)	1. ผู้สอนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ผู้เรียนสืบค้นและสรุปผล อาทิ เช่น ประเด็นสำคัญต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน ความเหมาะสมของภาษา การนำเสนอแนวคิดและความถูกต้อง 2. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างเนื้อหาการวิเคราะห์คุณค่าด้านต่าง ๆ และกลยุทธ์ในการอ่าน	1. ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ผู้เรียนสืบค้นและสรุปผล 2. ผู้เรียนนำกลยุทธ์การอ่านมาเพื่อสรุปความตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่านที่กำหนดให้ 3. ผู้เรียนบูรณาการความรู้ที่ได้จากบทอ่านร่วมกับประสบการณ์ในการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to others)	1. ผู้สอนตรวจสอบความเข้าใจของเนื้อหาในบทเรียน โดยการให้ผู้เรียนสรุปเนื้อหาาร่วมกันผ่านการตอบคำถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2. ประเมินผลงานของผู้เรียนจากอินโฟกราฟิก 3. ชี้แนะแนวทางการสร้างอินโฟกราฟิก	1. ผู้เรียนนำเสนอผลการอ่านในรูปแบบของอินโฟกราฟิก 2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นภายในกลุ่มและห้องเรียน จากการสรุปความคิดรวบยอดที่ได้จากการอ่านและการค้นคว้าเพิ่มเติม

ภาคผนวก ค แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้น
มโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้
ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

ชื่อเรื่องการศึกษาค้นคว้าอิสระ

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่าน
แบบเน้น มโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3

A DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITY
THROUGH CONCEPT-ORIENTED READING
INSTRUCTION COMBINED WITH
INFOGRAPHIC TO ENHANCE CRITICAL
READING ABILITY FOR
MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS

อาจารย์ที่ปรึกษา
ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กอบสุข คงมนัส
นายวีรยุทธ อัครผล
นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์
ร่วมกับอินโฟกราฟิก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปปรับปรุง
แก้ไข ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้ในการทดสอบจริง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย นายวีรยุทธ อัครผล

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ติดต่อผู้วิจัย E-mail: werayuta64@nu.ac.th

โทรศัพท์ 0809916545

แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับ
อินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3

ชื่อผู้ประเมิน

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ใช้สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้
ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่าง
มีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โปรดพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการ
เรียนรู้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน พร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่
เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป มีเกณฑ์พิจารณาดังนี้

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับ
อินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
	กิจกรรมการเรียนรู้						
1	ขั้นที่ 1 การสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and Personalize)						
	1.1 ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงบทอ่านกับความสนใจหรือความรู้เดิมที่ผ่านมาของตนเองได้						
	1.2 ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการอ่านบทอ่านที่ตนเองเลือกได้						
2	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าและเรียกคืน (Search and Retrieve)						
	2.1 ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการอ่านของตนเองได้						
	2.2 ผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลยุทธ์ในการอ่านได้อย่างเหมาะสม						
	2.3 ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์เดิมไปร่วมกับกลยุทธ์การสอนอ่านเพื่ออ่านบทอ่านที่ตนเองเลือกได้						
3	ขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and Integrate)						
	3.1 ผู้เรียนสามารถสรุปความ ตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่านได้						
	3.2 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านกลยุทธ์การอ่านไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์อื่นได้						
	3.3 ผู้เรียนสามารถสรุปข้อมูลที่ได้จากการอ่านได้อย่างถูกต้อง						
4	ขั้นที่ 4 ติดต่อกสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating to Others)						
	4.1 ผู้เรียนสามารถนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิกได้						
	4.2 ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้						

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
	กิจกรรมการเรียนรู้						
	4.3 ผู้เรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้						
5	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ของตนเองจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการสร้างอินโฟกราฟิกได้						
6	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิก						
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนอนุรักษ์ภาษา และอนุรักษ์ความเป็นไทย						
8	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองเข้ากับกลยุทธ์ด้านการอ่านในรูปแบบต่างๆ						
9	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียนได้						
10	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสรุปความรู้จากการใช้กลยุทธ์ในการอ่านได้						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

ภาคผนวก ง ผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 11 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5			
1	ขั้นที่ 1 การสังเกตและสำรวจตนเอง								
	1.1 ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงบทอ่านกับความสนใจหรือความรู้เดิมที่ผ่านมาจากตนเองได้	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	1.2 ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการอ่านบทอ่านที่ตนเองเลือกได้	4	5	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
2	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าและเรียกคืน (Search and Retrieve)								
	2.1 ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการอ่านของตนเองได้	4	5	4	4	5	4.40	0.55	มาก
	2.2 ผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลยุทธ์ในการอ่านได้อย่างเหมาะสม	5	5	5	4	4	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.3 ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์เดิมไปร่วมกับกลยุทธ์การสอนอ่านเพื่ออ่านบทอ่านที่ตนเองเลือกได้	5	4	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
3	ขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ								
	3.1 ผู้เรียนสามารถสรุปความตีความ วิเคราะห์เนื้อหาสาระของบทอ่าน เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่านได้	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	3.2 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านกลยุทธ์การอ่านไปบูรณาการกับความรู้หรือประสบการณ์อื่นได้	4	5	4	4	5	4.40	0.55	มาก

ที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
		1	2	3	4	5			
	3.3 ผู้เรียนสามารถสรุปข้อมูลที่ได้ จากการอ่านได้อย่างถูกต้อง	4	5	5	4	4	4.40	0.55	มาก
4	ชั้นที่ 4 ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น								
	4.1 ผู้เรียนสามารถนำเสนอเนื้อหา รูปแบบอินโฟกราฟิกได้	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	4.2 ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ ความรู้จากเนื้อหาไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	5	5	5	4	4	4.60	0.55	มากที่สุด
	4.3 ผู้เรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ ได้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการ เรียนรู้	4	5	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียน สร้างองค์ความรู้ของตนเองจาก การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและ การสร้างอินโฟกราฟิกได้	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ ผู้เรียนนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบ อินโฟกราฟิก	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ นักเรียนอนุรักษ์ภาษา และ อนุรักษ์ความเป็นไทย	4	5	4	4	5	4.40	0.55	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ของ ตนเองเข้ากับกลยุทธ์ด้านการอ่าน ในรูปแบบต่างๆ	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
9	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถ พัฒนาความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียน ได้	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
10	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ ผู้เรียนสรุปความรู้จากการใช้กล ยุทธ์ในการอ่านได้	4	5	4	5	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	รวม						4.65	0.26	มากที่สุด

ภาคผนวก จ ตัวอย่างแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับ
อินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

02

แผนการจัดการเรียนรู้
ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นายวีรยุทธ อัครผล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศึกษาศิลปะศาสตร์ นิทานคำกลอน เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี
 วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ท 23101 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เวลาเรียน 7 ชั่วโมง
 ผู้สอน นายวีริยุทธ อัครผล

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้
 ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.3/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่
 อ่าน

ท 1.1 ท.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.3/5 วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้
 ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น

ท.1.1 ม.3/6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน

ท.1.1 ม.3/9 ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อ
 นำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีด้านวรรณศิลป์ได้ (K)
2. ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีได้ถูกต้อง (K)
3. ผู้เรียนอ่านออกเสียงบทร้อยกรองในวรรณคดีได้อย่างถูกต้อง (P)
4. ผู้เรียนอนุรักษ์ความเป็นไทย ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง (A)

สาระสำคัญ

การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาตรวจตรา แยกแยะและประเมินค่า ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้วิเคราะห์ในการนำไปแสดงความคิดเห็น อภิปรายข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นทราบด้วยว่า ใครเป็นผู้แต่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์อย่างไร ต่อใครบ้าง ผู้วิเคราะห์ มีความเห็นอย่างไร เรื่องที่อ่านมีคุณค่าด้านใดบ้างและแต่ละด้านสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

สาระการเรียนรู้

1. วรรณคดีและวรรณกรรม
2. คุณค่าด้านวรรณศิลป์
3. รูปแบบคำประพันธ์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักความเป็นไทย
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

สมรรถนะสำคัญ

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นการสังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and Personalize)

1. ผู้เรียนฟังการอ่านบทร้อยกรองเรื่อง พระอภัยมณี จากผู้สอน โดยมีเนื้อหาบทร้อยกรองดังต่อไปนี้

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์	มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด	ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน
มนุษย์นี้ที่รักอยู่สองสถาน	บิดามารดารักมักเป็นผล
ที่พึ่งหนึ่งพึ่งได้แต่กายตน	เกิดเป็นคนคิดเห็นจึงเจรจา
แม้ใครรักรักมั่งชังชังตอบ	ให้รอบคอบคิดอ่านนะหลานหนา

รู้สิ่งใดไม่สู้รู้วิชา

รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี

(วรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี สุนทรภู่)

2. ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์บทอ่านตัวอย่างข้างต้น ผ่านคำถามต่อไปนี้

1) ผู้เรียนได้ข้อคิดจากคำประพันธ์ตัวอย่างเป็นอย่างไรบ้าง

แนวคำตอบ : การไว้ใจ เชื่อใจ , การพึ่งพาตนเอง , การคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

ฯลฯ

2) ข้อคิดจากคำประพันธ์ดังกล่าวสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

แนวคำตอบ : การไว้ใจ เชื่อใจ การปรับใช้ชีวิตประจำวัน คือ ไม่ไว้ใจ หรือหลงเชื่ออะไรง่าย ๆ การพึ่งพาตนเอง การปรับใช้ชีวิตประจำวัน คือ ความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระ มั่นคง สมบูรณ์ ฯลฯ

3. ผู้สอนใช้สื่ออินโฟกราฟิก พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ในการสรุปประเด็นสำคัญและวิเคราะห์การอ่านในแต่ละด้าน ได้แก่

1. ด้านเนื้อหา
2. ด้านผู้แต่ง
3. ตัวละครสำคัญ
4. ลักษณะคำประพันธ์

(ในสื่อการสอนอินโฟกราฟิก เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร สไลด์ที่ 2-15)

4. ผู้เรียนจับกลุ่มสมาชิกในชั้นเรียน 4-5 คน แลกเปลี่ยนความรู้ในประเด็นสำคัญของแต่ละตอนจากคำประพันธ์ จากเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

5. ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง จากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร เพื่อเป็นแนวทางในการจับประเด็นสำคัญต่างๆ ในบทประพันธ์

ชั่วโมงที่ 2-3

ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน (Search and Retrieve)

1. ผู้เรียนฟังการอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการอ่านจากผู้สอน ผ่านสื่ออินโฟกราฟิก เรื่อง การอ่านตีความ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ และการอ่านประเมินคุณค่า

2. ผู้เรียนศึกษาโครงสร้างองค์ประกอบของบทอ่าน ผ่านตัวอย่างนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร จากสื่ออินโฟกราฟิกที่ผู้สอนเตรียมไว้ โดยที่ผู้สอนอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมในจุดที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจ

3. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม 4-5 คน จากนั้นฝึกอ่านและวิเคราะห์บทอ่าน นิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ที่ผู้สอนกำหนดให้ โดยที่ผู้สอนกำหนดประเด็นสำคัญให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์และคอยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ดังนี้

- 1) ด้านใจความสำคัญ
- 2) องค์ประกอบของบทอ่าน
- 3) ทักษะคดี
- 4) ลักษณะการแต่ง
- 5) สรุปเรื่องนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

4. ผู้เรียนทำใบงานสรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร โดยให้สรุปข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดให้ ได้แก่

- 1) ประวัติผู้แต่ง
- 2) จุดมุ่งหมายในการแต่ง
- 3) รูปแบบการแต่ง
- 4) แนวคิดของเรื่อง
- 5) โครงเรื่อง และแก่นของเรื่อง

5. ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นที่ผู้สอนกำหนดให้ จากนั้นจึงสรุปเนื้อหาและระบุงค์ประกอบที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

6. ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ผ่านการสร้างอินโฟกราฟิกจากหัวข้อบนใบงานเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ที่ผู้สอนกำหนดให้

ชั่วโมงที่ 4-6

ขั้นทำความเข้าใจเนื้อหาและบูรณาการ (Comprehend and Integrate)

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ผ่านการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตามประเด็นที่ปรากฏบนใบงานสรุปความรู้เบื้องต้น ได้แก่ ประวัติผู้แต่ง จุดมุ่งหมายในการแต่ง รูปแบบการแต่ง แนวคิดของเรื่อง โครงเรื่อง และแก่นของเรื่อง

แนวคำตอบ :

ประวัติผู้แต่ง คือ พระสุนทรโวหาร (ภู่)

สุนทรภู่ เกิดในวังหลวง ปากคลองบางกอกน้อย เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ.2329 ยุคต้นแผ่นดินรัชกาลที่ 1 เมื่อเติบโตขึ้นเข้ารับราชการในวังหลวง เป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตประจำราชสำนักรัชกาลที่ 2 ต่อมาได้ ออกบวชในรัชกาลที่ 3 อยู่วัดเทพธิดาราม นานถึง 18 ปี (พ.ศ.2367-2385 อายุ 38-56 ปี) แล้วลาสิกขาเข้ารับราชการในวังหน้ากับสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ (แต่อาศัยอยู่พระราชวังเดิมธนบุรี) จนถึงแก่กรรมในรัชกาลที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2398 อายุ 69 ปี

จุดมุ่งหมายในการแต่ง คือ สุนทรภู่แต่งพระอภัยมณีเพื่อขายเลี้ยงชีพในยามที่ตกยากอยู่ในคุกแต่เมื่อพ้นโทษแล้วก็แต่งเพื่อถวายพระองค์เจ้าลักขณานุคุณและกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ

รูปแบบการแต่ง คือ กลอนสุภาพ ลักษณะนิทานคำกลอน

แนวคิดของเรื่อง คือ ชายหญิงที่จะเป็นสามีภรรยากัน หากไม่เหมาะสมกัน ไม่มีความรักซึ่งกันและกันย่อมไม่อาจอยู่ร่วมกันได้ ดังจะเห็นได้จากชีวิตคู่ของพระอภัยมณีกับนางผีเสื้อสมุทรซึ่งมีเผ่าพันธุ์ที่แตกต่างกัน คือเป็นมนุษย์กับยักษ์

โครงเรื่อง คือ เริ่มเรื่องที่พระอภัยมณีอยู่กับสินสมุทรจนมีบุตรหนึ่งคน ชื่อสินสมุทร เมื่อสินสมุทรอายุ 8 ปี ได้วิ่งเล่นไปเจอแผ่นหินที่ปิดปากถ้ำไว้จึงเปิดออก และไปจับเงือกชรามาอวดพ่อพระอภัยมณีจึงเล่าความจริงแต่หนหลังให้ฟังว่าแม่เป็นนางยักษ์แปลง เงือกชราอาสาจะช่วยเหลือให้สองพ่อลูกหนีจากผีเสื้อสมุทร พระอภัยมณีทำอุบายลวงให้ผีเสื้อสมุทรไปจำศีลในที่ไกล ๆ เป็นเวลา 3 วัน เงือกชราสองสามีภรรยาและลูกสาวจึงช่วยเหลือด้วยการให้พระอภัยมณีและสินสมุทรซีหลังว่ายน้ำไปยังเกาะแก้วพิสดาร เมื่อครบ 3 วัน นางยักษ์กลับมาที่ถ้ำไม่เห็นสองพ่อลูกก็ออกตามหาและได้มาเงือกชราทั้งสอง แต่พระอภัยมณี สินสมุทร และนางเงือกรอดพ้นเงื้อมมือผีเสื้อสมุทรเพราะว่ายน้ำไปถึงเกาะแก้วพิสดารได้ทัน และได้โยคีซึ่งมีฤทธิ์ออกมาช่วยเหลือ เรื่องในตอนนี้นับลงที่ผีเสื้อสมุทรทำอะไรไม่ได้ก็กลับไป

แก่นของเรื่อง คือ ชายหญิงที่จะเป็นสามีภรรยากัน หากไม่เหมาะสมกัน ไม่มีความรักซึ่งกันและกันย่อมไม่อาจอยู่ร่วมกันได้ ดังจะเห็นได้จากชีวิตคู่ของพระอภัยมณีกับนางผีเสื้อสมุทรซึ่งมีเผ่าพันธุ์ที่แตกต่างกัน คือเป็นมนุษย์กับยักษ์ อีกทั้งนางผีเสื้อสมุทรรักพระอภัยมณีเพียงฝ่ายเดียว โดยที่พระอภัยมณีไม่ได้รับรักตอบ

2. ผู้เรียนนำข้อมูลที่ผ่านมาการตรวจสอบความถูกต้องและสรุปได้จากประเด็นต่างๆ ข้างต้นประยุกต์ใช้และเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ชีวิตประจำวันผ่านการตอบคำถาม

1) จากการศึกษาเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ผู้เรียนได้อะไร และจะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

แนวคำตอบ : อธิบายถึงวิถีชีวิต,คุณค่าทางสังคม,การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ฯลฯ

3. ผู้สอนสุ่มให้ผู้เรียนออกมานำเสนอสิ่งที่ตนวิเคราะห์ได้ จากการทำใบงานสรุปความรู้เบื้องต้น เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และตรวจสอบความถูกต้อง

4. ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์ความหมายของตัวอย่างบทประพันธ์จากสื่ออินโฟกราฟิก เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร (สไลด์ที่ 16-55) ที่ผู้สอนเตรียมไว้ (ความหมายบทประพันธ์อยู่ที่ท้ายสไลด์)

5. ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาเรื่องการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ และกลยุทธ์ในการอ่าน (การอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ และประเมินค่า) จากสื่ออินโฟกราฟิก เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร (สไลด์ที่ 75-85)

6. ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสมกับเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ที่ตนเองเลือก (การอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ และประเมินค่า)

7. ผู้เรียนบูรณาการความรู้จากกลยุทธ์ในการอ่านและการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ผ่านการทำใบงานวิเคราะห์คุณค่าจาก เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1) คุณค่าด้านภาษา
- 2) คุณค่าด้านการใช้วรรณศิลป์
- 3) คุณค่าด้านเนื้อหา
- 4) คุณค่าด้านข้อคิด
- 5) ลักษณะตัวละครพระอภัยมณี
- 6) ลักษณะตัวละครนางเงือก
- 7) ลักษณะตัวละครนางผีเสื้อสมุทร
- 8) ลักษณะตัวละครพระฤาษี

8. ผู้เรียนสร้างอินโฟกราฟิกจากใบงานวิเคราะห์คุณค่าจากเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

ชั่วโมงที่ 7

ขั้นติดต่อกับผู้อื่น (Communicating to Others)

1. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มสมาชิกกลุ่มละ 4-5 คน เพื่อนำเสนอผลงานการวิเคราะห์คุณค่าจากใบงานวิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ณ ห้องปฏิบัติการ โดยนำเสนองานทีละคน

2. สมาชิกในกลุ่มและผู้สอนร่วมกันประเมินผลงานจากการนำเสนอ โดยให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่นำเสนอ

3. ผู้เรียนนำข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นในประเด็นที่วิเคราะห์เนื้อหาจากสมาชิกในกลุ่ม มาสรุปลงสมุด และนำไปปรับปรุงอินโฟกราฟิกของตนเอง

4. ผู้เรียนนำผลงานการวิเคราะห์คุณค่าจากบทพากย์เอราวัณในรูปแบบอินโฟกราฟิกที่ผ่านการปรับปรุงและตรวจสอบความถูกต้อง นำเสนอหน้าชั้นเรียน จากนั้นผู้สอนให้คำแนะนำ และนำผลงานผู้เรียนเผยแพร่ต่อไป

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. สื่ออินโฟกราฟิก รายวิชาภาษาไทย นิทานคำกลอน เรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

ลิงก์ : https://drive.google.com/file/d/1wmzu1T7uDly8iAXdiF_Bqmp_mBAP2PK4/view?usp=sharing

2. สื่ออินโฟกราฟิก รายวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านตีความ

ลิงก์ : <https://drive.google.com/file/d/1uOhjAcxYeRlFyYk7p4jirSGkRaRM0yLE/view?usp=sharing>

3. สื่ออินโฟกราฟิก รายวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ การอ่านประเมินคุณค่า

ลิงก์ : https://drive.google.com/file/d/19XOiSiXCEC1dk7SP0pLx7Ttx4Vda07w/view?usp=share_link

4. หนังสือวรรณคดีและวรรณกรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การวัดและประเมินผล

เป้าหมาย	หลักฐาน	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีด้านวรรณศิลป์ได้ (K)	อินโฟกราฟิกสรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร	แบบประเมินการสรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร	ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีได้ถูกต้อง (K)	อินโฟกราฟิกวิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร	แบบประเมินการวิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร	ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. ผู้เรียนอ่านออกเสียงบทร้อยกรองในวรรณคดีได้อย่างถูกต้อง (P)	การอ่านบทร้อยกรอง	แบบประเมินการอ่านบทร้อยกรอง	ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่านเกณฑ์
4. ผู้เรียนอนุรักษ์ความเป็นไทย	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน

เป้าหมาย	หลักฐาน	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง (A)			เกณฑ์
5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - รักความเป็นไทย - มุ่งมั่นในการทำงาน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่านเกณฑ์
6.สมรรถนะสำคัญ - ความสามารถในการคิด - ความสามารถในการสื่อสาร - ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	แบบประเมินสมรรถนะ	แบบประเมินสมรรถนะ	ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังสอน

ผลการสอน

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

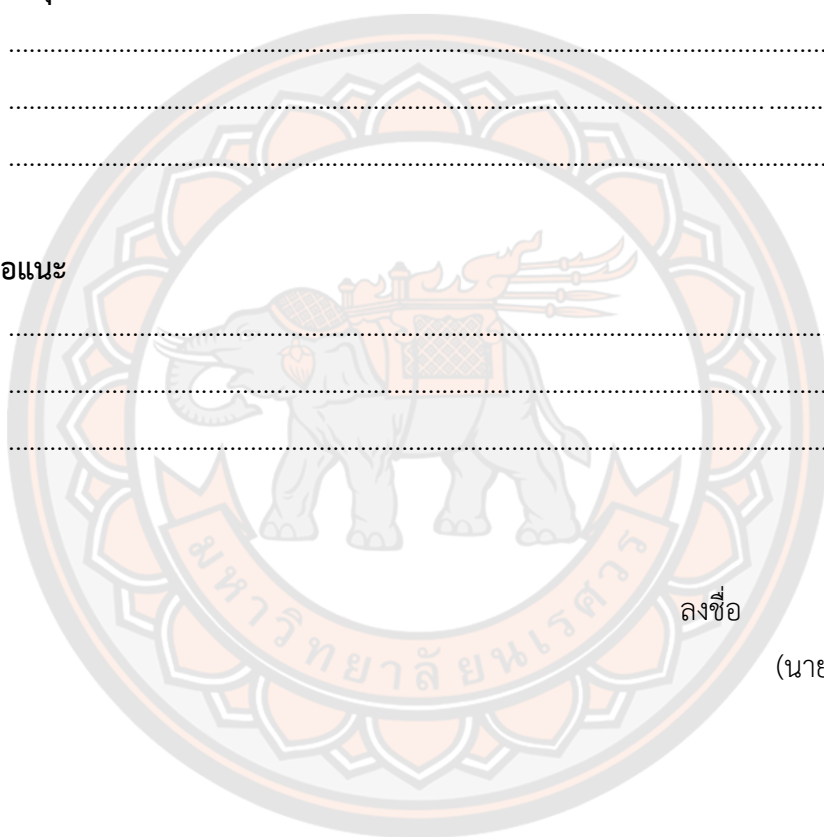
.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นายวีรยุทธ อัครผล)

ผู้สอน

บทอ่านร้อยกรอง จากเรื่อง “พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

พระโหมยงองค์อภัยมณีนาถ	เพลินประพาสพิศดูหมู่มัจฉา
เหล่าฉลามลั่นฉลามตามกันมา	ค้อยเคลื่อนคลอคล้ายคล้ายในสายชล
ฉนากอยู่คู่ฉนากไม่จากคู่	ขึ้นฟองฟู่ฟ่นฟองละอองฝน
ฝูงพิมพาพาฝูงเข้าแฝงวน	บ้างผุดพ่นฟองน้ำบ้างดำจร
กระโให้เรียงเคียงกระโให้ขึ้นโบกหาง	ลอยส้างกลางกระแสแลสลอน
มังกรเกี่ยวเลี้ยวลอดกอดมังกร	ประชุมซ่อนแฝงชลขึ้นวนเวียน
ฝูงม้าน้ำทำท่าเหมือนม้าเผ่น	ขึ้นลอยเล่นเลี้ยวลัดฉวัดเฉวียน
ตะเพียนทองท่องน้ำนำตะเพียน	ดาษเดียรดูเพลินจนเกินมา
เห็นละเมาะเกาะเขาเขียวช่อม	โหดตะคุ่มเคียงเคียงเรียงรุกษา
จะเหลียวซ้ายสายสมุทรสุดสายตา	จะแลขวาควันคลุ้มคลุ้มโผยม
จะเหลียวดูสุริย์แสงเข้าแฝงเมฆ	ให้วิเวกวาดดองค์พระทรงโหม
ฟังสำเนียงเสียงคลื่นดังครื้นโครม	ยิ่งทุกขโถมนัสในฤทัยทวิเป็นเทพไทเทวีญ

ใบงานสรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน
พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรในแต่ละประเด็นที่ครูกำหนดให้ในรูปแบบอินโฟกราฟิก

ประวัติผู้แต่ง.....	จุดมุ่งหมายในการแต่ง.....
รูปแบบการแต่ง.....	แนวคิดของเรื่อง.....
โครงเรื่อง.....	แก่นของเรื่อง.....

ใบงานวิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน
พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรในแต่ละประเด็นที่ครูกำหนดให้ในรูปแบบอินโฟกราฟิก

คุณค่าด้านภาษา.....	การใช้วรรณศิลป์.....
คุณค่าด้านเนื้อหา.....	คุณค่าด้านข้อคิด.....
ลักษณะตัวละครพระอภัยมณี.....	ลักษณะตัวละครนางเงือก.....
ลักษณะตัวละครนางผีเสื้อสมุทร.....	ลักษณะตัวละครพระฤๅษี.....

แบบประเมินใบงานสรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน

พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

ครั้งที่ เรื่อง

รหัสวิชา ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา..... ชั้น.....

โรงเรียน

คำชี้แจง : ให้ผู้สอนประเมินประเด็นรายการประเมินของนักเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับ

คะแนน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน / ระดับคะแนน															รวม			
		ความถูกต้องของเนื้อหา			ความครบถ้วนของเนื้อหา			การใช้ภาษา			การคิดวิเคราะห์ตรงตามประเด็น			การออกแบบนำเสนอเนื้อหา						
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1				

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ดี
 ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ พอใช้
 ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ร้อยละ 60 (9 คะแนน)

เกณฑ์การประเมิน คะแนนเต็ม 15 คะแนน

คะแนน 13 - 15 หมายถึง ดี
 คะแนน 9 - 12 หมายถึง พอใช้
 คะแนน 0 - 8 หมายถึง ปรับปรุง

ลงชื่อ

(นายวีรยุทธ อัครผล)

ครูผู้สอน

**เกณฑ์การประเมินใบงานสรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน
พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร**

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (3 คะแนน)	พอใช้ (2 คะแนน)	ปรับปรุง (1 คะแนน)
1. ความถูกต้องของเนื้อหา	สรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ถูกต้องทั้งหมด	สรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ถูกต้องมากกว่า 1 ข้อใหญ่ขึ้นไป	สรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ไม่ถูกต้อง
2. ความครบถ้วนของเนื้อหา	สรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ครบถ้วนทุกประเด็นคำถาม	สรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ครบถ้วนแต่ไม่ครบทุกข้อ ซึ่งได้มากกว่า 3 ข้อ	สรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้น้อยกว่า 1 ข้อใหญ่
3. การใช้ภาษา	สะกดคำถูกต้องทุกคำ การเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ และใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่กำกวม	สะกดคำผิดน้อยกว่า 5 คำ มีการเว้นวรรคแต่ฉีกคำ 2 ตำแหน่ง และใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่วากวน	สะกดคำผิด 6 คำขึ้นไป มีการเว้นวรรค แต่ฉีกคำ 5 ตำแหน่งขึ้นไป และใช้ภาษาที่วากวน
4. การคิดวิเคราะห์ตรงตามประเด็น	สรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนี	สรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน	สรุปความรู้เบื้องต้นจากนิทานคำกลอน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (3 คะแนน)	พอใช้ (2 คะแนน)	ปรับปรุง (1 คะแนน)
	นางผีเสื้อสมุทรได้ตรงประเด็นทั้งหมด	พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทรได้ตรงประเด็น แต่ไม่ครบทุกข้อ ซึ่งทำได้มากกว่า 3 ข้อขึ้นไป	พระอภัยมณีตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทรได้ไม่ตรงประเด็น
5. การออกแบบนำเสนอเนื้อหา	ผลงาน มีความคิดสร้างสรรค์ ในระดับมาก มีการถ่ายทอดความรู้ข้อมูลสารสนเทศในระดับดี	ผลงานมีความคิดสร้างสรรค์ ในระดับพอใช้ มีการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลสารสนเทศในระดับพอใช้	ผลงาน มีความคิดสร้างสรรค์ ในระดับน้อย มีการถ่ายทอดความรู้ข้อมูลสารสนเทศในระดับน้อย
รวม	15 คะแนน เกือบ 5 คะแนน		

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน	คุณภาพ	ผลประเมิน
13 – 15	ดี	ผ่าน
9 – 12	พอใช้	ผ่าน
0 – 8	ปรับปรุง	ไม่ผ่าน

แบบประเมินใบงานวิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี

ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

ครั้งที่ เรื่อง

รหัสวิชา ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา..... ชั้น.....

โรงเรียน

คำชี้แจง : ให้ผู้สอนประเมินประเด็นรายการประเมินของนักเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับ

คะแนน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน / ระดับคะแนน																		
		ความถูกต้อง ของเนื้อหา			ความครบถ้วน ของเนื้อหา			การใช้ภาษา			การคิด วิเคราะห์ตรง ตามประเด็น			การออกแบบ นำเสนอเนื้อหา			รวม			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1				

เกณฑ์การให้คะแนน

- ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ดี
 ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ พอใช้
 ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปรับปรุง
 เกณฑ์การผ่าน ร้อยละ 60 (9 คะแนน)

เกณฑ์การประเมิน คะแนนเต็ม 15 คะแนน

- คะแนน 13 - 15 หมายถึง ดี
 คะแนน 9 - 12 หมายถึง พอใช้
 คะแนน 0 - 8 หมายถึง ปรับปรุง

ลงชื่อ

(นายวีรยุทธ อัครผล)

ครูผู้สอน

**เกณฑ์การประเมินการให้คะแนนใบงานวิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน
พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร**

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (3 คะแนน)	พอใช้ (2 คะแนน)	ปรับปรุง (1 คะแนน)
1. ความถูกต้องของเนื้อหา	วิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ถูกต้องทั้งหมด	วิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ถูกต้องมากกว่า 1 ข้อใหญ่ขึ้นไป	วิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ไม่ถูกต้อง
2. ความครบถ้วนของเนื้อหา	วิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ครบถ้วนทุกประเด็นคำถาม	วิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ครบถ้วน แต่ไม่ครบทุกข้อ ซึ่งได้มากกว่า 3 ข้อ	วิเคราะห์คุณค่าจากนิทานคำกลอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้น้อยกว่า 1 ข้อใหญ่
3. การใช้ภาษา	สะกดคำถูกต้องทุกคำ การเว้นวรรคโดยไม่มีฉีกคำ และใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่กำกวม	สะกดคำผิดน้อยกว่า 5 คำ มีการเว้นวรรคแต่ฉีกคำ 2 ตำแหน่ง และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่วกวน	สะกดคำผิด 6 คำขึ้นไป มีการเว้นวรรคแต่ฉีกคำ 5 ตำแหน่งขึ้นไป และใช้ภาษาที่วกวน
4. การคิดวิเคราะห์ตรง	วิเคราะห์คุณค่าจากนิทาน	วิเคราะห์คุณค่า	วิเคราะห์คุณค่าจาก

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (3 คะแนน)	พอใช้ (2 คะแนน)	ปรับปรุง (1 คะแนน)
ตามประเด็น	คำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนาง ผีเสื้อสมุทรได้ตรงประเด็น ทั้งหมด	จากนิทานคำ กลอน พระอภัย มณี ตอน พระ อภัยมณีหนีนาง ผีเสื้อสมุทรได้ตรง ประเด็น แต่ไม่ ครบทุกข้อ ซึ่งทำ ได้มากกว่า 3 ข้อ ขึ้นไป	นิทานคำกลอน พระ อภัยมณี ตอน พระ อภัยมณีหนีนางผีเสื้อ สมุทรได้ไม่ตรง ประเด็น
5. การออกแบบนำเสนอ เนื้อหา	ผลงาน มีความคิด สร้างสรรค์ ในระดับมาก มี การถ่ายทอดความรู้ข้อมูล สารสนเทศในระดับดี	ผลงานมีความคิด สร้างสรรค์ ใน ระดับพอใช้ มีการ ถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลสารสนเทศ ในระดับพอใช้	ผลงานมีความคิด สร้างสรรค์ ในระดับ น้อย มีการถ่ายทอด ความรู้ ข้อมูล สารสนเทศในระดับ น้อย
รวม	15 คะแนน เกือบ 5 คะแนน		

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน	คุณภาพ	ผลประเมิน
13 – 15	ดี	ผ่าน
9 – 12	พอใช้	ผ่าน
0 – 8	ปรับปรุง	ไม่ผ่าน

แบบประเมินการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

ครั้งที่ เรื่อง

รหัสวิชา ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา..... ชั้น.....

โรงเรียน

คำชี้แจง : ให้ผู้สอนประเมินประเด็นรายการประเมินของนักเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน / ระดับคะแนน																			
		อ่านออกเสียง ร ล และคำ ควบกล้ำ ร ล ว ถูกต้อง			การเอื้อน การทอดเสียง ถูกต้องตาม ประเภทของ คำ			การเว้นวรรค ตอนถูกต้อง			น้ำเสียง			การอ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ			รวม				
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1					

เกณฑ์การให้คะแนน

- ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ดี
 ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ พอใช้
 ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปรับปรุง
 เกณฑ์การผ่าน ร้อยละ 60 (9 คะแนน)

เกณฑ์การประเมิน คะแนนเต็ม 15 คะแนน

- คะแนน 13 - 15 หมายถึง ดี
 คะแนน 9 - 12 หมายถึง พอใช้
 คะแนน 0 - 8 หมายถึง ปรับปรุง

ลงชื่อ

(นายวิรัช อัครผล)

ครูผู้สอน

เกณฑ์การประเมินการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน		
	ดี (3 คะแนน)	พอใช้ (2 คะแนน)	ปรับปรุง (1 คะแนน)
1. อ่านออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ถูกต้อง	อ่านออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ถูกต้องชัดเจน	อ่านออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ไม่ถูกต้อง 2 ครั้ง	อ่านออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ไม่ถูกต้องเกิน 2 ครั้ง
2. การเอื้อน การทอดเสียงถูกต้องตามประเภทของคำ	การเอื้อน การทอดเสียงถูกต้องตามจังหวะทำนองถูกต้องตามประเภทของคำประพันธ์	การเอื้อน การทอดเสียงหรือ จังหวะทำนองตามประเภทของคำประพันธ์ ผิด 2 ครั้ง	การเอื้อน การทอดเสียงหรือ จังหวะทำนองตามประเภทของคำประพันธ์ ผิดเกิน 2 ครั้ง
3. การเว้นวรรคตอนถูกต้อง	อ่านเว้นวรรคตอนได้ถูกต้องชัดเจน	อ่านเว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง 2 ครั้ง	อ่านเว้นวรรคตอนไม่ถูกต้องเกิน 2 ครั้ง
4. น้ำเสียง	อ่านออกเสียงดังชัดเจน น้ำเสียงและลีลาทำทางเหมาะสมกับบทร้อยกรองที่อ่าน	อ่านออกเสียงดังชัดเจน น้ำเสียงและลีลาทำทางไม่เหมาะสมกับบทร้อยกรองที่อ่าน	อ่านออกเสียงไม่ ชัด เจ น น้ำเสียงและลีลาทำทางไม่เหมาะสม
5. การอ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ 1 - 2 แห่ง	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ 3 แห่ง ขึ้นไป

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน	คุณภาพ	ผลประเมิน
13 – 15	ดี	ผ่าน
9 – 12	พอใช้	ผ่าน
0 – 8	ปรับปรุง	ไม่ผ่าน

ภาคผนวก ฉ แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก

ชื่อเรื่องการศึกษาค้นคว้าอิสระ

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้น มโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

A DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITY THROUGH CONCEPT-ORIENTED READING INSTRUCTION COMBINED WITH INFOGRAPHIC TO ENHANCE CRITICAL READING ABILITY FOR MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS

อาจารย์ที่ปรึกษา
ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กอบสุข คงมนัส
นายวีรยุทธ อัครผล
นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปปรับปรุง แก้ไข ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้ในการทดสอบจริง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย นายวีรยุทธ อัครผล

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ติดต่อผู้วิจัย E-mail: werayuta64@nu.ac.th

โทรศัพท์ 0809916545

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโน
ทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชื่อผู้ประเมิน

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ใช้สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โปรดพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน มีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบ
เน้นมนต์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
1	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
	1.1 เป็นไปตามตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560						
	1.2 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
2	จุดประสงค์การเรียนรู้						
	2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้						
	2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ						
	2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ครบทุกด้าน (พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย)						
	2.4 จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถยืดหยุ่นได้โดยเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม						
3	สาระสำคัญ						
	3.1 สาระสำคัญมีความถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย						
	3.2 สาระสำคัญมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
	3.3 สาระสำคัญมีส่วนช่วยในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน						
	3.4 มีความกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย						

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
4	สาระการเรียนรู้						
	4.1 สาระการเรียนรู้เชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้						
	4.2 สาระการเรียนรู้สามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้						
	4.3 เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก						
	4.4 เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน						
5	คุณลักษณะอันพึงประสงค์						
	5.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์สามารถเกิดขึ้นได้จริงในกิจกรรมการเรียนรู้						
6	สมรรถนะสำคัญ						
	6.1 สมรรถนะสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้						
7	กิจกรรมการเรียนรู้						
	7.1 กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุพฤติกรรมเรียนรู้ตามที่จุดประสงค์ระบุไว้						
	7.2 กิจกรรมการเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ						
	7.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับและความต่อเนื่องที่เหมาะสม						
	7.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้						
	7.5 ผู้เรียนสามารถองค์ความรู้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองได้						
	7.6 ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ได้						
	7.7 กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจทันสมัย						

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
8	สื่อและแหล่งการเรียนรู้						
	8.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน						
	8.2 สื่อและแหล่งเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้						
	8.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้						
9	การวัดและประเมินผล						
	9.1 วิธีการวัดและประเมินผลสามารถประเมินผลความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้						
	9.2 การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องตามพฤติกรรมการเรียนรู้ที่จุดประสงค์ระบุไว้						
	9.3 วิธีการวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย เหมาะสมกับภาระงานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมาย						
	9.4 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

ภาคผนวก ข ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 12 แสดงผลพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5			
1	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด								
	1.1 เป็นไปตามตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	1.2 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	จุดประสงค์การเรียนรู้								
	2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4	4	4	4	5	4.20	0.45	มาก
	2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ครบทุกด้าน (พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย)	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
	2.4 จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถยืดหยุ่นได้ โดยเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
3	สาระสำคัญ								
	3.1 สาระสำคัญมีความถูกต้อง	3	5	5	4	4	4.20	0.84	มาก

ที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะ สม
		1	2	3	4	5			
	ชัดเจน เข้าใจง่าย								
	3.2 สารระสำคัญมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4	5	4	4	5	4.40	0.55	มาก
	3.3 สารระสำคัญมีส่วนช่วยในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
	3.4 มีความกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย	4	5	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
4	สาระการเรียนรู้								
	4.1 สาระการเรียนรู้เชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้	3	5	4	4	5	4.20	0.84	มาก
	4.2 สาระการเรียนรู้สามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้	3	5	5	5	4	4.40	0.89	มาก
	4.3 เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	4.4 เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
5	คุณลักษณะอันพึงประสงค์								
	5.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์สามารถเกิดขึ้นได้จริงในกิจกรรมการเรียนรู้	4	4	5	5	5	4.60	0.55	มากที่สุด
6	สมรรถนะสำคัญ								
	6.1 สมรรถนะสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4	4	5	5	4	4.40	0.55	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้								
	7.1 กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุพฤติกรรมการเรียนรู้ตามที่จุดประสงค์ระบุไว้	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะ สม
		1	2	3	4	5			
	7.2 กิจกรรมการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ นักเรียนเกิดความสามารถด้านการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4	5	4	5	5	4.60	0.55	มาก ที่สุด
	7.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้มีลำดับและความต่อเนื่องที่ เหมาะสม	5	5	5	4	4	4.60	0.55	มาก ที่สุด
	7.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้สามารถกระตุ้นความสนใจ ของผู้เรียนได้	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มาก ที่สุด
	7.5 ผู้เรียนสามารถองค์ความรู้จาก การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของ ตนเองได้	4	5	4	5	5	4.60	0.55	มาก ที่สุด
	7.6 ผู้เรียนสามารถพัฒนา ความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณผ่านกิจกรรมการ เรียนรู้ได้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	มาก
	7.7 กิจกรรมการเรียนรู้มีความ น่าสนใจ ทันสมัย	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มาก ที่สุด
8	สื่อและแหล่งการเรียนรู้								
	8.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความ เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มาก ที่สุด
	8.2 สื่อและแหล่งเรียนรู้สามารถ พัฒนาความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้	4	5	5	5	4	4.60	0.45	มาก ที่สุด
	8.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้สามารถ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้	4	5	4	5	5	4.60	0.55	มาก ที่สุด
9	การวัดและประเมินผล								
	9.1 วิธีการวัดและประเมินผล สามารถประเมินผลความสามารถ ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียนได้	4	4	5	5	5	4.60	0.55	มาก ที่สุด
	9.2 การวัดและประเมินผลมีความ	4	4	5	5	5	4.60	0.55	มาก

ที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะ สม ที่สุด
		1	2	3	4	5			
	สอดคล้องตามพฤติกรรมกร เรียนรู้ที่จุดประสงค์ระบุไว้								
	9.3 วิธีการวัดและประเมินผลมี ความหลากหลาย เหมาะสมกับ ภาระงานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมาย	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มาก ที่สุด
	9.4 ส่งเสริมการวัดและประเมินผล ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ พิสัย	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มาก ที่สุด
	รวม						4.61	0.31	มาก ที่สุด

ภาคผนวก ข แบบบันทึกภาคสนาม (สำหรับครู)

แบบบันทึกภาคสนาม (สำหรับครู)

กิจกรรมการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....

สถานที่.....เวลา.....ผู้บันทึก.....

คำชี้แจง แบบบันทึกภาคสนามของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยใช้บันทึกพฤติกรรมและเหตุการณ์ระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการ สอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ร่วมกับอินโฟกราฟิก	บันทึกพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
พฤติกรรมกรเรียนรู้ใน ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกตและ สำรวจตนเอง	
พฤติกรรมกรเรียนรู้ใน ขั้นตอนที่ 2 ขั้นค้นคว้าและ เรียกคืน	
พฤติกรรมกรเรียนรู้ใน ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำความเข้าใจ เนื้อหาและบูรณาการ	
พฤติกรรมกรเรียนรู้ใน ขั้นตอนที่ 4 ขั้นติดต่อสื่อสาร กับผู้อื่น	

ลงชื่อ.....

(นายวีรยุทธ อัครผล)

ผู้บันทึก

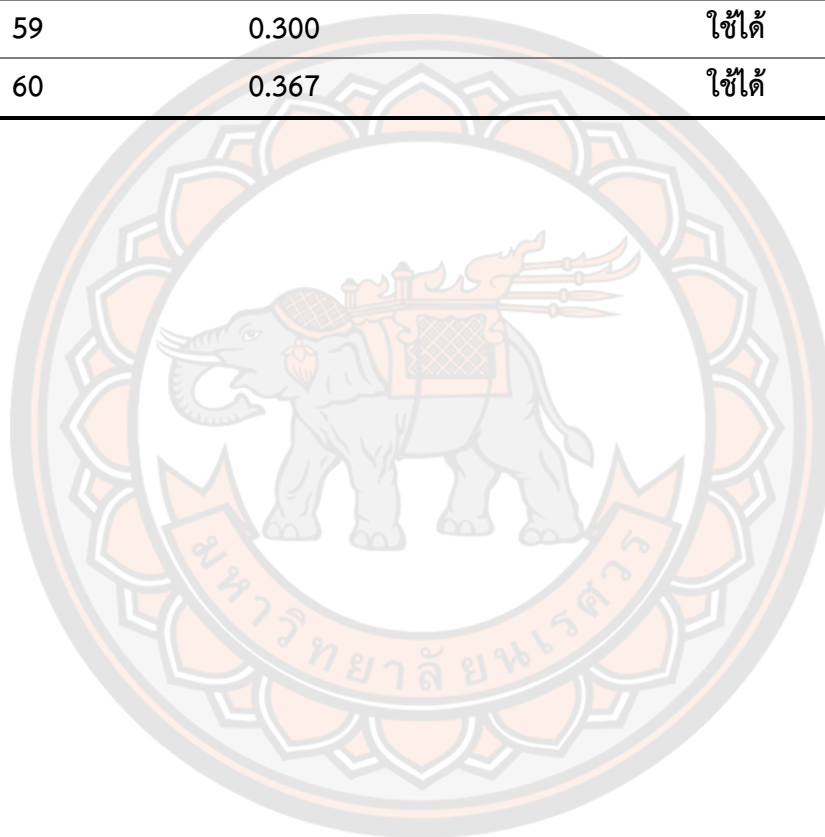
...../...../.....

ตารางที่ 13 แสดงผลการวิเคราะห์แบบวัดรายชื่อของแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จำนวน 60 ข้อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (B- Index)	ผลการพิจารณา
1	-0.233	ทิ้ง
2	0.400	ใช้ได้
3	0.167	ทิ้ง
4	0.167	ทิ้ง
5	0.233	ใช้ได้
6	0.333	ใช้ได้
7	0.317	ใช้ได้
8	0.167	ทิ้ง
9	0.433	ใช้ได้
10	0.417	ใช้ได้
11	0.450	ใช้ได้
12	0.417	ใช้ได้
13	0.533	ใช้ได้
14	0.100	ทิ้ง
15	0.433	ใช้ได้
16	0.233	ใช้ได้
17	0.433	ใช้ได้
18	0.250	ใช้ได้
19	0.167	ทิ้ง
20	0.633	ใช้ได้
21	0.317	ใช้ได้
22	0.783	ใช้ได้
23	0.200	ใช้ได้
24	0.550	ใช้ได้
25	0.450	ใช้ได้

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (B-Index)	ผลการพิจารณา
26	0.067	ทิ้ง
27	0.600	ใช้ได้
28	-0.083	ทิ้ง
29	0.533	ใช้ได้
30	0.133	ทิ้ง
31	0.517	ใช้ได้
32	0.233	ใช้ได้
33	0.300	ใช้ได้
34	0.150	ทิ้ง
35	0.433	ใช้ได้
36	0.317	ใช้ได้
37	0.133	ทิ้ง
38	0.017	ทิ้ง
39	0.317	ใช้ได้
40	0.100	ทิ้ง
41	0.250	ใช้ได้
42	0.183	ทิ้ง
43	0.400	ใช้ได้
44	0.500	ใช้ได้
45	0.167	ทิ้ง
46	0.133	ทิ้ง
47	0.467	ใช้ได้
48	0.217	ใช้ได้
49	0.433	ใช้ได้
50	0.283	ใช้ได้
51	0.217	ใช้ได้
52	0.167	ทิ้ง
53	0.367	ใช้ได้

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (B- Index)	ผลการพิจารณา
54	0.150	ทิ้ง
55	0.483	ใช้ได้
56	0.217	ใช้ได้
57	0.433	ใช้ได้
58	0.283	ใช้ได้
59	0.300	ใช้ได้
60	0.367	ใช้ได้

แบบทดสอบวัดผล

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท 23101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 แบบทดสอบมีทั้งหมด 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน เวลา 45 นาที
คำชี้แจง

1. ข้อสอบแบบปรนัย 30 ข้อ 30 คะแนน
2. ให้นักเรียนกากบาทหาคำตอบที่ถูกต้องและเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
3. ห้ามนำข้อสอบออกจากห้องสอบโดยเด็ดขาด หากมีข้อสงสัยควรสอบถามกรรมการคุมห้องสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวและทำเครื่องหมาย × ลงบน
 กระดาษคำตอบ

1. จากผลงานวรรณคดีของสุนทรภู่ เรื่อง พระอภัยมณี แต่งขึ้นในช่วงใด
 - ก. ตอนเข้ารับใช้ราชการอยู่ในวัง
 - ข. ตอนติดคุกอยู่ในวัง
 - ค. ตอนที่ตามเสด็จประพาสป่า
 - ง. ตอนที่อาศัยอยู่กับนางจัน
2. เมื่อนักเรียนอยู่ในภาวะวิกฤต จะนำแบบอย่างที่ดีในด้านใด ของพระอภัยมณีมาเป็นตัวอย่าง
 - ก. การให้อภัยแก่กัน
 - ข. การพูดดีต่อทุกคน
 - ค. การให้ความรักแก่คนรอบข้าง
 - ง. การมีสติในการใช้ชีวิต
3. หากเปรียบเทียบความสวยงามของนางเงือกกับรูปลักษณ์แปลงกายของนางผีเสื้อสมุทร
 นักเรียนคิดว่าสิ่งใดที่ทำให้พระอภัยมณีเกิดความเชื่อมั่นในความรักที่เกิดขึ้นจากนางทั้งสอง
 - ก. นางเงือกมีความจริงใจกว่านางผีเสื้อสมุทร เพราะนางเงือกให้รู้จักตัวตนแม้กระทั่งรูปลักษณ์เหมือนปลา
 - ข. นางผีเสื้อสมุทรมีความจริงใจกว่านางเงือก เพราะนางผีเสื้อสมุทรสามารถเนรมิตทุกอย่างให้แก่พระอภัยมณีได้
 - ค. นางเงือกยอมเสียสละชีวิตของตนเองให้กับพระอภัยมณี เพราะนางเงือกยอมเสี่ยงเข้าไปช่วยพระอภัยมณีจากนางผีเสื้อสมุทร
 - ง. นางผีเสื้อสมุทรมอบความสะอาดสบายทุกอย่างให้กับพระอภัยมณี เพราะนางต้องการให้พระอภัยมณีหลงและรักตนเอง

4. ข้อใดไม่ใช่ข้อคิดที่ได้จากเรื่องพระอภัยมณี ตอน หินนางผีเสื้อสมุทร

- ก. บิดามารดาคือตัวอย่างที่ดีสำหรับบุตร
- ข. ความมีน้ำใจและเสียสละให้ผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควรทำ
- ค. การทำงานร่วมกันต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ง. อย่าทำตนเองให้ตกต่ำเพราะการกระทำของตนเอง

5. ข้อใดเป็นลักษณะเด่นของเรื่องพระอภัยมณี

- ก. ดีทั้งวรรณคดีและโวหาร
- ข. ดีทั้งคำสอนและวรรณคดี
- ค. ดีทั้งโครงเรื่องและคำสอน
- ง. ดีทั้งคำกลอนและโครงเรื่อง

6. ถ้าเปรียบกับปัจจุบันวิธีการพูดของโยคีเปรียบเทียบกับบุคคลในข้อใด

- ก. ผู้มีศีล
- ข. ผู้มีความรู้
- ค. ผู้ที่อดทน
- ง. ผู้มีอำนาจ

7. เรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหินนางผีเสื้อ เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องใด

- ก. การให้อภัย
- ข. การรู้จักควบคุมอารมณ์
- ค. การมีความซื่อสัตย์สุจริต
- ง. การวางแผนด้วยความรอบคอบ

8. คำประพันธ์ในข้อใดแสดงถึงเวลาเช้า

- ก. ดูเหว่าเร้าแรงพระสุริย์ศรี ไก่ขันปีกตี
กู่ก้องในท้องดงดาน
- ข. ผีงภู่มู่คณาเหมหงส์ ร่อนราถาลง
แพรงใช้ในสร้อยสุมาลี
- ค. เดือนดาวดับเคราะห์แสงใส สร้างแสงอโนทัย
ก็ผ่านพยับรองเรือง
- ง. อากาศก้องไกลาหล โลกสั้นอิงอล
อำนาจสะท้อนธานี

9. บทพากย์เอราวัณให้คุณค่าทางสังคมในเรื่องใด

- ก. โทษของความประมาทที่เกิดจากความลุ่มหลง
- ข. ความเพียรพยายามเป็นหนทางสู่ความสำเร็จ
- ค. ความสามัคคีเป็นหนทางสู่ความสำเร็จ
- ง. การมีวเมมาเครื่องตี๋มสุราเมรย์นำไปสู่หายนะ

10. จากเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ข้อใดคือแนวคิดเกี่ยวกับการครองคู่

- ก. ความรักเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคู่ครอง
- ข. ความอดทนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคู่ครอง
- ค. ความเสียสละเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคู่ครอง
- ง. ความเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคู่ครอง

11. คุณค่าด้านใดที่สำคัญที่สุดของวรรณคดี

- ก. คุณค่าทางด้านสังคม
- ข. คุณค่าทางด้านความรู้
- ค. คุณค่าทางด้านความคิดและอารมณ์
- ง. คุณค่าทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

12. วรรณคดีให้คุณค่าทางด้านสังคมอย่างไร

- ก. ให้ความเพลิดเพลิน
- ข. ให้ความเข้าใจในชีวิต
- ค. ให้นำแนวคิดและกลวิธีในการนำเสนอ
- ง. ให้นำประสบการณ์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

13. “เดือนดาวดับเศร้าแสงใส สร้างแสงอโณทัย ก็ผ่านพยับเรื่องรอง” ตรงกับการใช้ชีวิตของใคร

- ก. บุษยามเตรียมปืนโตออกไปทำงานที่ไร่เช้าตรู่
- ข. บุษยามเป็นลมในขณะที่ชนไม้ไผ่รถบรรทุกช่วงแดดร้อน
- ค. ใบบัวเก็บผักขายใกล้พระอาทิตย์ตกดินของทุกวัน
- ง. ใบแก้วรดน้ำต้นไม้ให้พ่อช่วงสาย

14. ข้อใดเป็นการใช้บุคคลวัต

- ก. ลูกครุฑพาลัดตกฉิมพลี หัสตินอินทรี
- คาบช้างก็วางไอยรา
- ข. เสด็จทรงรถแก้วโกสัย ไพโรจน์รุจี
- จะแข่งซึ่งแสงสุริยใส
- ค. สัตภัณฑ์บรรพตทั้งหลาย อ่อนเอียงเพียงปลาย
- ประนอมประนมขมชย
- ง. เดือนดาวดับเศร้าแสงใส สร้างแสงอโณทัย

ก็ผ่านพยับเรื่องรอง

15. เรื่องบทพากย์เอราวัณมีความโดดเด่นในด้านใด

- ก. การใช้ภาษาที่สวยงามในการเล่าเรื่องหรือดำเนินเรื่อง
- ข. การใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร
- ค. การใช้ภาษาที่มีความหมายลึกซึ้งในการบรรยายเรื่องที่มีความยิ่งใหญ่อลังการ
- ง. การใช้ภาษาแสดงให้เห็นลีลาการเคลื่อนไหวของตัวละครและรายละเอียดของฉาก

16. “การใช้เหตุผลอธิบายแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหา รูปแบบคำประพันธ์ของวรรณคดีวรรณกรรม” คำกล่าวนี้มีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด

- ก. การวิจารณ์วรรณคดี
- ข. การวิพากษ์วรรณคดี
- ค. การวิเคราะห์วรรณคดี
- ง. การสังเคราะห์วรรณคดี

17. “วรรณคดีไทยเป็นกระจกเงาสท้อนสังคมในยุคนั้น ๆ” ข้อใดสอดคล้องกับคำกล่าวนี้มากที่สุด

- ก. วรรณคดีไทยกล่าวถึงประวัติของชนชาติไทย
- ข. วรรณคดีไทยกล่าวถึงความคิดเห็นของคนไทย
- ค. วรรณคดีไทยกล่าวถึงประวัติของกวีไทยแต่ละสมัย
- ง. วรรณคดีไทยกล่าวถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมในอดีต

18. ข้อใดเป็นเหตุผลที่พระอภัยมณีไม่อาจครองรักกับนางผีเสื้อสมุทรได้

- ก. พระอภัยมณีรักนางเงือก
- ข. พระอภัยมณีไม่ชอบอยู่ถ้ำ
- ค. พระอภัยมณีมีครอบครัวแล้ว
- ง. พี่มนุษย์สุดสวาทเป็นชาติยักษ์

19. ฉนากอยู่คู่ฉนากไม่จากคู่ ชื่นฟุ้งฟูพันฟองละองฝน
 ผุงพิมพาพาผุงเข้าแฝงวน บ้างผุดพันฟองน้ำบ้างตำจร
 จากบทประพันธ์ข้างต้นนี้ตรงกับวรรณคดีในข้อใด
- ก. เสาวรถณี
 ข. นารีปราโมทย์
 ค. พิโรธวาทัง
 ง. สัลลาปังคพิสัย
20. “การเสียดสเป็นคุณธรรมที่สูงสุด” บุคคลใดมีพฤติกรรมตรงกับข้อความนี้
- ก. เจ๊กเผ่ายอมเสียดสชีวิตและครอบครัวเพื่อปกป้องพระอภัยมณี
 ข. พระอภัยมณียอมสละชีวิตพระองค์เพื่อให้เจ๊กน้ำและสินสมุทร
 ค. นางผีเสื้อสมุทรยอมงดอาหาร 7 วันเพื่อบำเพ็ญกุศล
 ง. สินสมุทรยอมหลอกล่อแม่ไปทางอื่น
21. จิงบัญชาว่าเจ้าสินสมุทร ไปช่วยจุดศิลาใหญ่ให้ขึ้นเขา
 ขอสมาดาป๋ออย่าดูเบา ช่วยอุ้มเอาแก่ออกไปให้สบาย
 คำประพันธ์ข้างต้นสะท้อนวัฒนธรรมไทยในเรื่องใด
- ก. ความมีน้ำใจ
 ข. ความอ่อนโยน
 ค. ความกตัญญูทเวท
 ง. การมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่
22. ข้อใดเป็นการวางแผน
- ก. อันตาข้าถ้าคำเห็นสว่าง ทั้งเดินทางเร็วแรงแข็งขยัน
 ข. เห็นละเมาะเกาะใหญ่ที่ไหนบ้าง หยุดเสียดบ้างให้สบายจึงผายผัน
 ค. ถ้าแก่ไขให้นางไปค้ำป่า ได้ลวงหน้าเสียดบ้างจะยังชั่ว
 ง. เห็นลูกไม้ในป่าคว่าเข้าปาก กำลังอยากยื่นขยอกจนกลอกหัว
23. คำประพันธ์ในข้อใด แสดงว่าผู้พูด พุดด้วยความโกรธ
- ก. แล้วว่าแก่สินสมุทรสุดที่รัก แม่นางยักษ์จะมารับจงกลับหลัง
 ข. พระโยคีชี้หน้าว่าอุเหมะ ยังไว้เว้วุ่นวายอิตายโง
 ค. เทียวดำคั่นคั่นหามัจฉาใหญ่ พอจับได้ปลาอินทรีขึ้นชี้หลัง
 ง. ฉวยไม้เท้าก้าวย่างจากบัลลังก์ แขกฝรั่งพร้อมล้อมลีลา

24. บทประพันธ์ในข้อใดแสดงธรรมเนียมการประพุดอย่างไทย

- ก. พงศ์กษัตริย์ตรีศนวนสินสมุทร สอนให้บุตรขอสมาอัชฌาสัย
- ข. พงศ์กษัตริย์ทัศนนางเงือกน้อย ดูเข้มซ้อยโถมเฉลาทั้งเฝ้าผม
- ค. พระโณมยงค์องค์อภัยมณีนาถ เพลินประพาสพิศดูหมู่มัจฉา
- ง. ฝ่ายองค์พระอภัยวิไลโถม ปลอดภัยโลมลูกชายจะผายผัน

25. เพราะเหตุใดพระอภัยมณีถึงรักกับนางเงือกได้ ทั้ง ๆ ที่ภูริศรนางผีเสื้อสมุทรด้วยเหตุผลว่าต่างเผ่าพันธุ์

- ก. เพราะนางเงือกเป็นมนุษย์เหมือนคนทั่วไป
- ข. เพราะนางเงือกมีรูปร่างสวยกว่านางผีเสื้อสมุทร
- ค. เพราะนางเงือกสามารถแปลงกายเป็นมนุษย์ได้
- ง. เพราะนางเงือกมีจิตใจดีกว่านางผีเสื้อสมุทร และช่วยเหลือพระอภัยมณี

26. จากการที่อินทรชิตใช้อุบายแปลงกายเป็นพระอินทร์ และให้การุณราชแปลงเป็นช้างเอราวัณทำให้เกิดความชวนเชื่อในเรื่องใด

- ก. ทำให้พระรามหลงใหลในกองทัพของพระอินทร์
- ข. ทำให้ทศกัณฐ์เกรงกลัวในกองทัพอันยิ่งใหญ่
- ค. ทำให้พระลักษณ์เกรงกลัวความยิ่งใหญ่ของกองทัพ
- ง. ทำให้อินทรชิตเหิมเกริมในการสู้ศึกระหว่างพระราม

27. จากการเกิดศึกสงครามในครั้งนี้ สิ่งที่ทำให้กองทัพพระรามพ่ายแพ้ไป เพราะเหตุใด

- ก. ความยิ่งใหญ่และงดงามของช้างเอราวัณทำให้ศึกสงครามของพระรามต้องพ่ายไป
- ข. การหลงใหลชวนเชื่อในกองทัพของพระอินทร์ ทำให้อินทรชิตยิงศรพราหมณ์ใส่พระลักษณ์
- ค. ทศกัณฐ์สร้างกองทัพลวงที่แฝงความยิ่งใหญ่สวยงามของช้างเอราวัณ และเหล่าผู้วิเศษ
- ง. ทหารในกองทัพของพระรามไม่สามารถต่อสู้กับเหล่าทหารของกองทัพของอินทรชิตได้

28. “นกต่างประสานส่งเสียงร้อง อันไพเราะออกมาทั่วป่า แสงดาวหายเริ่มไป และแสงอาทิตย์กำลังขึ้นปรากฏขึ้นมา” จากคำประพันธ์ดังกล่าว มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. ปักษาตื่นตาตื่นใจ หาคู่เคียงประสาน
สำเนียงเสนาะไพเราะ

เดือนดาวดับเศร้าแสงใส สร้างแสงโถงท้อ
ก็ผ่านพยับรองเรือง

ข. ผีงูหมู่คณาเหมหงส์ ร่อนราถาลง
แทรกใช้ในสร้อยสุมาลี

ดูเหว่าเร้าแรงพระสุริย์ศรี ไก่ขันปีกตี
กู่ก้องในท้องดงดาน

ค. จับฟ้าอากาศแลเหลือง ธิบดินทร์เชอบรรเทือง
บรรทมพินจากไสยา

เสด็จทรงรถแก้วโกสัย ไพโรจน์รูจี
จะแข่งซึ่งแสงสุริยใส

ง. เทียมสินธพอาชาไนย เรืองร้องถวายชัย
ชั้นหุระเหิดทฤพรักษ์

มาตลิสารถิเทวีญ กรกุมพระขรรค์
ขั้บรมกลางจัตุรงค์

29. ผีงูหมู่.....เหมหงส์ ร่อนรา.....
แทรกใช้ในสร้อยสุมาลี

จากคำประพันธ์ คำข้อใดเติมคำสัมผัสได้ถูกต้องและตรงกับความหมาย

ก. คณา-ถลา

ข. พนา-ถลา

ค. คณา-ถาลง

ง. นภา-ถาลง

30. จากคำประพันธ์ของบทพากย์เอราวัณ เมื่อคำที่รับสัมผัสกัน ต้องอ่านอย่างไร

ก. ต้องอ่านเน้นเสียงให้ชัดกว่าปกติ ถ้าเป็นสัมผัสนอกต้องทอดเสียงให้มีจังหวะยาวกว่าธรรมดา

ข. ต้องอ่านเน้นเสียงให้ชัดกว่าปกติ ถ้าเป็นสัมผัสนอกต้องทอดเสียงให้มีจังหวะสั้นกว่าธรรมดา

ค. ต้องอ่านเน้นเสียงให้ชัดกว่าปกติ ถ้าเป็นสัมผัสนอกต้องทอดเสียงให้มีจังหวะเท่ากับธรรมดา

ง. ต้องอ่านให้ไพเราะขึ้น ถ้าเป็นสัมผัสนอกต้องออกเสียงควบกล้ำให้ชัดเจน

ภาคผนวก ฎ ผลการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 14 แสดงผลหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน (ชั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก)

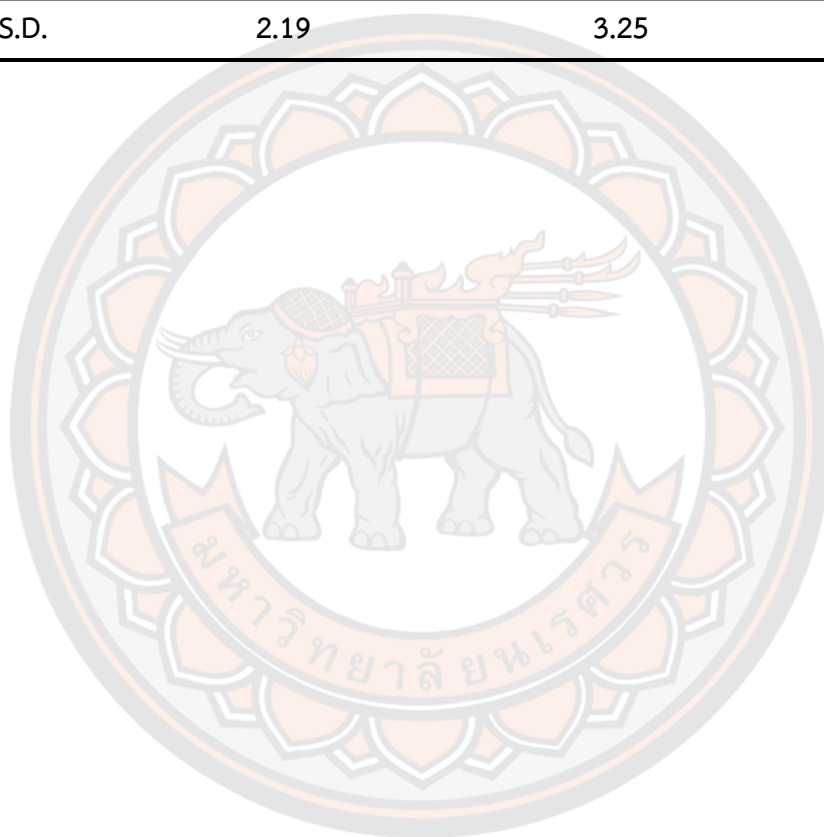
นักเรียน	คะแนนระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้								คะแนน หลัง เรียน (30 คะแนน)
	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1				กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2				
	สรุปความรู้เบื้องต้น (15 คะแนน)	การอ่านออกเสียงร้อย กรอง (15 คะแนน)	วิเคราะห์คุณค่า (15 คะแนน)	รวม (45 คะแนน)	สรุปความรู้เบื้องต้น (15 คะแนน)	การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (15 คะแนน)	วิเคราะห์คุณค่า (15 คะแนน)	รวม (45 คะแนน)	
1	13	14	14	36	12	13	13	33	27
2	13	12	14	35	12	12	13	33	24
3	12	10	13	32	13	10	12	32	23
4	12	14	13	33	13	12	12	33	26
5	13	11	14	35	12	10	13	32	23
6	13	13	12	33	11	13	12	31	27
7	12	11	13	32	13	12	12	32	24
8	13	12	12	32	11	11	12	30	23
9	13	10	12	32	11	10	12	30	20
รวม	338				322				217
ค่าเฉลี่ย	37.56				35.78				24.11
ร้อยละ	83.46				79.51				80.37
รวมเฉลี่ย E1/E2 = 81.48/80.37									

ภาคผนวก ก แสดงผลคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

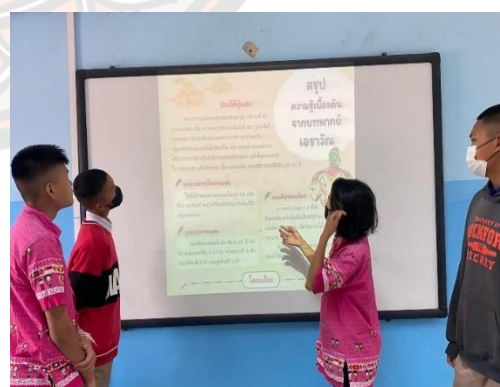
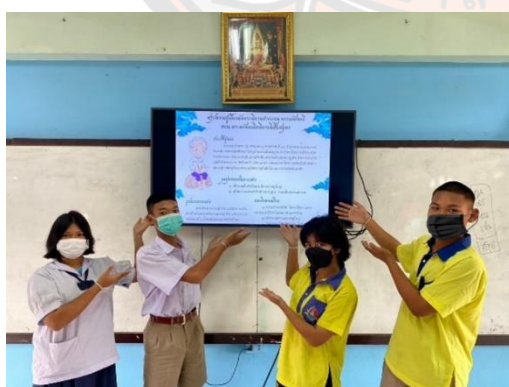
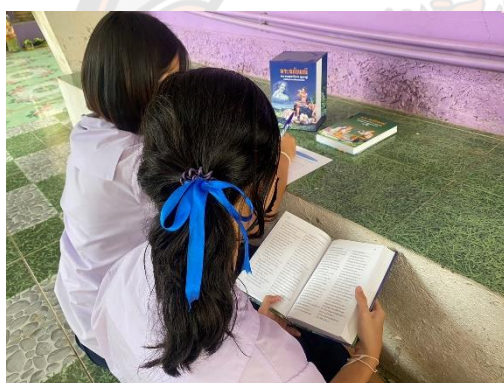
ตารางที่ 15 แสดงผลคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ร่วมกับอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 22 คน

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนผลต่าง
1	13	18	5
2	14	22	8
3	11	24	13
4	13	25	12
5	8	23	15
6	15	27	12
7	16	26	10
8	10	17	7
9	16	25	9
10	13	23	10
11	14	21	7
12	16	28	12
13	14	26	12
14	13	23	10
15	9	18	9
16	14	20	6
17	13	20	7
18	10	18	8

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนผลต่าง
19	13	19	6
20	12	22	10
21	14	23	9
22	14	26	12
\bar{x}	12.95	22.45	9.50
S.D.	2.19	3.25	2.61

ภาคผนวก รฐ ภาพการจัดกิจกรรมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสอนอ่านแบบเน้นมีโน้ตส์ร่วมกับ อินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาพที่ 9 แสดงการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน